

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Г.ЛУВСАНЖАМЦ ТАНАА

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

Төрийн ордон, Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай,
6 дугаар хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот, 14201
Утас: (976-51) 26 08 17, Факс: (976-51) 26 24 08,
Цахим шуудан: info@cabinet.gov.mn,
Цахим хуудас: www.cabinet.gov.mn

2025.03.11 № 108/654
танай _____-ны № _____-т

Хариу хүргүүлэх тухай

"Монгол Улсын 2024 оны төсвийн тухай хууль баталсантай холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай" Улсын Их Хурлын 2023 оны 93 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийн талаар Монгол Улсын Ерөнхий сайдад тавьсан асуулгын хариуг Засгийн газрын холбогдох гишүүд, байгууллагаас бэлтгэж ирүүлснийг Танд хүргүүлж байна.

Хавсралт 111 хуудастай.

МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА

Н.УЧРАЛ

000255005713

МОНГОЛ УЛСЫН САНГИЙН САЙД

Засгийн газрын II байр, С.Данзангийн гудамж 5/1,
4-р хороо, Чингэлтэй дүүрэг, 15160 Улаанбаатар хот,
Утас/факс: (976-51) 26 74 68, Цахим шуудан: info@mof.gov.mn,
Цахим хуудас: <http://www.mof.gov.mn>

2025. 02.28 № 01/1479

танай -ны № -т

МОНГОЛ УЛСЫН САЙД, ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА Н.УЧРАЛ ТАНАА

Танаас 2025 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдрийн “Асуулгын хариу ирүүлэх тухай” ХЭГ/450 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн Монгол Улсын Ерөнхий сайдад тавьсан Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Лувсанжамцийн асуулгатай танилцаад тус яамны эрхлэх асуудлын хүрээнд хамаарах мэдээллийг хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хавсралт ... хуудас.

Хувийг: Улсын Их Хурлын гишүүн
Г.Лувсанжамц Танаа

Хүндэтгэсэн,

Б.ЖАВХЛАН

9761000457

Сангийн сайдын 2025 оны 02 дугаар
сарын 28 өдрийн 011/139 дугаартай
албан бичгийн хавсралт

1. Иргэдийн орон нутагт шилжиж, тогтвортой суурьших орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор орон сууцжуулахад чиглэсэн төсөл, арга хэмжээг тухайн орон нутгийн онцлог, дэд бүтцийн бэлэн байдал, иргэд, зорилтот бүлгийн шаардлагатай уялдуулан зохион байгуулах талаар 2024 онд засгийн газраас авч хэрэгжүүлсэн ажлын тухай мэдээлэл болон тус онд орон нутаг руу шилжин суурьшсан иргэдийн статистик мэдээллийг ирүүлэх асуулгын хүрээнд:

ОРОН НУТГИЙН ИПОТЕКИЙН 3 ХУВИЙН ХҮҮТЭЙ ХӨНГӨЛӨЛТТЭЙ ЗЭЭЛИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ

Засгийн газрын 2023 оны “Хот хөдөөгийн сэргэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 68 дугаар тогтоолоор Улаанбаатар хотоос орон нутагт шилжин суурьшсан болон Улаанбаатар хотын алслагдсан дүүрэг Багануур, Багахангайд дүүрэгт анх удаа орон сууц худалдан авах иргэдэд арилжааны банкнаас олгох ипотекийн 3 хувийн хүүтэй хөнгөлөлттэй зээлийн санхүүжилтийн ерөнхий гэрээг байгуулж, үйл ажиллагааг нь эрчимжүүлэхийг Монголбанкны Ерөнхийлөгч Б.Лхагвасүрэнд зөвлөж, Сангийн сайд Б.Жавхланд даалгасан.

Үүний дагуу орон нутгийн ипотекийн 3 хувийн хөнгөлөлттэй зээлийн санхүүжилтийн ерөнхий гэрээг 2023 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдөр Сангийн сайд, Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Барилга, хот байгуулалтын сайд, Зээлийн батлан даалтын сангийн гүйцэтгэх захирал болон арилжааны банкуудын гүйцэтгэх захиралууд хооронд байгуулж, хөнгөлөлттэй зээлийг олгож эхэлсэн.

/Сая төгрөг/

№	Аймаг	Нийт зээлийн хүсэлт		Нийт судлагдаж байгаа хүсэлт		Нийт олгогдсон зээл		Эзлэх хувь
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
1	Орхон	395	41,908	21	2,681	772	86,338	19.6%
2	Дархан-Уул	589	48,276	24	2,440	421	43,593	10.7%
3	Баянхонгор	210	18,876	5	466	282	25,765	7.2%
4	Дорнод	274	26,991	11	1,232	255	23,381	6.5%
5	Өвөрхангай	349	31,162	3	336	202	19,485	5.1%
6	Сэлэнгэ	391	35,514	10	975	183	16,617	4.7%
7	Сүхбаатар	240	24,627	12	1,253	173	19,487	4.4%
8	Говь-Алтай	168	15,444	6	577	161	13,790	4.1%

9	Хөвсгөл	247	23,203	11	1,300	158	15,024	4.0%
10	Увс	365	32,904	2	178	154	15,636	3.9%
11	Багануур	265	25,212	6	634	143	13,639	3.6%
12	Ховд	253	22,974	5	346	139	12,318	3.5%
13	Дорноговь	68	5,684	2	107	123	10,834	3.1%
14	Архангай	240	22,799	3	372	115	11,765	2.9%
15	Хэнтий	85	7,736	4	506	112	9,827	2.8%
16	Дундговь	190	17,703	2	251	106	9,811	2.7%
17	Булган	155	14,667	3	344	95	9,488	2.4%
18	Төв	111	9,934	4	526	95	8,865	2.4%
19	Өмнөговь	127	11,462	1	150	71	7,825	1.8%
20	Баян-Өлгий	179	17,594	1	150	60	5,999	1.5%
21	Завхан	180	15,458	3	327	60	5,931	1.5%
22	Говьсүмбэр	214	18,661	11	970	45	3,958	1.1%
23	Налайх	11	1,238	-	-	5	609	0.1%
24	Багахангай	1	108			1	43	0.0%
НИЙТ		5,295	488,787	150	16,123	3,931	390,025	100%

Тус хөнгөлөлттэй зээлийн хүүгийн татаасд Засгийн газраас 2023 онд 297,282,190.17 төгрөг, 2024 онд 6,502,121,449.62 төгрөг нийт 6,799,403,639.79 төгрөгийг Монголбанкны 4330090 дугаартай дансанд шилжүүлж Монголбанкнаас арилжааны банкуудад хуваарилан хүүгийн дэмжлэгийг иргэдэд үзүүлсэн болно.

Нийт 2023, 2024 онд тус хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдсан зээлдэгчийн 97 нь зээлдэгч буюу 9.8 тэрбум төгрөгийн зээлийг Улаанбаатар хотоос орон нутагт шилжин суурьшсан иргэд байгаа бол үлдсэн 3834 зээлдэгчийн 380.2 тэрбум төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээл нь тухайн орон нутагт амьдардаг орон сууцны ипотекийн хөнгөлөлттэй зээлд анх удаа хамрагдаж буй иргэдэд олгосон байна.

5. Орон сууцны ипотекийн зээлийн эрэлт болон төвлөрлийг сааруулах бодлоготой уялдуулан ипотекийн хөтөлбөрийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлж, нийслэл, орон нутагт тэгш хүртээмжтэй хуваарилах талаар хийсэн ажлын тухай мэдээлэл буюу нийслэлд болон орон нутагт олгогдсон зээлийн санхүүжилтийн дүнг аймгууд болон нийслэлийн дүүргүүдээр гаргасан тайланг ирүүлэх асуулгын хүрээнд:

ХУРИМТЛАЛЫН САНГААС ИПОТЕКИЙН ЗЭЭЛИЙН САНХҮҮЖИЛТИЙН ЭХ ҮҮСВЭРИЙГ НЭМЭГДҮҮЛСЭН ТАЛААР

Үндэсний баялгийн сангийн тухай хууль 2024 оны 04 дүгээр сарын 19-ний өдөр батлагдсан бөгөөд тус хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.2-т “Хуримтлалын сан нь газрын хэвлийн баялгийн үр өгөөжийг одоо үеийн Монгол Улсын иргэн бүрд тэгш, шударга хүртээх зорилгоор иргэний эрүүл мэнд, боловсрол, орон сууцны зориулалтаар дэмжлэг үзүүлэх” гэж тусгагдсан байдаг.

Үүний дагуу Засгийн газрын 2024 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдрийн “Хууль батлагдсантай холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай” 179 дүгээр тогтоол батлагдсан бөгөөд тус тогтоолын 3 дахь заалтад “Хуримтлалын санд 2024 онд төвлөрүүлсэн эх үүсвэрийг орон сууцны хөнгөлөлттэй зээлийн хөтөлбөрийг санхүүжүүлж, хуульд заасны дагуу арвижуулах зорилгоор холбогдох гэрээг байгуулж ажиллахыг Монголбанкны Ерөнхийлөгч Б.Лхагвасүрэнд зөвлөж, Сангийн сайд Б.Жавхланд үүрэг болгосон.

Засгийн газрын тогтоолын хэрэгжилтийг хангах хүрээнд 2024 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдрийн 81/0524/171 дугаартай “Хуримтлалын сангийн хөрөнгийг удирдах, арвижуулах гэрээ”-г Монгол Улсын Засгийн газрыг төлөөлж Сангийн сайд, Монголбанкныг төлөөлж Монголбанкны Ерөнхийлөгч хооронд байгуулсан.

Ингэснээр 2024 онд нийт 1,432.4 тэрбум төгрөгийн ипотекийн зээлийн 12,150 иргэнд олгосон бөгөөд үүний 495.6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг Хуримтлалын сангийн хөрөнгөөр санхүүжүүлж 4,204 иргэнийг хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдах боломжоор хангасан байна.

Орон сууцны хөнгөлөлттэй зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор 2025 онд Хуримтлалын сангаас 562.1 тэрбум төгрөг, Монголбанкны эх үүсвэрээр 500 орчим тэрбум төгрөг, арилжааны банкны эх үүсвэрээр 300 орчим тэрбум төгрөг нийт 1.3 их наяд гаруй төгрөгийг хөнгөлөлттэй зээлийг олгохоор төлөвлөөд байгаа бөгөөд ингэснээр шинээр 13 мянга орчим иргэд хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдах боломжтой байна.

6. Агаар, хөрс, орчны бохирдлыг бууруулах зорилгоор инженерийн дэд бүтцийн шийдэлтэй, нийт талбай нь 100 м²-аас ихгүй хэмжээтэй амины орон сууцыг орон сууцны ипотекийн зээлд хамруулах талаар хийсэн ажлын тухай мэдээлэл буюу нийслэлд болон орон нутагт олгогдсон зээлийн санхүүжилтийн нийт дүнг аймгууд болон нийслэлийн дүүргүүдээр гаргасан тайланг ирүүлэх асуулгын хүрээнд:

МОНГОЛЫН НОГООН САНХҮҮГИЙН КОРПОРАЦИЙН ТАЛААР

1. Төслийг хэрэгжүүлэх хэрэгцээ, шаардлага

Олон улсын байгууллага, хувийн хэвшил болон Монгол Улсын Засгийн газар хоорондын хамтын ажиллагааг идэвхжүүлэх замаар агаар, орчны бохирдол, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулахад чиглэсэн ногоон төсөл хөтөлбөрүүдэд шаардагдах санхүүжилтийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлж, олон улсад өгсөн амлалт, үндэсний хөгжлийн болон Засгийн газрын үйл ажиллагааны зорилтуудыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх зорилгын хүрээнд Монголын ногоон санхүүгийн корпорацид (МНСК) хөрөнгө оруулж, үйл ажиллагааг эхлүүлэхээр Засгийн газрын 2024 оны 11 дүгээр сарын 20-ны өдрийн “Монголын ногоон санхүүгийн корпорацид хөрөнгө оруулах тухай” 172 дугаар тогтоол батлагдсан.

Үүний дагуу 2024 оны 11 дүгээр сарын 31-ний өдөр Сангийн яам, Монгол Улсын Хөгжлийн банк хооронд “Эргэн төлөх нөхцөлтэй дамжуулан зээлдүүлэх гэрээ”-г байгуулж 44,104,681,400.0 төгрөгийг зээлийг жилийн 0.75 хувийн хүүтэй 20 жилийн хугацаатайгаар Сангийн яамнаас Монгол Улсын Хөгжлийн банкинд олгосон.

Монгол Улс нь Парисын хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх Үндэсний хэмжээнд тодорхойлсон хувь нэмрийн зорилт, Алсын хараа 2050 Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2030 он гэхэд хүлэмжийн хийн ялгарлыг 22.7%-аар бууруулж, амьдралын чанар, хүний хөгжлийг сайжруулж, чанартай боловсрол, сайн засаглалыг бий болгох замаар ногоон, хүртээмжтэй хөгжилд хүрэх зорилтыг тавин ажиллаж байна. Энэхүү үндэсний тодорхойлсон хувь нэмрээ бүрэн амжилттай хэрэгжүүлэхэд 11.5 тэрбум ам.доллар шаардагдах урьдчилсан тооцоолол гарсан. Дээрх эх үүсвэрийг Монгол Улсын төсвөөс гадна олон улсын санхүүгийн байгууллага, донор орнуудын зээл, буцалтгүй тусламж, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар бүрдүүлэх боломжтой. Монголбанкны 2024 оны 2 дугаар улирлын ногоон зээлийн тайланд банкны салбарын нийт зээлийн 3.2 хувь буюу 1071.1 тэрбум төгрөгийг ногоон зээл зээлж байна. Энэ нь ногоон шилжилт хийхэд Монгол Улсад шаардагдах 11.7 тэрбум ам.долларын буюу 40 их наяд төгрөгийн санхүүжилтийн нэг гаруй хувьтай тэнцэж байх бөгөөд эх үүсвэр ихээхэн дутмаг байгааг харуулж байна.

Монгол Улсын нэг хүнд ногдох нүүрс хүчлийн хий 11.5 тCO₂e/хүн, эдийн засгийн нүүрс хүчлийн үзүүлэлт 2.83 kg CO₂e/ам.доллар байгаа нь дэлхийн дундаж үзүүлэлтээс даруй 3 дахин их байна. Нүүрс хүчлийн хийн ялгаруулалтаар эрчим хүч, барилгын салбарууд давамгайлж байгаа бөгөөд агаар, хөрс, усны бохирдлын асуудал, ялангуяа хот, суурин газарт томоохон сорилт хэвээр байна. Монгол Улсын агаарын бохирдлын 80 орчим хувийг гэр хорооллын айл өрхүүдийн яндангийн утаа

болон аж ахуйн нэгжүүдийн халаалтын зуухны яндангийн утаа эзэлдэг ба нийт айл өрхийн 67.9% буюу 609.3 мянган өрх нь Монгол гэр, амины байшинд амьдарч байна. Сүүлийн 20 жилийн хугацаанд Нийслэл Улаанбаатар хот руу чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн эрчимжиж, өнөөдрийн байдлаар Монгол Улсын хотжилтын түвшин 72.8 хувьтай тэнцэж байгаа ба Улаанбаатар хотын нийт өрхийн 47 хувь нь хотын захын "гэр хороолол"-д монгол гэр, амины байшинд дэд бүтцийн шугам сүлжээнд холбогдох боломжгүй нөхцөлд амьдарч байна. Түүнчлэн, нийслэл рүү чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөний үндсэн шалтгааны нэгт орон нутагт амьдрах нөхцөл, боломж тааруу, орон сууцны хангамж, нийлүүлэлт, дэд бүтэц хангалтгүй байдагтай холбоотой. Тухайлбал, Монгол Улсын нийт сумдын ердөө 82 сумд инженерийн дэд бүтэц, шугам сүлжээнд холбогдсон байдаг байна.

Иймд дунд болон урт хугацаанд иргэдийн амьдрах орчныг сайжруулан орон сууц, гэр хорооллын байшингийн эрчим хүчний хэмнэлтийг дээшлүүлэх шаардлагатай байна. Гэр хорооллын сууцны эрчим хүчний хэмнэлтийг дээшлүүлэхэд иргэдийн оролцоог хангах, тэдэнд мэдлэг, мэдээлэл түгээх, соён гэгээрүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх шаардлагатай байна. Дунд хугацааны эдгээр зорилтуудыг амжилттай хэрэгжүүлэхэд эрчим хүчний хэмнэлттэй, байгаль орчинд ээлтэй техник, технологийг нэвтрүүлэхэд нэмэлт санхүүжилт, зохистой санхүүжилтийн механизмыг бүрдүүлэх шаардлагатай байна.

Ногоон хөгжлийг эрчимжүүлэх хүрээнд олон улсын байгууллага, хувийн хэвшил болон Засгийн газрын хоорондын хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх замаар Монголын ногоон санхүүгийн корпорацийн үйл ажиллагааг идэвхжүүлснээр ногоон зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, үүний дагуу бага, дунд орлоготой зорилтот бүлгийн иргэдийг эрчим хүчний хэмнэлттэй орон сууцад хамрагдах боломжийг бүрдүүлэх, инженерийн дэд бүтэцгүй, алслагдмал орон нутагт амьдрахад таатай орчныг бүрдүүлэх хүрээнд эрс тэс уур амьсгалын нөхцөлд тохирсон эрчим хүчний хэмнэлтийн шинэ технологийг нэвтрүүлэх, агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад эерэг нөлөө үзүүлэх юм.

2. Бодлогын баримт бичигт туссан байдал

Монгол Улсын дараах гол баримт бичгүүдэд төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаанд тулгуурласан, байгаль орчинд ээлтэй, хүлэмжийн хий багатай ногоон төслүүдийн санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх, ногоон санхүүгийн үндэсний тогтолцоо бий болгох талаар тодорхой тусгагдсан. Үүнд:

- "Алсын хараа 2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа:

- Зорилт 6.4-ийн "I үе шат (2021-2030): Ногоон санхүүгийн үндэсний тогтолцоог бий болгон хөгжүүлж, байгальд ээлтэй, үр ашигтай цэвэр технологи, хэмнэлттэй хэрэглээг дэмжих үе"-ийн 4.-т "Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлд тулгуурласан ногоон санхүүгийн үндэсний тогтолцоог дэмжин хөгжүүлж, олон улсын санхүүгийн арга хэлбэрийг ашиглан байгальд ээлтэй ногоон төсөл, хөтөлбөрүүдийг санхүүжүүлнэ." гэж;

- Зорилт 6.4-ийн “II үе шат (2031-2040): Ухаалаг хэрэглээ, бүтээмжтэй үйлдвэрлэлийг төлөвшүүлж, уур амьсгалын ногоон санхүүжилтийн дотоод, гадаад эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх үе”-ийн 4-т “Үндэсний ногоон санхүүгийн тогтолцоо, олон улсын санхүүжилтийг нэмэгдүүлж үр өгөөжтэй ашиглана.” гэж;

- Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 23 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Монгол Улсын 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл” хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр”-ийн Зорилт 6.4-ийн 6.4.1-д “төр, хувийн хэвшлийн түншлэлд суурилсан үндэсний ногоон санхүүгийн корпорац байгуулан ногоон эдийн засгийг дэмжих төсөл, хөтөлбөрийн санхүүгийн шинэ эх үүсвэрийг бүрдүүлнэ” гэж;

- Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 3.1.3.11-д “Хот, хөдөөгийн тэнцвэртэй хөгжлийг дэмжиж эрчим хүчний хэмнэлттэй, ногоон барилгын стандартын дагуу баригдах амины орон сууцны ипотекийн зээл болон жижиг, дунд үйлдвэрийн тогтвортой, ногоон зээлийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах зорилгоор “Монголын ногоон санхүүгийн корпорац”-ыг төр, хувийн хэвшил, олон улсын байгууллагын түншлэлд үндэслэн байгуулна” гэж тус тус заасан байна.

Мөн Санхүүгийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн гишүүдийн 2022 оны 3 дугаар сарын 29-ний өдрийн А-82/157/68/А26 дугаар хамтарсан тушаалаар батлагдсан Тогтвортой санхүүгийн үндэсний замын зураг” баримт бичгийн 4 дүгээр бүлэгт Монголын ногоон санхүүгийн корпорацыг байгуулж, санхүүжилт татах арга хэмжээ туссан болно.

3. МНСК-ийн санхүүжилтийн бүтэц, үйл ажиллагаа

Байгаль орчин, нийгэмд ээлтэй, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах тогтвортой, ногоон эдийн засгийн хөрөнгө оруулалтыг дэмжих зорилгоор Монголын ногоон санхүүгийн корпорац (МНСК)-ийг төр, олон улсын байгууллага, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтад суурилан 50 сая ам.долларын гарааны хөрөнгөтэй үүсгэн байгуулахаар олон уулсын Уур амьсгалын ногоон сан (УАНС)-тай 2017 оноос ажиллаж ирсэн бөгөөд холбогдох төрийн байгууллагын дэмжлэг, шийдвэрийн үр дүнд УАНС-ийн Удирдах зөвлөл МНСК-д нийт 27 сая ам.долларын хөрөнгө оруулах саналыг 2020.11.11-нд баталсан. Энэхүү төслийн үйл ажиллагааг эхлүүлэх үндсэн нөхцөл нь Монгол Улсын Засгийн газар болон хувийн хэвшлийн хамтарсан санхүүжилтийг шийдвэрлэх шаардлагатай байна.

Иймээс Засгийн газрыг төлөөлж Монгол Улсын Хөгжлийн банк (МУХБ), Нэгдсэн Үндэсний байгууллагын Уур амьсгалын ногоон сан болон хувийн хэвшлийн байгууллага нь МНСК-ын дүрмийн санд тус бүр 5 сая ам.доллартой дүйцэхүйц төгрөгийн санхүүжилт олгох бөгөөд 33.33 хувийг эзэмшиж, үндсэн нөхцөлийг хангахаар тогтсон. Монгол Улсын Хөгжлийн банкаар дамжуулан Засгийн газрын хөрөнгө оруулалт, эрхийг хэрэгжүүлэх нь дараах ач холбогдолтой.

- МУХБ нь МНСК-ийн хувь эзэмшигч болсноор Монгол Улсад тогтвортой санхүүгийн салбарт тэргүүлэгч байр суурьтай болох боломжтой. Түүнчлэн ногоон төсөл, хөтөлбөрүүдийн санхүүжилтэд идэвхтэй оролцсоноор МУХБ-ийн нэр хүнд

дотооддоо болон олон улсад өсөх бөгөөд Монголын ногоон эдийн засагт шилжих үйл явцад гол үүрэг гүйцэтгэх боломжтой болно.

- Уур амьсгалын ногоон сан (УАНС), Азийн хөгжлийн банк (АХБ) зэрэг олон улсын санхүүгийн байгууллагуудтай харилцаагаа бэхжүүлнэ. Энэ нь олон улсын түншүүдээс хөнгөлөлттэй санхүүжилт, буцалтгүй тусламж авах үүд хаалгыг нээж, МУХБ-д бага хүүтэй эх үүсвэр, техникийн туслалцаа авах, ирээдүйн ногоон төсөлд оролцох боломжийг бий болгоно. Түүнчлэн УАНС болон бусад холбогдох олон улсын ногоон сангуудын магадлан итгэмжлэл авахад эерэгээр нөлөөлнө. Мөн МУХБ арилжааны банкнууд болон олон улсын байгууллагуудтай хамтран ажилласнаар ногоон эдийн засагт шилжих үйл явцыг дэмжих санхүүгийн экосистемийг бэхжүүлнэ.

- Ногоон, тогтвортой төслүүдийг багтаасан зээлийн багцаа төрөлжүүлэх боломжтой. Ингэснээр сэргээгдэх эрчим хүч, эрчим хүчний хэмнэлт, орлогод нийцсэн орон сууцны төсөл, хөтөлбөрөөр багцыг төрөлжүүлнэ. Монгол Улс ногоон эдийн засгийн стратегийг улам бүр чухалчилж байгаа энэ үед МУХБ эдгээр өсөлттэй салбаруудад санхүүжилт олгох нь чухал ач холбогдолтой.

- Эрчим хүчний хэмнэлт, сэргээгдэх эрчим хүч, орлогод нийцсэн орон сууц зэрэг төслүүдэд хөрөнгө оруулснаар МУХБ урт хугацаандаа тогтвортой санхүүгийн өгөөж хүртэх боломжтой. МНСК-ийн ногоон зээлүүд нь үндэсний уур амьсгалын зорилгод нийцсэн, мөн корпорацын удирдлагын сайн засаглалыг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний хүрээнд хөрөнгө оруулалтын эргэн нөхөгдөх чадвар сайн байх хүлээлттэй байна.

- Ногоон санхүүжилтийн чиглэлээр дотоод чадавх, боловсон хүчний ур чадварыг дээшлүүлэх боломжтой. Түүнчлэн олон улсын мэргэжилтнүүдтэй хамтран ажиллаж, тогтвортой санхүүгийн шилдэг туршлагуудыг нэвтрүүлснээр МУХБ ногоон санхүүгийн бүтээгдэхүүн зах зээлд нэвтрүүлэх, хэрэгжүүлэх, хянах тогтолцоог бэхжүүлж, сайжруулна.

МУХБ нь “Ди Би Эм ассет менежмент ҮЦК” ХХК /цаашид “ХОМК” гэх / Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 66 дугаар тогтоолын Монгол Улсын Хөгжлийн банкны охин компаниар үүсгэн байгуулагдсан 100% төрийн өмчит компаниар дамжуулан хөрөнгийн удирдлагыг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн. ХОМК нь өөрийн үйл ажиллагааны хүрээнд Монгол Улсад ногоон санхүүжилт, ногоон эдийн засгийн үр өгөөжтэй байдлыг бий болгохоор судалгаа, шинжилгээг хийж, холбогдох бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна. Мөн өөрийн үйл ажиллагааны хүрээнд АХБ, УАНС-аас олгосон “Улаанбаатар хотын орлогод нийцсэн ногоон орон сууц ба дасан зохицох чадвар бүхий хотын шинэчлэл салбарын төсөл”-ийн хүрээнд Монгол Улсын арилжааны банкнуудтай хамтран ногоон зээлийн санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх, ногоон орон сууцаар дамжуулан ногоон эдийн засгийн үр өгөөжийг нэвтрүүлэх, хувийн хэвшил, иргэдэд хямд, өгөөжтэй эдийн засгийн бүтээгдэхүүнийг нийлүүлэх төслийг хэрэгжүүлж байна. ХОМК-ын үүсгэн байгуулах сангаар тус хөрөнгө оруулалтыг хийснээр дан ганц ТУЗ-ын төлөөлөл буюу тодорхой тооны иргэн төрийн төлөөллийг хэрэгжүүлэхгүй бөгөөд мэргэжлийн компани, хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр мэргэшсэн баг холбогдох шийдвэр гаргалтад оролцох, хөрөнгийг ашигтай судалгаа, шинжилгээнд үндэслэн удирдах боломжтой бөгөөд олон улсын жишигт нийцсэн хөрөнгө оруулалтын сан хэлбэрээр хэрэгжүүлэх боломжтой.

МНСК-ийн эхлэлтийн санхүүжилтийн эх үүсвэрийг бүрдүүлэхэд Монгол Улсын төсвийн эх үүсвэрээс 13 сая ам.доллартой дүйцэх төгрөгийн санхүүжилтийг төсөвт эргэн төлөгдөх нөхцөлтэйгөөр Монгол Улсын хөгжлийн банканд олгохоор тогтоолын төсөлд тусгав¹. Улсын төсвийн энэхүү санхүүжилт нь иргэдийн аж байдлыг сайжруулж ядуурлыг бууруулах, нийгмийн тэгш хүртээмжтэй байдлыг хангах, хүлэмжийн хийн ялгарал багатай, үрэлгэн хэрэглээг багасгасан хөгжлийн загварт шилжих бодлогыг хэрэгжүүлэхэд дараах байдлаар шууд дэмжлэг үзүүлнэ. Түүнчлэн, НҮБ-ын УАНС нь 15 жилийн хугацаатай, жилийн нэг хувийн хүүтэй 20 сая ам.долларын хөнгөлөлттэй зээл болон 2 сая ам.долларын буцалтгүй тусламж олгоно.

МНСК-ийн санхүүжилтийн бүтцийг доорх хүснэгтэд харуулав.

Хүснэгт 1. МНСК-ийн санхүүжилтийн бүтэц, сая ам.доллар болон түүнтэй дүйцэхүйц төгрөг

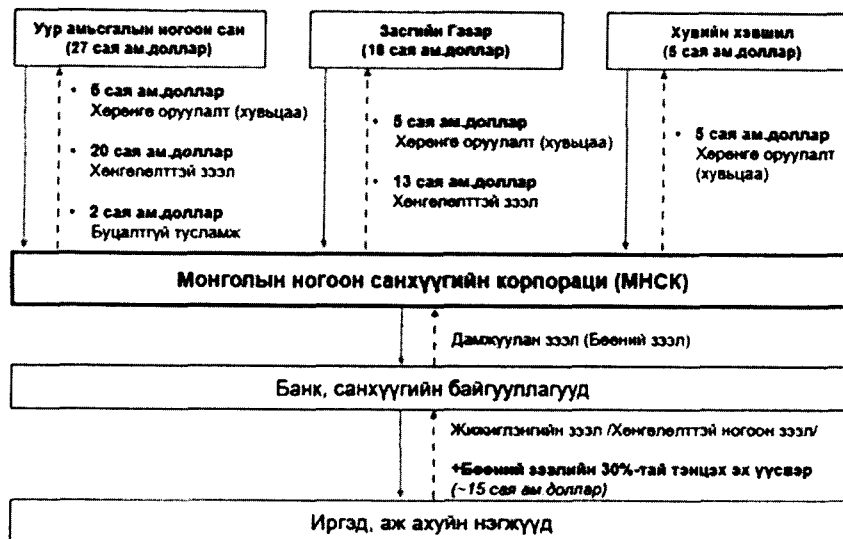
Санхүүжилтийн төрөл	УАНС	МУЗГ	Хувийн хэвшил	Нийт
Хөрөнгө оруулалт (ХНХ)	5.0	5.0	5.0	15.0
Буцалтгүй тусламж	2.0	-	-	2.0
Хөнгөлөлттэй зээл	20.0	13 ²	-	33.0
Нийт дүн	27.0	18.0	5.0	50.0

Агаар, орчны бохирдол, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах, шингээлтийг нэмэгдүүлэх, ногоон хөгжлийг эрчимжүүлэх зорилтын хүрээнд МНСК банк, санхүүгийн байгууллагуудаар дамжуулан иргэд, аж ахуйн нэгжүүдэд хөнгөлөлттэй ногоон зээл олгоно. МНСК нь банк санхүүгийн байгууллагуудад эх үүсвэрээ бөөний хөнгөлөлттэй ногоон зээл хэлбэрээр олгох ба арилжааны банкнууд иргэд аж ахуйн нэгжүүдэд жижиглэнгийн хөнгөлөлттэй ногоон зээл олгох юм.

¹ МУЗГ-аас МНСК-д олгох хөнгөлөлттэй зээлийн нөхцөлийг гэрээ байгуулах үед шийдвэрлэнэ.
² Монгол Улсын 2024 оны төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дах хэсэгт туссан

МНСК-ийн үндсэн үйл ажиллагааг дараах зургаар харуулав.

Зураг 1. МНСК-ийн үйл ажиллагаа

МНСК нь ногоон зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэхээс гадна агаар, орчны бохирдол, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах, шингээлтийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн тооцоо, судалгааг хийх ба санхүүжилтийн нэгдсэн стандартыг бий болгон иргэд аж, ахуйн нэгжүүдэд мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэхээр зорьж байна. Түүнчлэн дунд болон урт хугацаанд агаар, орчны бохирдол, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй амины орон сууцны бүтээн байгуулалтыг эрчимжүүлэхэд чиглэсэн ногоон санхүүгийн эх үүсвэрийг улсын хэмжээнд нэгдсэн журмаар татан төвлөрүүлэх ба олон улсын байгууллага, санхүүгийн зах зээлээс ногоон эх үүсвэр татан төвлөрүүлэх замаар ногоон хөгжлийг эрчимжүүлэхээр зорьж байна.

МНСК-ын хэлбэрийн хувьд Сангийн сайдын 2024/08/09-ны өдрийн 145 тоот тушаалаар МНСК-ийг байгуулах ажлыг эрчимжүүлэх, шаардлагатай арга хэмжээг авах ажлын хэсэг байгуулагдсан бөгөөд энэ хүрээнд МНСК-ийг банк хэлбэрээр зохион байгуулах боломжийн талаар Монголбанкны Ерөнхийлөгчөөс тодруулга авч, Банкны тухай хуулийн дагуу “төрөлжсөн банк” хэлбэрээр үйл ажиллагаа явуулах нь илүү тохиромжтой гэсэн хариу ирүүлсэн. Иймд гурван хөрөнгө оруулагчид эрх бүхий байгууллагын шийдвэрийн дагуу Хувь эзэмшигчдийн гэрээ байгуулж, холбогдох журмын дагуу МНСК-д төрөлжсөн банкны үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл авах хүсэлтээ гаргахаар төлөвлөж байна. МНСК нь Ногоон бизнесийн хөгжлийн газар (5), Зээл ба эрсдэлийн газар (4), Захиргаа, үйл ажиллагааны газар (4), Санхүүгийн газар (2), Нийцэл ба хяналтын газар (2) гэсэн таван чиглэлийг хариуцсан нэгжтэй байх ба нийт 18 хүний орон тоотой байхаар батлагдсан. Үйл ажиллагаа явуулахтай холбоотой нийт 20 гаруй дүрэм, журам холбогдох баримт бичгүүдийг боловсруулж бэлтгэл ажлыг хангасан байна.

4.Засаглал, Зээлийн ашиглалт ба хяналт

МНСК нь хууль тогтоомж, Уур амьсгалын ногоон сангаас баталсан баримт бичиг, бизнесийн загварын дагуу хувьцаа эзэмшигчийн хурал, Төлөөлөн удирдах зөвлөл, Зөвлөх хороо, Ерөнхий аудитор, Гүйцэтгэх захирал гэсэн үндсэн удирдлага засаглалын тогтолцоотой байна. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаас ТУЗ-ын 5 гишүүдийг томилох бөгөөд хөрөнгө оруулагчдыг төлөөлсөн тус бүр 1, хараат бус 2 гишүүнтэй байна. ТУЗ-ын зүгээс Зөвлөх хороо, Ерөнхий аудитор, гүйцэтгэх захирлыг томилох бөгөөд Зөвлөх хороо нь Засгийн газар, УАНС-ын үндэсний эрх бүхий байгууллага, Уур амьсгалын ногоон сан, Даян дэлхийн ногоон хөгжлийн институт, Тогтвортой санхүүжилтийн холбооны төлөөллүүдээс бүрдэх бөгөөд хөндлөнгийн зөвлөх үүрэгтэй байна.

ТУЗ-ийн гишүүдийг холбогдох хуулийн дагуу томилж чөлөөлөх бөгөөд дүрэмд заасан өөрийн хөрөнгө оруулсан хэмжээгээр буюу тухайн хувьцаанд ногдох ТУЗ-ийн гишүүдийг томилно. Ингэхдээ Компанийн тухай хуулийн 75 дугаар зүйлийн 75.4-д заасан төрийн өмчит компанийн тухай ТУЗ-ийн гишүүний тоог баримтлахаас гадна ХОМК-оос Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.6-д заасан удирдамж, зааврыг мэргэжлийн түвшинд гаргаж хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн хангаж ажиллана.

Улсын төсөв (13 сая ам.доллартай дүйцэхүйц төгрөг), Уур амьсгалын ногоон сан (20 сая ам.доллар)-ийн нийт 33 сая ам.долларын зээл болон төр, хувийн хэвшил, олон улсын байгууллагын хамтарсан 15 сая ам.долларын хувьцааны хөрөнгө оруулалт, нийт 48 сая ам.доллар буюу 163.9 тэрбум төгрөгийн эх үүсвэрээр ногоон санхүүжилтийг эхлүүлнэ. Санхүүгийн байгууллагууд (банк, ББСБ) нь МНСК-ээс олгох хөнгөлөлттэй эх үүсвэрийн шаардлага, шалгуурт нийцсэн ногоон зээлийн багц бүрдүүлэх ба түүний 70%-тай тэнцэх эх үүсвэрийг МНСК-аас дахин санхүүжүүлнэ. Ингэснээр тухайн санхүүгийн байгууллага нь улсын хэмжээнд тэргүүлэх ач холбогдол бүхий үйл ажиллагааг санхүүжүүлэхэд өөрөөсөө 30%-ийн эх үүсвэрийг нэмж оруулах бөгөөд МНСК-ийн эхлэлтийн хөрөнгийг нэмэлтээр санхүүгийн салбарын эх үүсвэртэй хольсноор эдийн засагт 15 жилийн хугацаанд 144 сая ам.доллар буюу 489 тэрбум төгрөгийн ногоон санхүүжилтийг хийх боломж бүрдэнэ.

Санхүүгийн байгууллагуудыг хөнгөлөлттэй (урт хугацаа, хямд хүү) эх үүсвэрээр тогтвортой хангахын тулд ногоон санхүүжилтийг стратегийн зорилтоо болгосон санхүүгийн байгууллагуудтай Мастер гэрээ байгуулж, санхүүжилтийн үйл ажиллагаанд мөрдөх нийтлэг зарчмаа тохирно. Мастер гэрээнд нэгдэн орсон санхүүгийн байгууллагуудын стратеги, санхүү, төлбөрийн чадвар, засаглал, хүний нөөц, зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийн биелэлт зэрэгт магадлан шинжилгээ хийсний үндсэн дээр шалгуур хангасан байгууллага бүрд олгох зээлийн дээд хязгаарыг тогтоож, тусгайлан Зээлийн гэрээ байгуулах юм. Зээлийн гэрээнд тусгасан дээд хэмжээг хагас жил тутам хянаж, шаардлагатай бол шинэчлэн тогтоох

замаар эрсдэлийн түвшинд тогтмол хяналт тавихаар төлөвлөсөн. МНСК-аас санхүүгийн байгууллагад олгох зээлийн хугацаа нь гурван бүтээгдэхүүн тус бүрээр өөр байх тул санхүүгийн байгууллага бүрийн эргэн төлөлтийн хуваарийг Зээлийн гэрээний хавсралтаар тусгайлан тохирно. Учир нь санхүүгийн байгууллага бүрийн ажиллах чиглэлээс шалтгаалан зээлийн багцын дундаж хугацаа ялгаатай байж болзошгүй.

Санхүүгийн байгууллагуудын хувьд, ногоон төсөл, хөрөнгө оруулалттай холбоотой иргэд, бизнесийн эрсдэлийг зөв үнэлэх, МНСК-ийн хувьд санхүүгийн байгууллагуудад магадлан шинжилгээг оновчтой хийх чадавх маш чухал бөгөөд эдгээр чадавхыг бий болгоход УАНС-ын 2 сая ам.долларын буцалтгүй тусламж өндөр ач холбогдолтой. Байгууллагын засаглалыг зохистой бүрдүүлж, санхүү, төлбөрийн чадвар хэвийн хэмжээг хангахын тулд МНСК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь хувь оруулагч төр, хувийн хэвшил, олон улсын байгууллагын төлөөлөл, хараат бус гишүүдээс бүрдэх бөгөөд шууд хяналт тавих, бодлого, стратегийг төрийн бодлоготой уялдуулах боломжтой.

МНСК-д зээлдүүлэгч хоёр байгууллагын эх үүсвэрийг буцаан төлөх хугацаа нь харилцан уялдаатай, МНСК-ийн хэвийн үйл ажиллагаанд хүндрэл учруулахааргүй байхаар зохион байгуулна. УАНС-ын 20 сая ам.долларын зээл нь 15 жилийн хугацаатай, үйлчилгээ үзүүлсний шимтгэл 0.5%, жилийн 1%-ийн хүүтэй бөгөөд эхний 14 жилийн хугацаанд зөвхөн хүүгийн төлбөр хийх бөгөөд үндсэн зээлийг 15 дахь жилдээ хоёр хувааж төлөх нөхцөлтэй.

4. Төслийн хүрээнд хийгдэх ажил, хүлээгдэж буй үр дүн

Монголын ногоон санхүүгийн корпорац нь ногоон хөгжлийг эрчимжүүлэх, агаар, орчны бохирдол, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй амины орон сууцны бүтээн байгуулалтыг эрчимжүүлэх зорилгын хүрээнд эхний ээлжид банк санхүүгийн байгууллагаар дамжуулан иргэд, аж ахуйн нэгжүүдэд ногоон зээл олгоно. Эрчим хүчний хэмнэлттэй амины орон сууцны зарим загвар 90 хүртэл хувийн эрчим хүчний хэмнэлттэй байгаа нь нэг өрхийн одоогийн хэрэглээ 10 айлд хүрэлцэх боломжтойг харуулж байна.

Монголын ногоон санхүүгийн корпорацын захиалгаар Эдийн засгийн судалгааны институт нь 2023 оны 05 дугаар сард "Ногоон зээлийн эрэлт"-ийн судалгаа хийсэн ба тус судалгаанд нийслэлийн 6 дүүргийн өрх айлуудаас санамсаргүй түүврийн аргаар 500 өрх айлыг сонгон хамруулсан бөгөөд түүний үр дүнгээс үзэхэд:

- Амины орон сууцны 71.8 хувьд нь дулааны алдагдлын ямар нэг шинж илэрсэн. Үүнийг зөвхөн Улаанбаатар хотод амины орон сууцанд амьдардаг өрхийн

эх олонлог руу шилжүүлэн тооцвол нийт 55,647 өрх айл амины орон сууцаа дулаалах шаардлагатай байна.

- Зөвхөн 52.6% нь л одоогийн сууцаа дулаалах хүсэлтэй. Өөрөөр хэлбэл, дулааны алдагдлын шинж тэмдэг илэрсэн ч зарим нь санхүүгийн боломж муугаас сууцаа дулаалахгүй гэсэн бол зарим нь орон сууцанд нүүж орох, шинээр эрчим хүчний хэмнэлттэй амины орон сууц барихаар төлөвлөжээ. Иймд ойролцоогоор 26,636 өрх айл амины орон сууцаа дулаалах хүсэлтэй байна.

- Сууц дулаалгын 44.8%-ийг зээлээр санхүүжүүлэх шаардлагатай. Амины орон сууцаа дулаалах өрх айлын зарим нь зээлийн шалгуур өндөр байдгаас өөрийн хуримтлалаар, эсвэл орлогоор сууцаа дулаална гэж хариулжээ. Иймд амины орон сууцны дулааны алдагдлаа бууруулахад зээл авах шаардлагатай 11,933 өрх айл байна.

- Нийт айл өрхийн 4.4% нь л банкны зээлийн одоогийн шалгуур хангана. Банкнудаас зээл олгохдоо тавьдаг нийтлэг шалгуур буюу тухайн зээл хүсэгчийн өрхийн орлого нь зардлаасаа өндөр байх, өр, орлогын харьцаа нь 60%-аас бага байх, НДШ-ийг сүүлийн 12 сарын хугацаанд тасралтгүй төлсөн байх зэрэг шалгуурыг хангах боломжтой 3,401 айл өрх байна.

Монголын ногоон санхүүгийн корпорацын үйл ажиллагааг эхлүүлснээр эхлэлтийн (50 сая ам.доллар) хөрөнгөөр зах зээлийн хэрэгцээ шаардлагыг дараах 3 чиглэлээр урт хугацааны санхүүжилт олгоно:

- Гэр хорооллын амины орон сууцны дулаалга (зээлийн багцын 20%): Түлш, эрчим хүчний хэрэглээг хориос дээш хувиар багасгах замаар агаарын бохирдлыг бууруулахын сацуу өрхийн төсвийг хэмнэнэ. Нийт 21,738 өрхийн 78,256 иргэнд түгээнэ.

- Гэр хорооллын эрчим хүчний хэмнэлттэй амины орон сууц (зээлийн багцын 20%): Эрчим хүчний хориос дээш хувийн хэмнэлттэй амины сууц худалдан авах, бариулахад зориулсан урт хугацаатай ипотекийн зээлд 2,232 өрхийн 8,035 иргэн хамрагдана.

- Эрчим хүчний үр ашгийг дээшлүүлэх бизнесийн зээл (зээлийн багцын 60%): Аж ахуйн нэгж байгууллагууд, ЖДҮ-ийн эрчим хүчний үр ашгийг хориос дээш хувь сайжруулахад чиглэсэн бизнесийн зээл. Үүнд ойролцоогоор 220 аж ахуйн нэгж хамрагдана.

Үр дүнд нь 23 мянган өрхийн 86 мянган иргэний эрүүл тухтай амьдрах орчин сайжирч төслийн үр шимийг хүртэн, 1470 орчим шинэ ажлын байр бий болохын сацуу нүүрс хүчлийн хий 22 орчим хувь (3.7 сая тCO₂) бууруулах боломжтой.

Түүнчлэн МНСК-ын үйл ажиллагааг эхлүүлснээр ногоон санхүүгийн тогтолцоо бий болж, бусад олон улсын санхүүгийн байгууллагуудаас хөнгөлөлттэй, ногоон эх үүсвэр татах боломж бүрдэн, ногоон хөгжлийн бодлого, стандартыг хэрэгжүүлж, байгальд ээлтэй, нөөцийн хэмнэлттэй, үр ашигтай цэвэр технологи нэвтрүүлэх, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, дасан зохицох үндэсний чадавхыг бүрдүүлэхээс гадна байгаль орчинд ээлтэй, уур амьсгалын өөрчлөлтөд тэсвэртэй эдийн засгийн бүтэц, арга ажиллагааг хөгжүүлэх, эрх зүй, санхүү, татварын зохистой орчин,

хөшүүрэг бүрдүүлэх чиглэлээр төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн жишиг загвар бий болох өргөн хүрээний ач холбогдолтой.

МОНГОЛ УЛСЫН
ХОТ БАЙГУУЛАЛТ, БАРИЛГА, ОРОН
СУУЦЖУУЛАЛТЫН САЙД

Засгийн газрын XII байр, Барилгачдын талбай 3, 4 дүгээр
хороо, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15170
Утас: 310612, 76003333 Факс: (976-11)-322904
Цахим шуудан: info@mudch.gov.mn
Цахим хуудас: www.mcud.gov.mn

2025.02.27 № 01/807
танай 2025.02.13 -ны № ХЭГ/450 -т

Г МОНГОЛ УЛСЫН САЙД, ЗАСГИЙН Г
ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН
ДАРГА Н.УЧРАЛ ТАНАА

Таны 2025 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдрийн
ХЭГ/450 тоот албан бичгээр ирүүлсэн Улсын Их
Хурлын гишүүн Г.Лувсанжамцын асуулгад өөрийн
эрхлэх асуудлын хүрээнд хариуг бэлтгэн
хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хавсралт: 5 хуудастай.

Хот байгуулалт, барилга, орон
сууцжуулалтын яам
Яамны удирдлага
Сайд
Жамба Батсуурь
2025-02-27 15:51:19

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Г.ЛУВСАНЖАМЦЫН АСУУЛГЫН ХАРИУ

1. Улсын Их Хурлын 2023 оны 93 дугаар тогтооллын хэрэгжилтийг хангуулах хүрээнд тус яамны 2024 оны 5/70 албан бичгээр 21 аймгийн Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газруудаас тухайн орон нутгийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөнд тусгасан газар, дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээний байгууламжуудын талаарх мэдээллийг бэлтгүүлсэн. Уг мэдээллээс үзэхэд улсын хэмжээнд 167 сум нь Хот, тосгоны хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөтэй, 44 сум нь хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулж байгаа, 119 сум нь хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах шаардлагатай байна. Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөгүй байршилд бүтээн байгуулалтын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх нь үр ашиггүй хөрөнгө оруулалт болох эрсдэл үүсэхээр байна. Харин батлагдсан Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөтэй аймгуудын орон сууцны бүтээн байгуулалтыг эрчимжүүлэх хүрээнд 2024 оны инженерийн дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалтад шилжих 527.4 тэрбум төгрөг, шинээр 365.2 тэрбум төгрөг, нийт 892.6 тэрбум төгрөгийг төлөвлөсөн. Мөн тухайн сум, орон нутагт төрийн үйлчилгээг хүргэн ажиллаж буй төрийн албан хаагчдыг тогтвор, суурьшилтай ажлуулах хүрээнд 2024 онд 12 аймгийн 12 сумдад, 2025 онд 21 аймгийн 66 сумын төвд төрийн албан хаагчдад зориулсан түрээсийн орон сууцыг хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө болон бэлэн байгаа дэд бүтэцтэй нь уялдуулан хэрэгжүүлж эхлээд байна.
2. “Хөдөөгийн сэргэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” Засгийн газрын 2023 оны 68 дугаар тогтоолд заасны дагуу орон нутагт ипотекийн зээл авч буй иргэдэд эхний 3 жилийн хугацаанд зээлийн хүүгийн 3 хувийн хүүгийн дэмжлэг, урьдчилгаа төлбөрийн 30 хувийн хэмжээг Зээлийн батлан даалтын сангаар дамжуулан 12 хувь хүртэл бууруулах дэмжлэгийг тус тус үзүүлэхээр тогтсон. Энэ хүрээнд хөдөө, орон нутагт олгох ипотекийн зээлийн урьдчилгаа төлбөрт 2024 онд нийт 1211 иргэний 129.3 тэрбум төгрөгийн зээлд 24.5 тэрбумын төгрөгийн урьдчилгаа төлбөрийн батланд даалт, 3 хувийн ипотекийн зээлийн дэмжлэгт 2024 онд нийт 3,898 иргэний 386.3 тэрбум төгрөгийн зээлийг шийдвэрлээд байна. Мөн 2024 оны байдлаар 1,406.1 тэрбум төгрөгийн ипотекийн зээлийг 11,938 зээлдэгчид олгоод байна. 2013 оноос хойш олгосон ипотекийн зээлдэгчдийн 18 хувь нь орон нутагт байсан бол 2024 онд нийт олгосон зээлийн 45.0 хувь буюу 5,456 иргэний 566.2 тэрбум төгрөгийн зээлийг орон нутагт олголоо. 2025 онд нийт зээлийн санхүүжилтийн эх үүсвэрийн 50 хувийг орон нутагт олгохоор төлөвлөсөн. Мөн ипотекийн зээлийн эх үүсвэрийн хэмжээг орон нутагт нэмэгдүүлснээр өнгөрсөн хугацаанд 3000 орчин айлын орон сууц орон дунджаар ашиглалтад ордог байсан бол 2024 онд 4840 айлын орон сууцыг хувийн хэвшил ашиглалтад орууллаа.

Зээлийн нэр, төрөл		Зээлийн хэмжээ, сая ₮	Зээлдэгчийн тоо
1	Улаанбаатар	866,240.38	6,694.00
2	Орон нутаг:	566,188.70	5,456.00
2.1	Архангай	14,336.51	135.00
2.2	Баян-Өлгий	21,872.99	217.00
2.3	Баянхонгор	35,220.33	390.00
2.4	Булган	10,925.37	103.00
2.5	Говь-Алтай	12,413.77	139.00
2.6	Говьсүмбэр	6,011.89	73.00
2.7	Дархан-Уул	77,573.34	711.00
2.8	Дорноговь	17,988.52	182.00
2.9	Дорнод	27,192.07	276.00
2.10	Дундговь	9,756.86	98.00
2.11	Завхан	8,690.33	87.00
2.12	Орхон	129,467.36	1,127.00
2.13	Өвөрхангай	34,995.61	346.00
2.14	Өмнөговь	27,184.88	248.00
2.15	Сүхбаатар	25,252.89	228.00
2.16	Сэлэнгэ	20,462.48	214.00
2.17	Төв	14,528.57	155.00

2.18	Увс	24,186.05	226.00
2.19	Ховд	24,204.21	267.00
2.20	Хөвсгөл	15,220.37	146.00
2.21	Хэнтий	8,391.30	85.00
Ипотекийн 6 хувийн хүүтэй зээл нийт		1,432,429.08	12,150.00

3. Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Засгийн газар 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 2.4.1.5 дахь заалтад ““Хашаандаа сайхан амьдаръя” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, эрчим хүчний хэмнэлттэй, байгаль орчинд ээлтэй амины орон сууц шинээр барих, засварлахад хөнгөлөлттэй зээл болон бусад дэмжлэг үзүүлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ”, 2.4.1.7 дахь заалтад “Гэр хорооллын иргэдэд эрчим хүчний хэмнэлттэй амины орон сууц барьсан тохиолдолд 30 сая төгрөгийн санхүүжилтийн дэмжлэг үзүүлнэ” гэж тус тус заасныг хэрэгжүүлэх зорилгоор Хот байгуулалт, барилга, сайдын урсгал зардалд 20.0 тэрбум төгрөгийг тусгасан. Олон улсын байгууллагаас Монгол Улсын гэр хорооллын айл өрхүүдийн амины зориулалттай орон сууцны чанарт судалгаа хийхэд 60 орчим хувь нь дулаан алдагдал ихтэй, 75 орчим хувь нь газар хөдлөлт болон үерийн эрсдэлт тэсвэргүй байхаар тогтоогдсон. Иймд өөрийн эзэмшил, өмчлөлийн газартаа амины зориулалттай байшинг барихад барилгын тодорхой шаардлагыг хангуулсны дараа дэмжлэг үзүүлдэг тогтолцоог бүрдүүлэх шаардлага үүссэн. Үүний дагуу тус яамны байгаль орчинд ээлтэй, эрчим хүчний хэмнэлттэй амины орон сууцны тавих шалгуур, түүнийг үнэлэх ногоон барилгын BestGER үнэлгээний аргачлалыг боловсруулан 2024 оны 9 дүгээр сарын 25-ны өдөр салбарын Шинжлэх ухаан, техник, технологийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, зарим шүүмж, сайжруулах саналыг авсан. Түүнчлэн, уг аргачлалыг сайдын зөвлөлөөр эцсийн байдлаар хэлэлцүүлж 2024 оны 12 дугаар сарын 02-ны өдрийн Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын сайдын 108 дугаар тушаалаар “Ногоон барилгын үнэлгээ (BestGER)-ний аргачлал” /БД-25-102-24/ барилгын дүрмийг баталсан бөгөөд уг аргачлалыг 2025 оны 3 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн мөрдөхөөр заасан. Мөн Арилжааны банкуудтай амины орон сууцны ипотекийн зээлийг олгох талаар уулзалтын үеэр амины орон сууцны барилгыг улсын комисстой төстэй эрх бүхий мэргэжилтэн хүлээн авч байх шаардлагыг тавьсантай холбогдуулан Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын сайдын 2024 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн 153 дугаар тушаалаар “Ногоон барилгын (BestGER) гэрчилгээ олгох журам”-ыг батлаад байна. Ингэснээр мэргэжлийн эрх авсан аудитор тухайн амины орон сууцны эрчим хүчний хэмнэлттэй, байгаль орчинд ээлтэй эсэхийг тогтоох зохицуулалтыг бүрдүүлсэн.

4. Орон нутагт иргэдийн орон сууцны нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэх хүрээнд Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд 2023 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтөөр тус хуулийн 22.5.15 дахь заалтад “орон нутагт шинээр барьсан нийтийн зориулалттай орон сууц борлуулсны орлогод ногдох албан татварыг нийслэлийн Багануур, Багахангай, Налайх дүүрэг, Дархан-Уул болон Орхон аймгийн төвийн сумын хилийн цэсийн дотор 2024-2026 онд 50 хувиар, 2027-2029 онд 20 хувиар, эдгээрээс бусад аймаг, сумын хилийн цэсийн дотор 2024-2026 онд 90 хувиар, 2027-2029 онд 50 хувиар” гэсэн заалтыг тусгаснаар хувийн хэвшлийн орон нутагт орон сууц барих боломжийг нэмэгдүүлж байна. Мөн тус яамнаас 2024, 2025 онуудад нийт 5 удаагийн томилолтоор орон нутагт хэрэгжүүлж болох орон сууцны сайн туршлага, мөн Засгийн газраас 2024-2028 онуудад иргэдийг орон сууцжуулахад чиглэсэн бодлого арга хэмжээний талаар мэдээлэл өгч ажиллаа.
5. Засгийн газраас Монголбанктай хамтран 2012 оны 10 дугаар сарын 22-ны өдөр баталсан “Гол нэрийн бараа, бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах” дунд хугацааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд 2013 оны 4 дүгээр сарын 13-ны өдөр “Ипотекийн санхүүжилтийн тогтвортой тогтолцоог бий болгох талаар хамтран ажиллах харилцан ойлголцлын санамж бичиг” байгуулж ипотекийн зээлийн эх үүсвэрийг Монголбанкнаас 800.0 тэрбум төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр шийдвэрлэсэн. Энэ эх үүсвэрээс иргэдэд жилийн 8 хувийн хүүтэй ипотекийн зээл олгох ажлыг Засгийн газрын 2013 оны 5 дугаар сарын 30-ны өдрийн 200 дугаар тогтоолоор баталсан “Орон сууцны ипотекийн зээлийн ерөнхий журам”-аар зохицуулж, 2013 оны 6 дугаар сараас эхлэн арилжааны банкуудаар дамжуулан зээл олгож эхэлсэн. 2016 оноос эхлэн зээлийн санхүүжилтийн эх үүсвэрийн одоо байгаа зээлтэй иргэдийн эргэн төлөлтөөс дахин санхүүжүүлэх замаар шийдвэрлэж ирсэн бөгөөд жилд дунджаар 400-500 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг зарцуулсан. Харин Улсын Их Хурлаас 2024 оны 4 дүгээр сарын 19-ний өдөр баталсан Үндэсний баялгийн сангийн тухай хууль батлагдсанаар төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд дэх төрийн эзэмших хувьцаа 34 хувь хүртэлх бол түүний төрийн эзэмшилд ногдох бүх ногдол ашгийг Хуримтлалын санд төвлөрүүлж иргэдийн орон сууцанд зарцуулах боломж бүрдсэн. Энэ хүрээнд 2024 онд гарсан 1,406.1 тэрбум төгрөгийн зээлийн 686.9 тэрбум төгрөг нь Монголбанкны эх үүсвэрээс, 499.5 тэрбум төгрөг нь Хуримтлалын сангийн эх үүсвэрээс, 219.7 тэрбум төгрөг нь арилжааны банкуудын өөрийн эх үүсвэрээс тус тус санхүүжүүлээд байна. Цаашид эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх хүрээнд одоогийн 6 хувийг хүүг ялгаваралтай тогтоож, илүү зах зээлийн нөхцөлд шилжүүлснээр арилжааны банкуудын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэн татан оролцуулах боломж нэмэгдэх бөгөөд, тус хүүнд өөрчлөлт оруулах асуудлыг Үндэсний баялагийн сан, орон сууцжуулалтын үндэсний хороогоор шийдвэрлүүлэхээр төлөвлөөд байна.
6. Монголбанктай хамтран 2024 онд арилжааны банкуудтай хамтран амины орон сууцны зээлэнд ипотекийн зээл олгох асуудлыг шийдвэрлэх талаар хамтарсан хэлэлцүүлгийг зохион байгуулсан. Тус хэлэлцүүлгийн үеэр амины орон сууцыг

баталгаажуулах байгаа болон амины орон сууцны төлөвлөлтийн бүсүүдийг ил, тод байлгах талаар тэргүүн ээлжинд шийдвэрлэх шаардлага тулгарч байгаа талаар хэлэлцсэн. Эдгээр асуудлыг тус яамнаас шийдвэрлэх хүрээнд urban.gov.mn цахим хуудсыг хөгжүүлэх, орон нутгийн зүгээс болосвруулсан Хөгжлийн төлөвлөгөөг тус системд оруулж, амины орон сууцны бүсийг ил болгох, мөн BestGER үнэлгээний аргачлалаар баталгаажуулсан амины орон сууцанд ипотекийн зээлийг олгох талаар холбогдох арга хэмжээг авч, цаашид тус аргачлалын дагуу баталгаажуулах аудиторуудыг бэлтгэх ажлыг 2025 оны иженер, техникийн ажилчдын мэргэшил дээшлүүлэх сургалтын хөтөлбөрт тусгуулан ажиллаж байна. Иргэдийн амины орон барих мэдлэгийг чадавхжуулах хүрээнд “Амины орон сууц, инноваци, хөгжлийн төв” ТББ-тай хамтран “Амины орон сууцны мэдээллийн төв”-ийг 2024 онд Сонгинохайрхан дүүрэгт, 2025 онд Баянзүрх дүүрэгт тус тус нээгээд байгаа бөгөөд цаашид Чингэлтэй, Сүхбаатар дүүргүүдэд мөн нээхээр холбогдох гэрээ, хэлэлцээрийн асуудлыг шийдвэрлээд байна. Түүнчлэн уг мэдээллийн төвийг илүү иргэдэд ойр хүргэх хүрээнд цахим системд шилжүүлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх талаар холбогдох судалгаа, тооцооллыг ажлыг эхлүүлээд байна.

ХОТ БАЙГУУЛАЛТ, БАРИЛГА, ОРОН СУУЦЖУУЛАЛТЫН ЯАМ

оо0оо

**МОНГОЛ УЛСЫН
ГЭР БҮЛ, ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН САЙД**

Нэгдсэн үндэстний гудамж 5
Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15160
Утас: 26-15-53, Факс: 32-85-34
Цахим шуудан: info@mlsp.gov.mn
Цахим хуудас: www.mlsp.gov.mn

2025.02.21 № 01/606

танай _____-ны № _____-г

Г Асуулгын хариу хүргүүлэх тухай Г

“Асуулгын хариу ирүүлэх тухай” 2025 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдрийн ХЭГ/450 тоот албан бичигтэй танилцаж, эрхлэх асуудалд хамаарах асуулгын хариуг бэлтгэн хасвралтаар хүргүүлж байна.

Хавсралт 2 хуудастай.

Хүндэтгэсэн,

"Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам"
Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд
Л.Энх-амгалан
2025.02.21 17:07

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН Г.ЛУВСАНЖАМЦААС “МОНГОЛ
УЛСЫН 2024 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ БАТАЛСАНТАЙ ХОЛБОГДУУЛАН
АВАХ ЗАРИМ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТУХАЙ” УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН 2023 ОНЫ 11
ДҮГЭЭР САРЫН 10-НЫ ӨДРИЙН 93 ДУГААР ТОГТООЛЫН
ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААР ИРҮҮЛСЭН АСУУЛГЫН ХАРИУ**

Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 04 дүгээр сарын 19-ний өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар Үндэсний баялгийн сангийн тухай хууль батлагдан хэрэгжиж байна.

Үндэсний баялгийн сан нь Ирээдүйн өв сан, Хөгжлийн сан, Хуримтлалын сан гэсэн 3 төрөлжсөн сантай бөгөөд Хуримтлалын сангийн үйл ажиллагааны удирдлагыг Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам хэрэгжүүлэн ажиллахаар хуульчилсан.

Асуулга 5. Орон сууцны ипотекийн зээлийн эрэлт болон төвлөрлийг сааруулах бодлоготой уялдуулан ипотекийн хөтөлбөрийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлж, нийслэл, орон нутагт тэгш хүртээмжтэй хуваарилах талаар хийсэн ажлын тухай мэдээлэл буюу нийслэлд болон орон нутагт олгогдсон зээлийн санхүүжилтийн нийт дүнг аймгууд болон нийслэлийн дүүргүүдээр гаргасан тайланг ирүүлэх:

Үндэсний баялгийн сангийн 2024 оны төсвийн тухай хуулиар Үндэсний баялгийн сангийн 2024 оны төсвийн орлогоос “уул уурхайн олборлолт, ашигт малтмалын боловсруулах салбарын төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд дэх төрийн эзэмших хувьцааны ногдол ашиг”-аас Хуримтлалын санд 499.5 тэрбум төгрөгийг төвлөрүүлэхээр баталсан бөгөөд 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар Хуримтлалын сангийн Монголбанкн дахь төрийн сангийн дансанд 495.6 тэрбум төгрөг төвлөрсөн. Уг эх үүсвэрийг Монголбанк орон сууцны ипотекийн хөтөлбөрт хөрөнгө оруулсан бөгөөд 2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар арилжааны 9 банкаар дамжуулан 480.2 тэрбум төгрөгийг 4183 (нийслэлд 2099, орон нутагт 2084) иргэдийн ипотекийн зээлийн санхүүжилтэд олгосон байна.

ХУРИМТЛАЛЫН САНГААС 2024 ОНД ИПОТЕКИЙН ЗЭЭЛД ОЛГОСОН ЭХ ҮҮСВЭР

Д/д	Банк	Зээлийн хэмжээ (төгрөгөөр)	Зээлдэгчийн тоо
1	Ариг банк	10,000,000,000.0	80
2	Богд банк	7,217,397,820.0	63
3	Голомт банк	76,385,613,133.1	696
4	Капитрон банк	44,470,237,100.0	364
5	Хаан банк	124,635,774,750.0	1,140
6	Хас банк	50,001,434,230.0	435
7	Төрийн банк	71,500,000,000.0	603

8	Худалдаа хөгжлийн банк	90,000,787,830.0	769
9	М банк	5,999,200,000.0	33
Нийт		480,210,444,863.12	4,183
Үүнээс орон нутагт:		214,879,351,890.34	2,084

Үндэсний баялгийн сангийн 2025 оны төсвийн тухай хуулиар Хуримтлалын санд уул уурхайн олборлолт, ашигт малтмалын боловсруулах салбарын төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн ногдол ашгаас 507,114.8 сая төгрөг, хүүгийн орлогоор 55,013.4 сая төгрөг төвлөрүүлэхээр, Хуримтлалын сангийн хөрөнгийг санхүү, хөрөнгө оруулалтын хэрэгсэлд байршуулах замаар арвижуулах хэмжээг 562,125.2 сая төгрөг байхаар тус тус хуульчилсан.

--- 000---

**МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН САЙД**

Засгийн газрын байр 12, Барилгачдын талбай 3,
4 дүгээр хороо, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15170
Утас: 26 61 71, Цахим шуудан: contact@mof.gov.mn,
Цахим хуудас: www.mecc.gov.mn

2025.02.18 № 01/869

танай _____-ны № _____-т

МОНГОЛ УЛСЫН САЙД, ЗАСГИЙН
ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН
ДАРГА Н.УЧРАЛ ТАНАА

Асуулгад хариу хүргүүлэх тухай

“Монгол Улсын 2024 оны Төсвийн тухай хууль баталсантай холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын 2023 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн 93 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийн талаар Монгол Улсын Ерөнхий сайдад тавьсан Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Лувсанжамцын асуулгын эрхлэх асуудал болох 2024 оны ногоон зээлийн хүүгийн татаасын талаарх мэдээллийг хүргүүлж байна.

Ногоон зээлийн хүүгийн хөнгөлөлтийг санхүүжүүлэх ажлын хүрээнд 26 бүтээгдэхүүн хөгжүүлэлтийг хийж, бүтээгдэхүүн тус бүрд шалгуур үзүүлэлтийг шинэчлэн боловсруулж, Төрийн банк, Хас банктай 2024 онд тус бүрдээ 400 сая төгрөгийн хүүгийн татаасыг санхүүжүүлэх гэрээг шинэчлэн байгуулсан.

Хавсралтаар ногоон зээлийн бүтээгдэхүүний жагсаалт, ногоон зээлийн хүүгийн зардлыг санхүүжүүлэх гэрээний хуулбарыг хүргүүлж байна.

Хавсралт 27 хуудастай.

"БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ"
САЙД
С.ОДОНТУЯА
2025.02.25 10:07

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМНЫ
ТӨРИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГЫН
ТУШААЛ

2024 оны 05 сарын 07 өдөр

Дугаар А/187

Улаанбаатар хот

Хөрөнгө гаргах тухай

Монгол Улсын Яамны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.6.8 дахь заалт, 9.8 дахь хэсэг, Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 дахь заалт, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2024 оны 03 дугаар сарын 07-ны өдрийн А/163 дугаар тушаалыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Ногоон зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгоход дэмжлэг үзүүлж зээлийн хүүгийн зардлыг хөнгөлөх татаас олгох ажлыг зохион байгуулах ажилд шаардагдах зардлыг хавсралтаар баталсугай.

2.Дээрх арга хэмжээнд шаардагдах 1,500,000,000 (Нэг тэрбум таван зуун сая) төгрөгийг Агаар орчны бохирдлыг бууруулах хөтөлбөрийн зардлаас санхүүжүүлэхийг Санхүү, хөрөнгө оруулалтын хэлтэст зөвшөөрсүгэй.

3.Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, холбогдох ажлын тайланг танилцуулахыг Хүрээлэн буй орчны бодлого зохицуулалтын газар (Г.Энхмөнх)-т үүрэг болгосугай.

ТӨРИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН
ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

С.ЦОГТГЭРЭЛ

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын :
Төрийн нарийн бичгийн даргын 202
с.сарын.6.Төдрийн тоот тушаалын хавсралт

ЗЭЭЛИЙН ХҮҮГИЙН ЗАРДАЛ

№	Хүүгийн татаас олгох банк	Нэгжийн үнэ	Нийт дүн
1	Хаан банк	700,000,000	700,000,000
1	Хас банк	400,000,000	400,000,000
2	Төрийн банк	400,000,000	400,000,000
НИЙТ			1,500,000,000

/Нэг тэрбум таван зуун сая төгрөг/

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
САЙДЫН ТУШААЛ

2024 оны 06 сарын 07 өдөр

Дугаар 1/423

Улаанбаатар хот

Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах, уур
амьсгалын өөрчлөлт хөтөлбөрийн зардлыг
шинэчлэн батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.3 дахь заалт, 14.4 дэх хэсэг, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.7 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

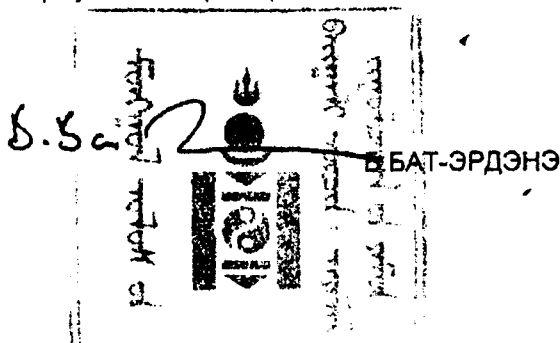
1.Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан төсөл, арга хэмжээний жагсаалтыг нэгдүгээр, Нийслэлд 2024 оны төсвийн жилд зохион байгуулах төсөл, арга хэмжээний жагсаалтыг хоёрдугаар, Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооны 2021, 2022, 2023 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдсан 2024 оны төсвийн жилд он дамжин хэрэгжих төсөл, арга хэмжээний жагсаалтыг гуравдугаар, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрчим хүчний сайдын 2023 оны А/622, А/294 дугаар хамтарсан тушаалаар батлагдсан Ажлын хэсгийн үйл ажиллагааны зардлын төсвийг дөрөвдүгээр хавсралтаар тус тус шинэчлэн баталсугай.

2.Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах, уур амьсгалын өөрчлөлт хөтөлбөрийн 26,238,248,400 (Хорин зургаан тэрбум хоёр зуун гучин найман сая хоёр зуун дөчин найман мянга дөрвөн зуу) төгрөгийн зарцуулах эрхийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга (С.Цогтгэрэл)-д шилжүүлсүгэй.

3.Хавсралтаар батлагдсан төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зохион байгуулахыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга (С.Цогтгэрэл)-д, Цаг уур, орчны шинжилгээний газар (Л.Оюунжаргал)-т, Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар (Ц.Батзул)-т тус тус даалгасугай.

4.Тушаалын хэрэгжилтийг хангаж ажиллахыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Хүрээлэн буй орчны бодлого зохицуулалтын газар (Г.Энхмөнх)-т, төсөл арга хэмжээг зохих журмын дагуу санхүүжүүлэхийг Санхүү, хөрөнгө оруулалтын хэлтэс (Г.Бат-Эрдэнэ)-т, биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газарт тус тус үүрэг болгосугай.

5.Энэхүү тушаал батлагдсантай холбогдуулан Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2024 оны А/163 дугаар тушаалыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

152401223

	Нийт төсөв		6,960,000,000.0
--	------------	--	-----------------

---oOo---

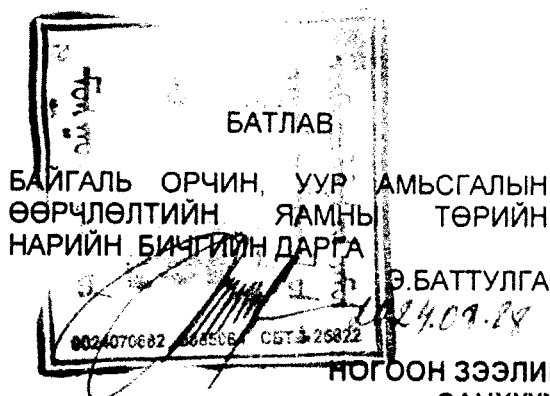

		атор/- 8ш			
6	Агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар иргэд олон нийтэд сургалт. сурталчилгаа зохион байгуулж хамтран ажиллах	Сургалт зохион байгуул ах	139,555,079.64	-	139,555,080.00
	Нийт төсөв				11,503,930,080.0

---oOo---

14		"Эндлесс Энержи" ХХК Багц-12. ОББҮХ/2023-15	1,343,053,687.00	1,004,013,556.89	-	339,040,130.00
15	Ховд аймгийн Жаргалант суманд цэвэр, бохир усны төв магистраль шугамд айл өрхийг холбох ажил	"Ховд" ЗДТГ ОББҮХ/2023-98	500,000,000.00	-	Төрийн худалдан авах ажиллагаан ы газар	500,000,000.00
16	"Улаангом Дулааны 2-р станц" ТӨХК- ийн КЗ зуухны иж бүрэн уутат фильтер солих ажил	ОББҮХ, "Улаангом Дулааны 2-р станц" ТӨХК	259,200,000.00	-	Төрийн худалдан авах ажиллагаан ы газар	259,200,000.00
17	Аялал жуулчлалын бүсийн отоглох цэгүүдэд нийтийн ариун цэврийн байгууламж байгуулах	"Дархан нэгдэл" ХХК, ОББҮХ/2022- 101-1	580,749,033.00	426,669,334.65	-	154,079,698.00
18	Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн гэр хорооллын айл өрхийг цахилгаан халаагуураар хангах, ашиглах техникийн боломж, амьжиргааны түвшинг тодорхойлох судалгаа хийх	"Цоглог Ертөнц" ХХК, АГГ/11	19,000,000.00	13,300,000.00	-	5,700,000.00
19	Орхон аймгийн гэр хорооллын нүхэн жорлонг шинэчлэх	"Н Эй Би" ХХК, ОББҮХ/2022-124	2,294,913,842.00	1,675,108,998.00	-	619,804,844.00
Нийт төсөв			20,850,328,445.0 0	13,327,588,562.0 9	7,424,318,320.00	

2024 оны 09 сарын 28 ны өдөр

Дугаар 24/384

Улаанбаатар хот

Энэхүү "Ногоон зээлийн хүүгийн зардлыг санхүүжүүлэх гэрээ" (цаашид "Гэрээ" гэх)-г Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.2, 14.2.3 дахь заалт, Иргэний хуулийн 451-453 дугаар зүйлийг үндэслэн нэг талаас Хан-Уул дүүргийн 23 дугаар хороо Арцатын задгай хаягт байрлах, 9085084 тоот регистрийн дугаартай Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам, түүнийг төлөөлж Хүрээлэн буй орчны бодлогын хэрэгжилтийн газрын дарга Г.Энхмөнх (цаашид "БОУАӨЯ" гэх), нөгөө талаас Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу, 7/1 тоот хаягт байрлах, 5341469 тоот регистрийн дугаартай, "Төрийн Банк" ХК, түүнийг төлөөлж Тэргүүн дэд захирал Д.Сугар (цаашид "Банк", хамтад нь "Талууд" гэх) харилцан тохиролцож, байгуулав.

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1. Энэхүү гэрээгээр "Агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн иргэн, аж ахуйн нэгжийн ногоон төсөл, бүтээгдэхүүн, үйл ажиллагаа" (цаашид "Ногоон зээлийн бүтээгдэхүүн" гэх)-г дэмжих үүднээс иргэд, хуулийн этгээд (цаашид "Зээлдэгч" гэх)-д олгох ногоон зээлийн хүүгийн нэгж хувийн зардлыг төрөөс санхүүжүүлэх, Талуудын эдлэх эрх, хүлээх үүрэг хариуцлагыг тодорхойлоход оршино.

ХОЁР. ГЭРЭЭНИЙ ҮНДСЭН НӨХЦӨЛ

2.1. Гэрээнд заасан зориулалтаар Банкнаас олгох ногоон зээл нь дараах нөхцөлтэй байна. Үүнд:

2.1.1. Ногоон зээлийн бүтээгдэхүүний болон иргэн, аж ахуй нэгж, байгууллагад тавигдах байгаль орчны шалгуур үзүүлэлт нь энэхүү гэрээний нэгдүгээр хавсралтыг хангасан байна.

2.1.2. Зээлээр борлуулах бүтээгдэхүүн, үйл ажиллагаа нь энэхүү гэрээний хоёрдугаар хавсралтыг хангасан байна. Хавсралт нь энэ гэрээний салшгүй нэг хэсэг болно.

2.1.3. Банкнаас Зээлдэгчид олгох зээлийн жилийн хүү 15 хувь хүртэл байна. Гэрээний 2-р хавсралтын 4 дэх баганад заасан харилцагчийн төлөх хүү болон Банкны хүүгийн зөрүүг төсвөөс дараах байдлаар санхүүжүүлнэ. Үүнд:

2.1.3.1 Иргэнд зориулсан ногоон зээлийн 9 нэгж хувь,

2.1.3.2 Аж ахуйн нэгж байгууллагад зориулсан ногоон зээлийн 7 нэгж хувь байна.

2.1.4. Ижил төрлийн зориулалтаар олгосон банкны хэрэглээний болон бизнесийн ногоон зээлийг дахин санхүүжүүлэх ба нийт санхүүжилтийн хүүний зардлын хэмжээ гэрээний дүнгийн 30 хувиас хэтрэхгүй байна.

4.3. Банк санхүүжилтийг гэрээнд заасан зориулалт бусаар ашигласан нь тог тохиолдолд Банканд олгосон энэхүү гэрээний 2.2-т заасан санхүүжилтийн үнийн дүнг хүүгийн орлогын хамт бүхэлд нь буцаан төлүүлэх эрхтэй.

4.4. Зээл олголттой холбоотой мэдээллийг Банкнаас гаргуулан авах эрхтэй.

4.5. Банк нь энэхүү гэрээний 3.4-т заасан тооцоо нийлсэн актыг улирал бүрийн эхний сарын 15-ны өдрийн дотор хийгээгүй бол мөн 5.3, 5.4, 5.7-д заасан үүргээ биелүүлээгүй бол БОУАӨЯ гэрээг дангаар цуцлах эрхтэй.

4.6. Гэрээний 2.1.5-д заасан хугацаанд багтаан зээлийг олгоогүй тохиолдолд төсвийн санхүүжилтийн үлдэгдлийг шимтгэлгүйгээр буцаан татах, эсхүл нэмж байршуулсан хүүгийн хамт гүйцэтгэл сайтай бусад Банк руу шилжүүлэх зохицуулалтыг хийх эрхтэй.

4.7. Хууль тогтоомжид заасан бусад эрх, үүрэг.

ТАВ. БАНКНЫ ХҮЛЭЭХ ЭРХ, ҮҮРЭГ

5.1. Энэхүү Гэрээний 2.2-т заасан санхүүжилтийг хүлээн авсан өдрөөс эхлэн Банк нь зээлийн судалгааг хийх, зээлдэгчтэй гэрээ байгуулж, зээлийн гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавина.

5.2. Зээлдэгч нь энэхүү гэрээний 2.1.2-т зааснаас бусад зориулалтаар ашигласан нь тогтоогдвол хүүгийн хөнгөлөлтийг энгийн нөхцөл рүү шилжүүлж, буцаан татуулах хүртэлх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

5.3. Банк нь гэрээний 2.2-т заасан санхүүжилтийг гэрээнд заасан зориулалтын дагуу ашиглах үүрэгтэй, өөр бусад зориулалтаар ашиглахыг хориглоно.

5.4. Банк нь энэхүү гэрээний хоёрдугаар хавсралтад заасан зориулалттай нийцээгүй бусад ногоон тодотголтой хөнгөлөлттэй зээлд зориулан энэхүү гэрээний дагуу олгогдох санхүүжилтийг давхцуулан ашиглахыг хориглоно.

5.5. Банк нь зээл олгохдоо Банкны зүгээс тогтоох хүүгийн хэмжээг Зээлдэгчид хамгийн таатай байх бодлого баримталж Зээлдэгчид уян хатан байх нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллах үүрэгтэй.

5.6. Энэхүү гэрээнд заасан Ногоон зээлийн үйл ажиллагааны хүрээнд хийгдэх хурал чуулган, экспо, сургалт, сурталчилгаа, семинарыг өөрийн хөрөнгөөр болон энэхүү гэрээний 3.5-д заасан орлогоос зохион байгуулна. Эдгээр ажлыг зохион байгуулахдаа Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамыг заавал дурдана.

5.7. Банк нь энэхүү гэрээний 4.4-т заасны дагуу Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамны анхны шаардлагаар гаргах үүрэгтэй.

5.8. Хууль тогтоомжид заасан бусад эрх, үүрэг.

ЗУРГАА. БУСАД АСУУДАЛ

6.1. Энэхүү гэрээний дагуу Талуудын хооронд солилцох аливаа тайлан, мэдээ мэдээлэл, захидал харилцааг Талуудын эрх бүхий ажилтнуудад бичгээр болон цахим шуудангаар хүргүүлж ажиллана.

6.2. Талууд аливаа маргааныг харилцан зөвшилцөх замаар шийдвэрлэх бөгөөд боломжгүй тохиолдолд Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

6.3. Гэрээ Талуудыг төлөөлөх эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

Байгаль орчин, уур, амьсгалын өөрчлөлийн
Төрийн нарийн бичгийн даргын 2024 он
08 дугаар сарын 28-ны өдөр /... дугаар
24/284 тоот гэрээний нэгдүгээр хавсгал

9024070592 9085084 СБТ-20022

НОГООН ЗЭЭЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН БОЛОН ИРГЭН, АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГАД ТАВИГДАХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

НЭГ. Бүтээгдэхүүн нийлүүлэх аж ахуйн нэг, байгууллагад тавигдах шаардлага

үтээгдэхүүн нь агаар, ус, хөрсний бохирдлыг хэдэн хувиар бууруулах, эрчим хүч хэдэн хувиар хэмнэх тооцоололтой байгаа зэрэг байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын талаар танилцуулга, мэдээлэлтэй;

онгол Улсад 1-ээс доошгүй жил тогтмол үйл ажиллагаа явуулсан;

үтээгдэхүүнийг өөрөө үйлдвэрлэдэг, угсардаг бол түүнийг баталгаажуулсан байгууллагын тодорхойлолттой байх;

анал болгож буй бүтээгдэхүүнийг Монгол Улсад 3-аас доошгүй газар 1 жилээс багагүй хугацаанд туршсан байх, үр дүнгийн үзүүлэлт, туршилтын тайлантай байх;

асвар, үйлчилгээний төвтэй байх, эсхүл мэргэшсэн инженер, техникийн ажилчидтай байх;

ухайн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ нь тусгай зөвшөөрөл шаардлагатай техник технологийн хувьд холбогдох чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулах тусгай зөвшөөрөлтэй байх (цэвэрлэх байгууламж, сантехник, шугам сүлжээ, сэргээгдэх эрчим хүч г.м);

эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн, технологийн хувьд эрчим хүчний аудитын дүгнэлттэй байх.

Байгаль орчин, уур амьсгалын еерчлөлийн
яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга 2024
оны 08 дугаар сарын 14-ны өдөр /2024
дугаар тоот гэрээний хоёрдугаар хавсралт/

9801 1 100 2001084 СБТ-4-20022

НОГООН ЗЭЭЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЖАГСААЛТ

д/д	Бүтээгдэхүүний жагсаалт	Бүтээгдэхүүний төрөл, шалгуур үзүүлэлт / шаардлага /	Иргэдэд олгох зээлийн хүү /хувиар/
НЭГ. ИРГЭДЭД ЗОРИУЛСАН НОГООН ЗЭЭЛ			
1.1	Эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан халаагуур	Зөөврийн болон хананд суурилуулах конвектор, дулаан нөөцлөх, хэт улаан туяа, уян, эрдэс чулуун бүрхүүлтэй, нано зэрэг эрчим хүчний хэмнэлттэй бүх төрлийн цахилгаан халаагуур, индукцийн аргаар утааны тоосонцрыг бүрэн шатаагч /Тохирлын гэрчилгээ, үйлдвэрлэгч байгууллагын тодорхойлолт, гал ус, чийг тэсвэрлэлтийн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт/	6
1.2	Гэрийн сайжруулсан зуух	Ахуйн хэрэглээний зуух MNS 5216:2016 EN13240 стандартын шаардлага хангасан	6
1.3	Утаа шүүх яндан, яндангийн нэмэлт тоноглол	Усан халаалтын болон уурын зуух, нам даралтын халаалтын зуух, гэрийн зуухнаас гарах бохирдлыг бууруулах яндан	6
1.4	Гэр хорооллын эко жорлон	Нэвчилтгүй нүхэн жорлон, бүх төрлийн био жорлон /MNS 5924:2015 стандартын шаардлага хангасан дахин төлөвлөлтөд хамрагдахгүй газар байх/	6
1.5	Бага оврын цэвэрлэх байгууламж	Амины орон сууцны зориулалттай ахуйн бохир ус цэвэрлэх бага оврын цэвэрлэх байгууламж /MNS4288:1995, MNS 4943:2015, MNS EN12566-3:2011 стандартын шаардлага хангасан байх/	6
1.6	Дулаалгын материал	Орон сууц, байшин, Монгол гэрийн бүх төрлийн дулаалга,	6
1.7	Цахилгаан тээврийн хэрэгсэл	Цахилгаан машин, цахилгаан мотоцикл, цахилгаан скүтер (Scooter), бүх төрлийн унадаг дугуй	6

	цахилгаан халаагуур	эрчим хүчний хэмнэлттэй бүх төрлийн цахилгаан халаагуур, индукцийн аргаар утааны тоосонцрыг бүрэн шатаагч /Тохирлын гэрчилгээ, үйлдвэрлэгч байгууллагын тодорхойлолт, гал ус, чийг тэсвэрлэлтийн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт/	8
2.3	Бага оврын цэвэрлэх байгууламж, Цэвэрлэх байгууламж	Бохир усанд механик болон биологийн бүрэн цэвэрлэгээ хийх бүх төрлийн бага оврын цэвэрлэх байгууламж /MNS4288:1995, MNS4943:2015, MNS12566 3:2011 стандартын шаардлага хангасан байх/	8
2.4	Халаалтын зуух	Нүүрсээр ажилладаг уурын зуухыг шинэчилж цахилгаан, хийн зуух, сэргээгдэх эрчим хүчний үүсвэрээр солих, төвлөрсөн халаалтад холбох, шүүлтүүр суурилуулах	8
2.5	Дулаалгын материал	Дулаан тусгаарлалт сайтай бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /Эрчим хүчний аудитын дүгнэлт, Асбест агуулаагүй тодорхойлолт/	8
2.6	Хог хаягдлыг шатаах зуух	10000C-ээс дээш хэмд бүрэн шатаах, энгийн болон аюултай хог хаягдал шатаах зуух	8
2.7	Аялал жуулчлалын баазын цэвэрлэх байгууламж	Жуулчны бааз, рашаан сувилал нь нэг ээлжинд 50-аас дээш зочин хүлээн авах хүчин чадалтай /MNS6034: стандартын шаардлага хангасан, Байгаль орчны үнэлгээ, газрын гэрчилгээ, ус ашиглах дүгнэлт/	8
2.8	Хөргөлтийн тоног төхөөрөмж	Хөргөх бодисын төрөл –R717, R744: бодисууд нь MNS ISO 817:2020, MNS ISO 5149-1:2020, MNS ISO 5149-2:2020, MNS ISO 5149-3:2020, MNS ISO 5149-4:2020 стандарт шаардлага хангасан тохирлын гэрчилгээтэй, /Ашигт үйлийн коэффициент 95-100%, хөргөх чадал ЗНР-аас дээш, хөргөх температур +12-оос доош зэрэгтэй байх /	8
2.9	Агааржуулагч төхөөрөмж /агаар цэвэршүүлэгч/	Хөргөх төхөөрөмжтэй, агаарын урсгалын эргэлтийг тохируулах хавхлага, тохируулгат дулааны насос бүхий агааржуулагч төхөөрөмж, цонх, хана, тааз эсвэл шаланд бэхлэх зориулалтаар зохион бүтээгдсэн, нэг гэрт угсрагдсан "хуваарилах систем"-тэй агааржуулагч төхөөрөмж, агаар сэлгэх шүүлтүүртэй төхөөрөмж, агаар цэвэршүүлэгч, агаарын шүүлтүүр, Хөргөх	8

БАТЛАВ.
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМНЫ ТӨРИЙН НАРИЙН
БИЧГИЙН ДАРГА Э.БАТТУЛГА

НОГООН ЗЭЭЛИЙН ХҮҮГИЙН ЗАРДЛЫГ
САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2024 оны 08 сарын 26 ны өдөр
Улаанбаатар хот

Дугаар 24/382

Энэхүү гэрээг (цаашид “гэрээ” гэх) нэг талаас Хан-Уул дүүргийн 23 дугаар хороо Арцатын задгай хаягт байрлах, 9085084 тоот регистрийн дугаартай Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам, түүнийг төлөөлж Хүрээлэн буй орчны бодлого зохицуулалтын газрын дарга Г.Энхмөнх (цаашид “БОУАӨЯ” гэх), нөгөө талаас Сүхбаатар дүүргийн Ерөнхий сайд Амарын гудамж, ХасБанкны төв байр, ШХ 20А,72 хаягт байрлах 2578697 тоот регистрийн дугаартай ХасБанк ХК, түүнийг төлөөлж Гүйцэтгэх захирал Г.Цэвэгжав (цаашид “Банк”, хамтад нь “талууд” гэх) нар харилцан тохиролцож байгуулав.

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1. Энэхүү гэрээгээр “Агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн иргэн, хуулийн этгээдийн ногоон төсөл, бүтээгдэхүүн, үйл ажиллагаа” (цаашид “Ногоон зээлийн бүтээгдэхүүн” гэх)-г дэмжих үүднээс иргэн, хуулийн этгээд (цаашид “Зээлдэгч” гэх)-д олгох ногоон зээлийн хүүгийн нэгж хувийн зардлыг төрөөс санхүүжүүлэх хүрээнд талуудын эдлэх эрх, хүлээх үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлоход оршино.

ХОЁР. ГЭРЭЭНИЙ ҮНДСЭН НӨХЦӨЛ

2.1. Гэрээнд заасан зориулалтаар Банкнаас олгох ногоон зээл нь дараах нөхцөлтэй байна. Үүнд:

2.1.1. Ногоон зээлийн бүтээгдэхүүний болон нийлүүлэгчид тавигдах байгаль орчны шалгуур үзүүлэлт нь энэхүү гэрээний нэгдүгээр хавсралтад заасан шалгуур үзүүлэлтийг хангасан байна.

2.1.2. Зээлээр худалдах, гүйцэтгэх бүтээгдэхүүн, үйл ажиллагаа нь энэхүү гэрээний хоёрдугаар хавсралтад заасан үзүүлэлт, шаардлагыг хангасан байна.

2.1.3. Банкнаас Зээлдэгчид олгох зээлийн жилийн хүүгийн хувь хэмжээ нь 15 хувь хүртэл байна. Гэрээний хоёрдугаар хавсралтын дөрөвдүгээр баганад заасан харилцагчийн төлөх хүү болон Банкны зээлдэгчид олгох зээлийн жилийн хүүгийн зөрүүг төсвөөс дараах байдлаар санхүүжүүлнэ. Үүнд:

2.1.3.1 Иргэдэд зориулсан ногоон зээлийн 9 нэгж хувь;

2.1.3.2 Хуулийн этгээдэд зориулсан ногоон зээлийн 7 нэгж хувь байна.

2.1.4. Хавсралтууд нь энэ гэрээний салшгүй нэг хэсэг болно.

2.1.5. Энэхүү гэрээ нь талуудыг төлөөлөх эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулснаас хойш 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийг хүртэл хугацаанд хүчинтэй байна.

2.1.6. Гэрээний хавсралтад зааснаас бусад зээлийн хүү, нэмэгдүүлсэн хүү болон бусад төлбөр, зардлыг Зээлдэгч бүрэн хариуцна.

2.2. Гэрээнд заасан зориулалтаар төсвөөс санхүүжүүлэх Ногоон зээлийн хүүгийн зардлын санхүүжилтийн нийт хэмжээ болох 400,000,000 (Дөрвөн зуун сая) төгрөгийг ХасБанкин дахь Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамны 100260000227 тоот дансанд шилжүүлнэ.

2.3. Банк нь гэрээний 4.1-д зааснаас гадна өөрийн нөхцөл, журмын дагуу шалгуур тогтоож Зээлдэгчид зээл олгохтой холбогдон гарах аливаа эрсдэлийг бүрэн хариуцна.

2.4. Хүүгийн зардлыг санхүүжүүлэх ногоон зээл нь иргэнд олгох ногоон зээл, хуулийн этгээдэд олгох ногоон зээл гэсэн 2 ангилалтай байна. Зээлийн ангилалд хамаарах бүтээгдэхүүн, төслийн жагсаалтыг гэрээний хавсралтад заасан болно. Иргэнд олгох ногоон зээлд олгох хүүгийн хөнгөлөлтийн санхүүжилт нь нийт санхүүжилтийн 40-өөс доошгүй хувь байна.

2.5. Нэг зээлдэгчид олгох зээлийн нийт хэмжээ нь иргэнд олгох ногоон зээлд 50,000,000 (тавин сая) төгрөг хүртэл, хуулийн этгээдэд олгох ногоон зээлд 200,000,000 (хоёр зуун сая) төгрөг хүртэл байна.

2.6. Банк нь Ногоон зээлийн хүүгийн зардлын санхүүжилтийг ХасБанкин дахь Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамны 100260000227 тоот дансанд байршуулж ашиглана.

ГУРАВ. ЗЭЭЛ ОЛГОХ, ХҮҮГИЙН ХӨНГӨЛӨЛТИЙГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ

3.1. Банк нь Зээлдэгчид зээл олгохдоо түүний нэр дээр шинээр зээлийн данс нээж зээлийг олгоно.

3.2. Банк нь иргэн, хуулийн этгээдийн хүсэлтийн дагуу нэг болон хоёрдугаар хавсралтад заасан болон Банкнаас тавигдсан шалгуурыг хангасан бүтээгдэхүүнийг худалдан авах, ажил үйлчилгээг гүйцэтгүүлэхэд нь зориулан зээл олгоно.

3.3. Банк нь Зээлдэгчээс энэхүү гэрээний 3.2-д заасан хүсэлтийг холбогдох бичиг баримтын бүрдүүлбэрийг хангуулж, хүлээн авна.

3.4. Банк олгосон зээл, хүүгийн төлбөрийг үндэслэн сар бүр орлогыг бүртгэж, тайлан болон санхүүжилтийн зарцуулалтын тооцоо нийлсэн актыг улирал дууссаны дараа сарын 10-ны өдрийн дотор буюу улиралд нэг удаа үйлдэнэ.

3.5. Гэрээний 2.2-д заасан санхүүжилтийн ашиглаагүй үлдэгдэл дүнд жилийн 5.5 хувийн хүүг сар бүр тооцож, 10 хүртэлх хувийг зээлийн идэвхжүүлэлт, зар сурталчилгаа, маркетингийн зардалд зарцуулж, үлдэгдэл 90-ээс доошгүй хувийг санхүүжилтийн эх үүсвэрт нэмж, гэрээний 2.2 болон 2.6-д заасан дансанд байршуулна.

3.6. Гэрээний 3.5-д заасан санхүүжилтийн ашиглаагүй үлдэгдэл дүнд тооцох хүү нь санхүү, мөнгөний ханш, өрсөлдөөний нөхцөл байдал, инфляц, Монгол банкны бодлогын хүүгийн өөрчлөлттэй уялдан өөрчлөгдөж болох бөгөөд уг өөрчлөлтийг Талууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр гэрээнд бичгээр нэмэлт, өөрчлөлт оруулах замаар шийдвэрлэнэ.

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМНЫ ЭРХ, ҮҮРЭГ

4.1. Гэрээний дагуу ногоон зээлийн бүтээгдэхүүн, тэдгээрийг нийлүүлэгчид тавигдах шалгуурыг гаргаж Банканд хүргүүлнэ.

4.2. Банк санхүүжилтийг зориулалтын дагуу ашиглаж байгаа эсэхэд хяналт тавьж, холбогдох баримт, хуулга, мэдээллийг гаргуулан авах эрхтэй.

4.3. Банк санхүүжилтийг гэрээнд заасан зориулалт бусаар ашигласан нь тогтоогдсон тохиолдолд Банканд олгосон энэхүү гэрээний 2.2-д заасан санхүүжилтийн үнийн дүнг хүүгийн орлогын хамт бүхэлд нь буцаан төлүүлэх эрхтэй.

4.4. Зээл олголттой холбоотой мэдээллийг Банкнаас гаргуулан авах эрхтэй.

4.5. Банк нь энэхүү гэрээний 3.4-д заасан тооцоо нийлсэн актыг улирал бүрийн эхний сарын 15-ны өдрийн дотор хийгээгүй бол мөн 5.3, 5.4, 5.7-д заасан үүргээ биелүүлээгүй бол БОАЖЯ гэрээг дангаар цуцлах эрхтэй.

4.6. Гэрээний 2.1.5-д заасан хугацаанд багтаан зээлийг олгоогүй тохиолдолд ногоон зээлийн хүүгийн зардлын санхүүжилтийн үлдэгдлийг шимтгэлгүйгээр буцаан татах, эсхүл нэмж байршуулсан хүүгийн хамт гүйцэтгэл сайтай бусад Банк руу шилжүүлэх зохицуулалтыг хийх эрхтэй.

4.7. Хууль тогтоомжид заасан бусад эрх, үүрэг.

ТАВ. БАНКНЫ ХҮЛЭЭХ ЭРХ, ҮҮРЭГ

5.1. Энэхүү Гэрээний 2.2-д заасан санхүүжилтийг хүлээн авсан өдрөөс эхлэн Банк нь зээлийн судалгааг хийх, зээлдэгчтэй гэрээ байгуулан зээлийг олгох, зээлийн гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавих үүрэг хүлээнэ.

5.2. Зээлдэгч нь гэрээний энэхүү гэрээний 2.1-д зааснаас бусад зориулалтаар ашигласан нь тогтоогдвол хүүгийн хөнгөлөлтийг энгийн нөхцөл рүү шилжүүлж, буцаан татуулах хүртэлх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

5.3. Банк нь гэрээний 2.2-д заасан санхүүжилтийг гэрээнд заасан зориулалтын дагуу ашиглах үүрэгтэй, өөр бусад зориулалтаар ашиглахыг хориглоно.

5.4. Банк нь энэхүү гэрээний нэгдүгээр хавсралтад заасан зориулалттай нийцээгүй бусад ногоон тодотголтой хөнгөлөлттэй зээлд зориулан энэхүү гэрээний дагуу олгогдох санхүүжилтийг давхцуулан ашиглахыг хориглоно.

5.5. Банк нь зээл олгохдоо Банкны зүгээс тогтоох хүүгийн хувь хэмжээг Зээлдэгчид хамгийн таатай байх бодлого баримталж Зээлдэгчид уян хатан байх нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллах үүрэгтэй.

5.6. Энэхүү гэрээнд заасан Ногоон зээлийн үйл ажиллагааны хүрээнд хийгдэх хурал чуулган, экспо, сургалт, сурталчилгаа, семинарыг өөрийн хөрөнгөөр болон энэхүү гэрээний 3.5-д заасан орлогоос зохион байгуулна. Эдгээр ажлыг зохион байгуулахдаа Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамыг заавал дурдана.

5.7. Банк нь энэхүү гэрээний 4.4-д заасан мэдээллийг Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамны анхны шаардлагаар гаргаж өгөх үүрэгтэй.

5.8. Хууль тогтоомжид заасан бусад эрх, үүрэг.

ЗУРГАА. БУСАД АСУУДАЛ

6.1. Энэхүү гэрээний дагуу Талуудын хооронд солилцох аливаа тайлан, мэдээ мэдээлэл, захидал харилцааг Талуудын эрх бүхий ажилтнуудад бичгээр болон цахим шуудангаар хүргүүлж ажиллана.

6.2. Талууд энэхүү гэрээтэй холбогдон гарсан аливаа маргааныг харилцан зөвшилцөж шийдвэрлэх бөгөөд боломжгүй тохиолдолд Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

6.3. Гэрээнд талуудыг төлөөлөх эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

6.4. Гэрээний нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, гэрээний хугацааг сунгах асуудлыг талууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр бичгээр нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно. Гэрээний нэмэлт, өөрчлөлт энэхүү гэрээний салшгүй нэг хэсэг байна.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

САНХҮҮЖҮҮЛЭГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР, АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН, ЯАМНЫ ХҮРЭЭЛЭН
БҮЙ ОРЧНЫ БОДЛОГЫН
ХЭРЭГЖИЛТИЙН ГАЗРЫН ДАРГА

/...../

Г.ЭНХМӨНХ

Хаяг: Хан-Уул дүүргийн 23-дугаар хороо
Арцатын задгай, Байгаль орчин, уур
амьсгалын өөрчлөлтийн яам

*Хуулийн хамтсийн
мөргөтгөлтөн
М. Энхзасаа*

БАНКИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ

ХАСБАНКНЫ ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

/...../

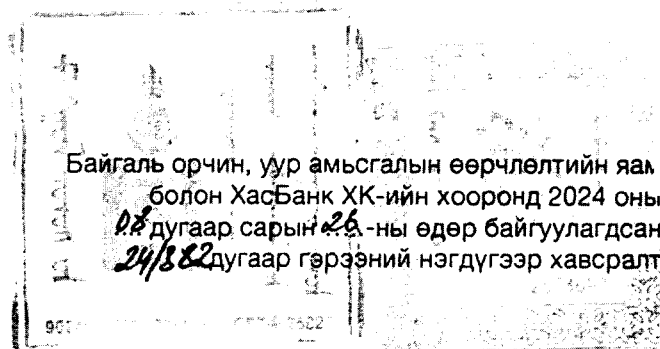
Г.ЦЭВЭГЖАВ

ХАСБАНКНЫ ЭКО БАНКНЫ ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ

/...../

Г.ТУУЛ

Хаяг: Улаанбаатар хот, СБД Ерөнхий
сайд Амарын гудамж, ХасБанкны төв
байр, ШХ 20А,72

**НОГООН ЗЭЭЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БОЛОН НИЙЛҮҮЛЭГЧИД
ТАВИГДАХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ**

Нэг. Ногоон зээлийн бүтээгдэхүүний болон нийлүүлэгч хуулийн этгээдэд тавигдах шалгуур үзүүлэлт

1.1. Бүтээгдэхүүн нь агаар, ус, хөрсний бохирдлыг хэдэн хувиар бууруулах, эрчим хүч хэдэн хувиар хэмнэх тооцоололтой байгаа зэрэг байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын талаар танилцуулга, мэдээлэлтэй байх;

1.2. Монгол Улсад 1-ээс доошгүй жил тогтмол үйл ажиллагаа явуулсан байх;

1.3. Албан ёсны дистрибьютерийн эрхтэй байх (итгэмжлэл, патент);

1.4. Бүтээгдэхүүнийг өөрөө үйлдвэрлэдэг, угсардаг бол түүнийг баталгаажуулсан байгууллагын тодорхойлолттой байх;

1.5. Санал болгож буй бүтээгдэхүүнийг Монгол Улсад 3-аас доошгүй газар 1 жилээс багагүй хугацаанд туршсан байх, үр дүнгийн үзүүлэлт, туршилтын тайлантай байх;

1.6. Засвар, үйлчилгээний төвтэй байх, эсхүл мэргэшсэн инженер, техникийн ажилчидтай байх;

1.7. Тухайн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ нь тусгай зөвшөөрөл шаардлагатай техник технологийн хувьд холбогдох чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулах тусгай зөвшөөрөлтэй байх (цэвэрлэх байгууламж, сантехник, шугам сүлжээ, сэргээгдэх эрчим хүч гэх мэт);

1.8. Эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн, технологийн хувьд эрчим хүчний аудитын дүгнэлттэй байх.

Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн
ям болон ХасБанк ХК-ийн хооронд 2024 оны
08 дугаар сарын 26-ны өдөр байгуулагдсан
24/182 дугаар гэрээний хоёрдугаар хавсралт

НОГООН ЗЭЭЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЖАГСААЛТ

Д/д	Бүтээгдэхүүний жагсаалт	Бүтээгдэхүүний төрөл, шалгуур үзүүлэлт / шаардлага /	Иргэдэд олгох зээлийн хүү /хувиар/
НЭГ. ИРГЭДЭД ЗОРИУЛСАН НОГООН ЗЭЭЛ			
1.1	Эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан халаагуур	Зөөврийн болон хананд суурилуулах конвектор, дулаан нөөцлөх, хэт улаан туяа, уян, эрдэс чулуун бүрхүүлтэй, нано зэрэг эрчим хүчний хэмнэлттэй бүх төрлийн цахилгаан халаагуур, индукцийн аргаар утааны тоосонцрыг бүрэн шатаагч /Тохирлын гэрчилгээ, үйлдвэрлэгч байгууллагын тодорхойлолт, гал ус, чийг тэсвэрлэлтийн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт/	6
1.2	Гэрийн сайжруулсан зуух	Ахуйн хэрэглээний зуух MNS 5216:2016 EN13240 стандартын шаардлага хангасан	6
1.3	Утаа шүүх яндан, яндангийн нэмэлт тоноглол	Усан халаалтын болон уурын зуух, нам даралтын халаалтын зуух, гэрийн зуухнаас гарах бохирдлыг бууруулах яндан	6
1.4	Гэр хорооллын эко жорлон	Нэвчилтгүй нүхэн жорлон, бүх төрлийн био жорлон /MNS 5924:2015 стандартын шаардлага хангасан дахин төлөвлөлтөд хамрагдахгүй газар байх/	6
1.5	Бага оврын цэвэрлэх байгууламж	Амины орон сууцны зориулалттай ахуйн бохир ус цэвэрлэх бага оврын цэвэрлэх байгууламж /MNS4288:1995, MNS 4943:2015, MNS EN12566-3:2011 стандартын шаардлага хангасан байх/	6
1.6	Дулаалгын материал	Орон сууц, байшин, Монгол гэрийн бүх төрлийн дулаалга	6

1.7	Цахилгаан тээврийн хэрэгсэл	Цахилгаан машин, цахилгаан мотоцикл, цахилгаан скүтер (Scooter), бүх төрлийн унадаг дугуй /Цахилгаан машин 2018 оноос хойш үйлдвэрлэсэн, 100 хувь цахилгаан хөдөлгүүртэй, батерей ашиглалт 75 хувиас буураагүй байх /	6
1.8	Ногоон барилга /амины орон сууц/	Ногоон барилгын шаардлага хангасан эрчим хүчний хэмнэлттэй, дулаан алдагдалгүй, эко халаалтын шийдэлтэй амины орон сууц /Ногоон барилгын батлагдсан зураг төсөвтэй, дахин төлөвлөлтөд хамрагдахгүй газар байх/	6
1.9	Сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэр	Ахуйн хэрэглээний зориулалттай агаар, нар, салхин станц, дулааны насос зэрэг бүх төрлийн сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэр	6
1.10	Хувийн орон сууцыг инженерийн шугам сүлжээнд холбох	Инженерийн шугам сүлжээ, барилга байгууламж бүхий стандартын шаардлагад нийцсэн цахилгаан, дулааны эх үүсвэр болон цэвэр, халуун усаар хангах, бохир ус татан зайлуулах төвлөрсөн системд хувийн орон сууцыг холбох	6
1.11	Хийн халаалт	Нүүрсээр ажилладаг зуухыг шинэчилж хийн зуухаар солих, "Хийн аж ахуй аюулгүй ажиллагааны дүрэм"-ийн шаардлагад нийцсэн байх MNS 5043:2001 Монгол Улсын стандартын техникийн ерөнхий шаардлагыг хангасан байх	6

Д/д	Бүтээгдэхүүний жагсаалт	Бүтээгдэхүүний төрөл, шалгуур үзүүлэлт / шаардлага /	ААН-д олгох зээлийн хүү /хувиар/
ХОЁР. ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ЗОРИУЛСАН НОГООН ЗЭЭЛ			
2.1	Сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэр	Нар, салхин цахилгааны эх үүсвэр, газрын гүний дулааны насос, агаар-ус, агаар-агаар, ус-ус, ус-агаар, газар-ус, газар-агаарын зарчим бүхий дулааны насос, халаалтын цахилгаан бойлер, халаалтын болон хэрэглээний ус халаах эзлэхүүний бойлер	8

2.2	Эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан халаагуур	Зөөврийн болон хананд суурилуулах конвектор, дулаан нөөцлөх, хэт улаан туяа, уян, эрдэс чулуун бүрхүүлтэй, нано зэрэг эрчим хүчний хэмнэлттэй бүх төрлийн цахилгаан халаагуур, индукцийн аргаар утааны тоосонцрыг бүрэн шатаагч /Тохирлын гэрчилгээ, үйлдвэрлэгч байгууллагын тодорхойлолт, гал ус, чийг тэсвэрлэлтийн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт/	8
2.3	Бага оврын цэвэрлэх байгууламж, Цэвэрлэх байгууламж	Бохир усанд механик болон биологийн бүрэн цэвэрлэгээ хийх бүх төрлийн бага оврын цэвэрлэх байгууламж /MNS4288:1995, MNS4943:2015, MNS12566 3:2011 стандартын шаардлага хангасан байх/	8
2.4	Халаалтын зуух	Нүүрсээр ажилладаг уурын зуухыг шинэчилж цахилгаан, хийн зуух, сэргээгдэх эрчим хүчний үүсвэрээр солих, төвлөрсөн халаалтад холбох, шүүлтүүр суурилуулах	8
2.5	Дулаалгын материал	Дулаан тусгаарлалт сайтай бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /Эрчим хүчний аудитын дүгнэлт, Асбест агуулаагүй тодорхойлолт/	8
2.6	Хог хаягдлыг шатаах зуух	10000C-ээс дээш хэмд бүрэн шатаах, энгийн болон аюултай хог хаягдал шатаах зуух	8
2.7	Аялал жуулчлалын баазын цэвэрлэх байгууламж	Жуулчны бааз, рашаан сувилал нь нэг ээлжинд 50-аас дээш зочин хүлээн авах хүчин чадалтай /MNS6034: стандартын шаардлага хангасан, Байгаль орчны үнэлгээ, газрын гэрчилгээ, ус ашиглах дүгнэлт/	8
2.8	Хөргөлтийн тоног төхөөрөмж	Хөргөх бодисын төрөл -R717, R744: бодисууд нь MNS ISO 817:2020, MNS ISO 5149-1:2020, MNS ISO 5149-2:2020, MNS ISO 5149-3:2020, MNS ISO 5149-4:2020 стандарт шаардлага хангасан тохирлын гэрчилгээтэй, /Ашигт үйлийн коэффициент 95-100%, хөргөх чадал 3HP-аас дээш, хөргөх температур +12-оос доош зэрэгтэй байх /	8

2.9	Агааржуулагч төхөөрөмж /агаар цэвэршүүлэгч/	Хөргөх төхөөрөмжтэй, агаарын урсгалын эргэлтийг тохируулах хавхлага, тохируулгат дулааны насос бүхий агааржуулагч төхөөрөмж, цонх, хана, тааз эсвэл шаланд бэхлэх зориулалтаар зохион бүтээгдсэн, нэг гэрт угсрагдсан "хуваарилах систем"-тэй агааржуулагч төхөөрөмж, агаар сэлгэх шүүлтүүртэй төхөөрөмж, агаар цэвэршүүлэгч, агаарын шүүлтүүр, Хөргөх бодисын төрөл – R32, R290: бодисууд нь MNS ISO 817:2020, MNS ISO 5149-1:2020, MNS ISO 5149-2:2020, MNS ISO 5149-3:2020, MNS ISO 5149-4:2020 стандартуудыг хангасан тохирлын гэрчилгээтэй байх /Ашигт үйлийн коэффициент 95-100%, хөргөх чадал 0.7 кВт-аас дээш/	8
2.10	Органик бордоо хийх тоног төхөөрөмж	Органик болон хүнсний хог хаягдлаар компост бордоо хийх тоног төхөөрөмж	8
2.11	Хог хаягдал дахин боловсруулах тоног төхөөрөмж	Боловсруулах боломжтой ахуйн болон шил, лааз, хуванцар хог хаягдал, аюултай хог хаягдал дахин боловсруулах тоног төхөөрөмж	8
2.12	Усны урсацын эрчим ашиглан ус шахах төхөөрөмж	Гол, урсац ус, суваглал далан дээр суурилуулан дуслын усжуулалт, бороожуулагч болон нөөцлүүр, хөв цөөрөм дүүргэхэд ашиглах боломжтой ус шахах төхөөрөмж	8
2.13	Авто машины яндангийн шүүлтүүр	Лабораторид туршиж, баталгаажуулсан байх	8
2.14	Нүүрстөрөгч багатай хийн түлш, хийн тоног төхөөрөмж	"MNS 5084: 2023 шингэрүүлсэн нүүрстөрөгчийн хий-автотээврийн түлш. Техникийн ерөнхий шаардлага"-ыг хангасан байна.	8
2.15	Хийн халаалт	Нүүрсээр ажилладаг зуухыг шинэчилж хийн зуухаар солих, "Хийн аж ахуй аюулгүй ажиллагааны дүрэм"-ийн шаардлагад нийцсэн байх MNS 5043:2001 Монгол Улсын стандартын техникийн ерөнхий шаардлагыг хангасан байх	8

20 ²⁴ оны ⁰⁷ сарын ⁰¹ өдөр

№ 28/2932

Улаанбаатар хот

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМНЫ ТӨРИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН
ДАРГА С.ЦОГТГЭРЭЛ ТАНАА

Хүсэлт гаргах тухай

Танд энэ өдрийн мэндийг хүргэе.

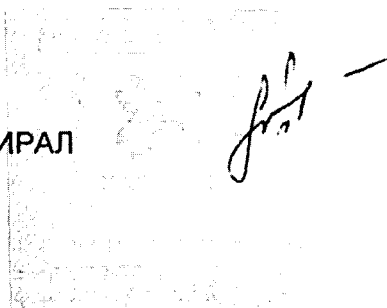
ХасБанк нь Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний Хороотой "Ногоон зээлийн хүүгийн зардлыг санхүүжүүлэх гэрээ"-г жил бүр байгуулж, 2019 оноос хойш тогтвортой хамтран ажиллаж, гэрээнд заагдсан эрх үүргийг бүрэн хангаж, хүүгийн татаастай ногоон зээл олгон санхүүжилтийн ашиглаагүй эх үүсвэрт хүү тооцон ажиллаж ирсэн билээ.

Бид 2024 онд байгуулах Ногоон зээлийн хүүгийн зардлыг санхүүжүүлэх гэрээнд заасан зориулалт болон тэдгээрийн шалгуур үзүүлэлтүүдийг хүлээн зөвшөөрч тус гэрээнд заасан бүтээгдэхүүнүүдийг санхүүжүүлэх зорилгоор ААН болон иргэдэд хүүгийн хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр Ногоон зээлийг үргэлжлүүлэн олгож ажиллахад бэлэн байна.

Манай банкны зүгээс Ногоон зээлийн борлуулалтыг иргэдэд хүртээмжтэй байхад түлхүү анхаарч, холбогдох маркетингийн ажлуудыг тогтмол хийж ирсэн бөгөөд хүүгийн хөнгөлөлттэй Ногоон зээлийн эрэлт хэрэгцээ өндөр байгааг харгалзан Ногоон зээлийн хүүгийн зардлыг санхүүжүүлэх гэрээг байгуулж, гэрээний дүн болох 400,000,000 төгрөгийг ХасБанк дахь Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны 100260000227 тоот дансанд шилжүүлж өгнө үү.

Хүндэтгэсэн,

ЭКО БАНКНЫ ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ

Г.ТУУЛ

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
САЙДЫН ТУШААЛ

2024 оны 04 сарын 18 өдөр

Дугаар 1229

Улаанбаатар хот

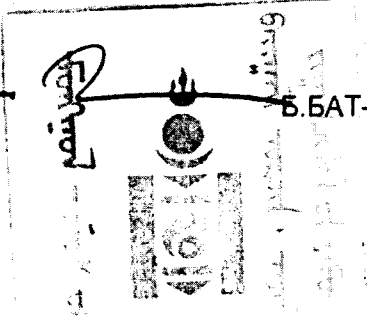
Ногоон зээлийн бүтээгдэхүүний жагсаалтыг
шинэчлэн батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны 2.5.8, 6.4.1, 6.4.4, 6.4.14, 6.4.15, 6.4.16 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ НЬ:

1. Агаар орчны бохирдлыг бууруулах хөтөлбөрийн зардлаас "Хаан банк" ХК, "Төрийн банк" ХК, "Хас банк" ХК-тай хамтран хэрэгжүүлэх Ногоон зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгоход дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээний хүрээнд ногоон зээлд хамрагдах бүтээгдэхүүний жагсаалт, зээлийн хүүгийн хувь хэмжээг хавсралтаар баталсугай.

2. Тушаалын хэрэгжилтийг хангаж, арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллахыг Хүрээлэн буй орчны бодлого зохицуулалтын газар (Г.Энхмөнх)-т үүрэг болгосугай.

Б.Бат-Эрдэнэ

Б.БАТ-ЭРДЭНЭ

152400624

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын
2024 оны 04 сарын 18-ны өдрийн
1607 дугаар тушаалын хавсралт

НОГООН ЗЭЭЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЖАГСААЛТ

д/д	Бүтээгдэхүүний жагсаалт	Бүтээгдэхүүний төрөл, шалгуур үзүүлэлт / шаардлага /	Иргэдэд олгох зээлийн хүү /хувиар/
НЭГ. ИРГЭДЭД ЗОРИУЛСАН НОГООН ЗЭЭЛ			
1.1	Эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан халаагуур	Зөөврийн болон хананд суурилуулах конвектор, дулаан нөөцлөх, хэт улаан туяа, уян, эрдэс чулуун бүрхүүлтэй, нано зэрэг эрчим хүчний хэмнэлттэй бүх төрлийн цахилгаан халаагуур, индукцийн аргаар утааны тоосонцрыг бүрэн шатаагч /Тохирлын гэрчилгээ, үйлдвэрлэгч байгууллагын тодорхойлолт, гал ус, чийг тэсвэрлэлтийн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт/	6
1.2	Гэрийн сайжруулсан зуух	Ахуйн хэрэглээний зуух MNS 5216:2016 EN13240 стандартын шаардлага хангасан	6
1.3	Утаа шүүх яндан, яндангийн нэмэлт тоноглол	Усан халаалтын болон уурын зуух, нам даралтын халаалтын зуух, гэрийн зуухнаас гарах бохирдлыг бууруулах яндан	6
1.4	Гэр хорооллын эко жорлон	Нэвчилтгүй нүхэн жорлон, бүх төрлийн био жорлон /MNS 5924:2015 стандартын шаардлага хангасан дахин төлөвлөлтөд хамрагдахгүй газар байх/	6
1.5	Бага оврын цэвэрлэх байгууламж	Амины орон сууцны зориулалттай ахуйн бохир ус цэвэрлэх бага оврын цэвэрлэх байгууламж /MNS4288:1995, MNS 4943:2015, MNS EN12566-3:2011 стандартын шаардлага хангасан байх/	6
1.6	Дулаалгын материал	Орон сууц, байшин, Монгол гэрийн бүх төрлийн дулаалга,	6
1.7	Цахилгаан тээврийн хэрэгсэл	Цахилгаан машин, цахилгаан мотоцикл, цахилгаан скүтер (Scooter), бүх төрлийн унадаг дугуй /Цахилгаан машин 2018 оноос хойш үйлдвэрлэсэн, 100 хувь цахилгаан	6

		хөдөлгүүртэй, батарей ашиглалт 75 хувиас буураагүй байх /	
1.8	Ногоон барилга /амины орон сууц/	Ногоон барилгын шаардлага хангасан эрчим хүчний хэмнэлттэй, дулаан алдагдалгүй, эко халаалтын шийдэлтэй амины орон сууц /Ногоон барилгын батлагдсан зураг төсөвтэй, дахин төлөвлөлтөд хамрагдахгүй газар байх/	6
1.9	Сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэр	Ахуйн хэрэглээний зориулалттай агаар, нар, салхин станц, дулааны насос зэрэг бүх төрлийн сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэр	6
1.10	Хувийн орон сууцыг инженерийн шугам сүлжээнд холбох	Инженерийн шугам сүлжээ, барилга байгууламж бүхий стандартын шаардлагад нийцсэн цахилгаан, дулааны эх үүсвэр болон цэвэр, халуун усаар хангах, бохир ус татан зайлуулах төвлөрсөн системд хувийн орон сууцыг холбох	6
1.11	Хийн халаалт	Нүүрсээр ажилладаг зуухыг шинэчилж хийн зуухаар солих, "Хийн аж ахуй аюулгүй ажиллагааны дүрэм"-ийн шаардлагад нийцсэн байх MNS 5043:2001 Монгол Улсын стандартын техникийн ерөнхий шаардлагыг хангасан байх	6

д/д	Бүтээгдэхүүний жагсаалт	Бүтээгдэхүүний төрөл, шалгуур үзүүлэлт / шаардлага /	ААН-д олгох зээлийн хүү /хувиар/
ХОЁР. АЖ АХУЙ НЭГЖ БАЙГУУЛЛАГАД ЗОРИУЛСАН НОГООН ЗЭЭЛ			
2.1	Сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэр	Нар, салхин цахилгааны эх үүсвэр, газрын гүний дулааны насос, агаар-ус, агаар-агаар, ус-ус, ус-агаар, газар-ус, газар-агаарын зарчим бүхий дулааны насос, халаалтын цахилгаан бойлер, халаалтын болон хэрэглээний ус халаах эзлэхүүний бойлер	8
2.2	Эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан халаагуур	Зөөврийн болон хананд суурилуулах конвектор, дулаан нөөцлөх, хэт улаан туяа, уян, эрдэс чулуун бүрхүүлтэй, нано зэрэг эрчим хүчний хэмнэлттэй бүх төрлийн цахилгаан халаагуур, индукцийн аргаар утааны тоосонцрыг бүрэн шатаагч /Тохирлын гэрчилгээ, үйлдвэрлэгч байгууллагын тодорхойлолт, гал ус, чийг тэсвэрлэлтийн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт/	8

2.3	Бага оврын цэвэрлэх байгууламж, Цэвэрлэх байгууламж	Бохир усанд механик болон биологийн бүрэн цэвэрлэгээ хийх бүх төрлийн бага оврын цэвэрлэх байгууламж /MNS4288:1995, MNS4943:2015, MNS12566 3:2011 стандартын шаардлага хангасан байх/	8
2.4	Халаалтын зуух	Нүүрсээр ажилладаг уурын зуухыг шинэчилж цахилгаан, хийн зуух, сэргээгдэх эрчим хүчний үүсвэрээр солих, төвлөрсөн халаалтад холбох, шүүлтүүр суурилуулах	8
2.5	Дулаалгын материал	Дулаан тусгаарлалт сайтай бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /Эрчим хүчний аудитын дүгнэлт, Асбест агуулаагүй тодорхойлолт/	8
2.6	Хог хаягдлыг шатаах зуух	1000 ⁰ С-ээс дээш хэмд бүрэн шатаах, энгийн болон аюултай хог хаягдал шатаах зуух	8
2.7	Аялал жуулчлалын баазын цэвэрлэх байгууламж	Жуулчны бааз, рашаан сувилал нь нэг ээлжинд 50-аас дээш зочин хүлээн авах хүчин чадалтай /MNS6034: стандартын шаардлага хангасан, Байгаль орчны үнэлгээ, газрын гэрчилгээ, ус ашиглах дүгнэлт/	8
2.8	Хөргөлтийн тоног төхөөрөмж	Хөргөх бодисын төрөл –R717, R744: бодисууд нь MNS ISO 817:2020, MNS ISO 5149-1:2020, MNS ISO 5149-2:2020, MNS ISO 5149-3:2020, MNS ISO 5149-4:2020 стандарт шаардлага хангасан тохирлын гэрчилгээтэй, /Ашигт үйлийн коэффициент 95-100%, хөргөх чадал 3HP-аас дээш, хөргөх температур +12-оос доош зэрэгтэй байх /	8
2.9	Агааржуулагч төхөөрөмж /агаар цэвэршүүлэгч/	Хөргөх төхөөрөмжтэй, агаарын урсгалын эргэлтийг тохируулах хавхлага, тохируулгат дулааны насос бүхий агааржуулагч төхөөрөмж, цонх, хана, тааз эсвэл шаланд бэхлэх зориулалтаар зохион бүтээгдсэн, нэг гэрт угсрагдсан "хуваарилах систем"-тэй агааржуулагч төхөөрөмж, агаар сэлгэх шүүлтүүртэй төхөөрөмж, агаар цэвэршүүлэгч, агаарын шүүлтүүр, Хөргөх бодисын төрөл – R32, R290: бодисууд нь MNS ISO 817:2020, MNS ISO 5149-1:2020, MNS ISO 5149-2:2020, MNS ISO 5149- 3:2020, MNS ISO 5149-4:2020 стандартуудыг хангасан тохирлын гэрчилгээтэй байх	8

		/Ашигт үйлийн коэффициент 95-100%, хөргөх чадал 0.7 кВт-аас дээш/	
2.10	Органик бордоо хийх тоног төхөөрөмж	Органик болон хүнсний хог хаягдлаар компост бордоо хийх тоног төхөөрөмж	8
2.11	Хог хаягдал дахин боловсруулах тоног төхөөрөмж	Боловсруулах боломжтой ахуйн болон шил, лааз, хуванцар хог хаягдал, аюултай хог хаягдал дахин боловсруулах тоног төхөөрөмж	8
2.12	Усны урсацын эрчим ашиглан ус шахах төхөөрөмж	Гол, урсац ус, суваглал далан дээр суурилуулан дуслын усжуулалт, бороожуулагч болон нөөцлүүр, хөв цөөрөм дүүргэхэд ашиглах боломжтой ус шахах төхөөрөмж	8
2.13	Авто машины яндангийн шүүлтүүр	Лабораторид туршиж, баталгаажуулсан байх	8
2.14	Нүүрстөрөгч багатай хийн түлш, хийн тоног төхөөрөмж	"MNS 5084: 2023 шингэрүүлсэн нүүрстөрөгчийн хий-автотээврийн түлш. Техникийн ерөнхий шаардлага"-ыг хангасан байна.	8
2.15	Хийн халаалт	Нүүрсээр ажилладаг зуухыг шинэчилж хийн зуухаар солих, "Хийн аж ахуй аюулгүй ажиллагааны дүрэм"-ийн шаардлагад нийцсэн байх MNS 5043:2001 Монгол Улсын стандартын техникийн ерөнхий шаардлагыг хангасан байх	8

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

2024 ОНД АШИГЛАЛТАД ОРУУЛСАН ОРОН НУТГИЙН ЧАНАРТАЙ АВТО ЗАМ, ГҮҮРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжих буй авто зам							
№	Төслийн нэр	Гүйцэтгэгч	Гэрээний хугацаа	Зөвлөх	Ашиглалтад оруулах эсэх	Улсын комисс ажиллаж, ашиглалтад оруулсан замын урт	Улсын комисс ажиллахаар төлөвлөж буйгаар
1	Хялгант-Хангал чиглэлийн 10 км хатуу хучилттай авто зам	"Увт инвест" ХХК	2021.11.25-2022.08.15	ЗТХТ ТӨҮГ	тийм	10	Орон нутаг
3	Нутгийн зам төслийн хүрээнд хэрэгжүүлэх хатуу хучилттай авто зам /Ховд, Булган, Буянт сум/ Багц-1 /4.61км/	"Оффреүд таван богд" ХХК	2024.02.23 2024.11.15	"Ар Си Эс Си" ХХК	тийм	4.61	Орон нутаг
4	Сумын төвийн 1.1км хатуу хучилттай авто зам /Ховд, Дөргөн сум/	"МАЗ" ХХК	2024.04.08 2025.11.15	"ЗТХТ" ТӨҮГ	тийм	1.1	Орон нутаг
5	Улаанбаатар-Чингис хот чиглэлийн авто замаас Өмнөдэлгэр сум хүртэлх хатуу хучилттай авто зам, 52.5 км /Хэнтий, Жаргалтхаан, Өмнөдэлгэр сум/	"Тэгш Плант" ХХК	2022.03.07 2025.11.01	"ЗТХТ" ТӨҮГ	тийм	52.5	Орон нутаг
6	Ховд-Алтай чиглэлийн авто замаас Чандмань сум хүртэлх хатуу хучилттай авто зам, 56.9 км /Ховд/	"Хотгор зам" ХХК	2022.04.18 2023.11.30	ЗТХТ ТӨҮГ	тийм	25.6	Орон нутаг
нийт						93.81	
Гадаадын эзэл, тусламжийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжих буй авто зам							
7	"Баруун бүсийн босоо тэнхлэгийн авто зам хөгжүүлэх төсөл"-ийн Ховд-Баян-Өлгий чиглэлийн гол авто замаас Эрдэнэбүрэн сум хүртэлх 19.776км хатуу хучилттай авто зам	"Ди Вай Кэй Би" ХХК	2023.04.25 2024.10.01	"Ай Си Ти" ХХК	тийм	19.78	Орон нутаг
8	"Баруун бүсийн босоо тэнхлэгийн авто зам хөгжүүлэх төсөл"-ийн Ховд-Баян-Өлгий чиглэлийн гол авто замаас Ховд сум хүртэлх 18.755км хатуу хучилттай авто зам	"Ди Вай Кэй Би" ХХК	2023.08.02 2024.10.01	"Ай Си Ти" ХХК	тийм	18.76	Орон нутаг
нийт						38.53	
2024 оны нийт авто зам							
Гүүр							
1	Түйн голын төмөр бетон гүүр, 64.75 у/м /Баянхонгор, Богд сум/	Их богд зам ХХК	2024.04.30 2025.10.30	ЗТХТ ТӨҮГ	тийм	64.75	Орон нутаг
2	Хануй голын төмөр бетон гүүр /Архангай, Хайрхан сум/	Эвт уул ХХК	2021.06.18 2023.09.01	ЗТХТ ТӨҮГ	тийм	109.15	Орон нутаг
Нийт							
АШИГЛАЛТАД ОРСОН АВТО ЗАМ, КМ /ЗТХТ/						132.34	
АШИГЛАЛТАД ОРСОН ГҮҮР, У/М /ЗТХТ/						173.9	

ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ТОО, АЙМГААР

№	Аймгийн нэр	Нийт тээврийн хэрэгслийн тоо		Харьцуулалт 2024/2023
		2023 он	2024 он	
1	Архангай	20,616	21,813	105.8%
2	Баян-Өлгий	25,346	29,305	115.6%
3	Баянхонгор	19,969	22,789	114.1%
4	Булган	15,429	16,723	108.4%
5	Говь-Алтай	14,880	16,401	110.2%
6	Говьсүмбэр	4,121	4,537	110.1%
7	Дархан-Уул	27,871	30,902	110.9%
8	Дорноговь	26,664	29,298	109.9%
9	Дорнод	20,976	23,676	112.9%
10	Дундговь	13,836	15,004	108.4%
11	Завхан	17,790	19,493	109.6%
12	Орхон	30,440	33,912	111.4%
13	Сэлэнгэ	30,093	32,372	107.6%
14	Сүхбаатар	17,370	19,062	109.7%
15	Төв	21,097	22,897	108.5%
16	Увс	21,407	23,831	111.3%
17	Ховд	23,799	28,270	118.8%
18	Хэнтий	19,821	20,719	104.5%
19	Хөвсгөл	31,564	35,482	112.4%
20	Өвөрхангай	27,207	29,990	110.2%
21	Өмнөговь	64,354	67,438	104.8%
22	Улаанбаатар	697,870	794,876	113.9%
23	Нийт	1,192,520	1,338,790	112.3%

[illegible]

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ

**ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР**

Засгийн газрын IX байр, Энхтайваны өргөн чөлөө 16,

Баянзүрх дүүрэг, Улаанбаатар хот, 13381

Утас: (976-51) 26 23 50,

Цахим шуудан: info@pcsp.gov.mn,

Цахим хуудас: www.pcsp.gov.mn

2025.02.25 № А-1/431

танай _____-ны № _____-т

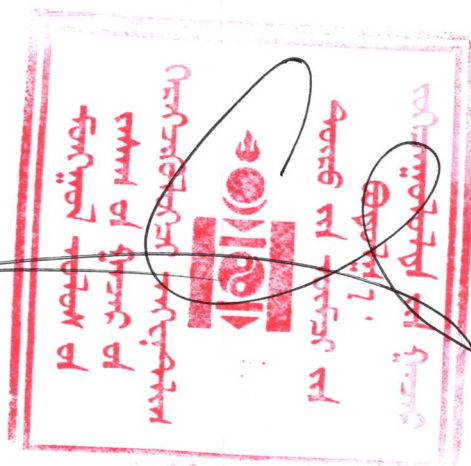
МОНГОЛ УЛСЫН САЙД, ЗАСГИЙН
ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН
ДАРГА Н.УЧРАЛ ТАНАА

Асуулгын хариу хүргүүлэх тухай

Монгол Улсын 2024 оны Төсвийн тухай хууль баталсантай холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай Улсын Их Хурлын 2023 оны 93 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийн талаар Монгол Улсын Ерөнхий сайдад тавьсан Монгол Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Лувсанжамцын асуулгатай холбоотой мэдээллийг хүргүүлж байна.

Хавсралт ⁴⁹ хуудастай.

ДАРГА

Б.ЦЭНГЭЛ

• 132000626

Монгол Улсын Засгийн газрын
Хэрэг эрхлэх газар

Бичиг хэрэг

Огноо 2015. 02. 27

10 цаг 30 минут

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАРТ

ТӨРИЙН ОРОН
СУУЦНЫ КОРПОРАЦИ ТӨХХК

15171 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг,
Их тойруу-1. Утас: 313898, Факс: 976-11-318846
E-mail: info@tosk.gov.mn, www.tosk.gov.mn

2025.02.20 № 11/176
танай _____ -ны № _____ -г

Асуулгын хариу хүргүүлэх тухай

“Төрийн орон сууцны корпораци” ТӨХХК нь “Монгол Улсын 2024 оны Төсвийн тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын 2023 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн 93 дугаар тогтоолын хэрэгжилттэй холбогдуулан дараах ажлуудыг зохион байгуулан ажиллаж байна. Үүнд:

1. Зорилтот бүлгийн иргэдийг түрээсийн орон сууц болон орон сууцны зээлд хамрагдах хэрэгцээг тодорхойлох, 21 аймгийн нийт өрхийн ойрын 3 жилийн орон сууцны эрэлт, хэрэгцээ, төсөл хэрэгжүүлэгчдийн ойрын 3 жилийн орон сууцны нийлүүлэлтийг тодорхойлох, орон сууцны талаар төрөөс баримтлах бодлого, төлөвлөлтийг боловсруулахад шаардлагатай суурь мэдээллийг бүрдүүлэх, орон нутагт төсөл хэрэгжүүлэх бэлтгэл ажлыг хангах зорилгоор судалгааны 22 төрлийн асуумжийг 2024 оны 01 дүгээр сард нийслэл, орон нутгийн Засаг даргын тамгын газарт хүргүүлэн нэгтгэж, 2024 онд Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яаманд цахимаар хүргүүлсэн. Судалгааны тайланг хавсаргав.

2. Монгол улсын Засгийн газрын 2012-2016 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан “Аймаг бүрд 1000 айлын орон сууц” төслийн хүрээнд 2012-2016 онд Архангай, Ховд, Увс, Сэлэнгэ, Дархан-Уул, Хэнтий, Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сум, Орхон, Говь-Алтай, Хөвсгөл аймгийн төвд нийт 1,370 айлын орон сууцыг захиалан бариулж, ашиглалтад оруулсан. Төслийн санхүүжилтэд 53,1 тэрбум төгрөг зарцуулсан. Үүнээс Засгийн газрын 2016 оны 38, 169 дүгээр тогтоолуудын дагуу түрээсийн орон сууцны санд 725 айлын орон сууцыг шилжүүлж, зорилтот бүлгийн иргэдийг орон сууцанд хамруулж, үлдсэн 645 орон сууцны 1м2 талбайн үнийг 1,190.0-1,350.0 мянган төгрөгөөр иргэдэд худалдан борлуулж, зорилтот бүлгийн иргэдийг хямд өртөгтэй орон сууцаар хангаж ажилласан. Энэхүү төслийн хувьд Засгийн газрын 2013 оны 263 дугаар тогтоол, 2014 оны 262 дугаар тогтоолоор Архангай, Ховд, Сэлэнгэ, Дархан-Уул аймагт 27,2 тэрбум төгрөгийн барилгын санхүүжилтийг Монгол Улсын Хөгжлийн банкны зээлийн эх үүсвэрээр санхүүжүүлж, бусад Хэнтий, Орхон, Говь-Алтай, Хөвсгөл аймгийн 25,9 тэрбум төгрөгийн эх үүсвэр шийдвэрлэгдээгүй тул өөрийн эх үүсвэрээр санхүүжүүлсэн нь “Төрийн орон сууцны корпораци” ТӨХХК-ийн Монгол Улсын

Бүтэц - Зүрх. Дорноговь нутаг
2025.02.20

0000000006

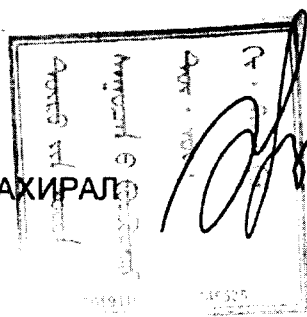
Хөгжлийн банкны зээлийн өр төлбөрийг хугацаанд нь барагдуулах боломжгүй, санхүүгийн хүндрэлтэй нөхцөл байдалд хүргэсэн.

3. Орон нутагт орон сууцны нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэх, төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн хамтарсан эх үүсвэрээр "Төрийн орон сууцны корпораци" ТӨХХК нь орон нутаг дахь өөрийн эзэмшлийн газарт орон сууцны төсөл хэрэгжүүлэх зорилгоор 2022 оноос эхлэн Хөвсгөл, Хэнтий, Сэлэнгэ, Сүхбаатар аймгуудад сонгон шалгаруулалт зарласан боловч өнөөдрийг хүртэл барилгын компаниуд хамтран ажиллах саналаа ирүүлээгүй байна. Иймд дахин сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна.

4. Байгаль орчинд ээлтэй, эрчим хүчний хэмнэлттэй орон сууцны нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээний хүрээнд Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамтай 2024 оны 12 дугаар сард хамтран ажиллах гэрээ байгуулан тусгай хэрэгцээг хангасан, дулааны алдагдал багатай амины орон сууцны загвар зураг боловсруулж, батлах, ипотекийн зээлд хамрагдах боломж, нөхцөлийг бүрдүүлэх, ипотекийн зээл олгоход нийцсэн загвар төслийг батлах, олон нийтэд танилцуулах ажлыг зохион байгуулах, жишиг төсөл, загвар (showroom)-ын нээлт хийх болон орлогод нийцсэн, өртөг багатай орон сууцны нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэх зорилгоор холбогдох төсөл арга, хэмжээнүүдийг 552.0 сая санхүүжүүлэн ажиллаж байна.

Хавсралт ... хуудастай.

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Э.ТАМИР

ОРОН НУТАГТ БАРИГДАХ ОРОН СУУЦНЫ СУДАЛГАА-2024

Судалгааны баг:

- “Үндэсний орон сууцжуулалтын үндэсний хорооны бүрэлдэхүүн”-ий Нарийн бичгийн дарга
- “Төрийн орон сууцны корпораци” ТӨХХК-ийн Гүйцэтгэх захирлын тушаалаар байгуулагдсан Ажлын хэсэг

ОРОН НУТАГТ БАРИГДАХ ОРОН СУУЦНЫ СУДАЛГАА-2024

<u>Судалгааны үндэслэл:</u>	Монгол Улсын Засгийн газрын 2023.12.27-ны өдрийн 482 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангах
<u>Судалгааны зорилго:</u>	“Үндэсний орон сууцжуулалтын үндэсний хорооны бүрэлдэхүүн”-ийг мэдээллээр хангах, зорилтот бүлгийн иргэдийг түрээсийн болон ипотекийн орон сууцны зээлд хамрагдах хэрэгцээг тодорхойлох, орон сууцны эрэлт нийлүүлэлтийг судлах 21 аймгийн нийт өрхийн ойрын 3 жилийн орон сууцны эрэлт хэрэгцээ, төсөл хэрэгжүүлэгчдийн ойрын 3 жилийн орон сууцны нийлүүлэлтийг тодорхойлж, орон сууцны талаар төрөөс баримтлах бодлого, төлөвлөлтийг боловсруулахад шаардлагатай суурь мэдээллийг бүрдүүлэхэд оршино.
<u>Судалгааны зорилт:</u>	- Орон нутагт баригдах орон сууцны эрэлт, нийлүүлэлтийг судлах - Түрээсийн болон ипотекийн зээлд хамрагдах зорилтот бүлгийн иргэдийн судалгааг гаргах
<u>Судалгааны баг:</u>	“Үндэсний орон сууцжуулалтын үндэсний хорооны бүрэлдэхүүн”-ий Нарийн бичгийн дарга “Төрийн орон сууцны корпораци” ТӨХХК-ийн Гүйцэтгэх захирлын тушаалаар байгуулагдсан Ажлын хэсэг
<u>Судалгааны хугацаа:</u>	2024 оны 01 дүгээр сарын 20-ны дотор ирүүлэх
<u>Судалгааны арга, аргачлал:</u>	Асуумж, тоон судалгааны арга
<u>Судалгааны хүрээ:</u>	21 аймаг, 331 сум

СУДАЛГААНЫ АСУУМЖ

1. Аймгийн нэр	7. Орон сууцны м2-ын үнэ	12. Нийтийн үйлчилгээ	5. Зорилтот бүлгийн иргэдийн тоо	- Залуу гэр бүл /2017 оны гуравдугаар сарын 01-ний өдрөөс өмнө гэрлэлтээ албан ёсоор батлуулсан 35 хүртэлх насны эхнэр, нөхөр/ Төрийн албан хаагч - Хувийн байгууллагын ажиллагсад болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл - Өрх толгойлсон эцэг, эх - Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан - Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, түүнийг халамжилдаг гэр бүл - Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд
2. Сумдын нэр	8. Орон сууцны хэмжээ	13. Гадна тохижилт		
3. Аймгийн хүн ам	9. Барилгын үндсэн хийцлэл	14. Төлбөрийн нөхцөл		
4. Сумдын хүн ам	10. Барилгын гадна фасад	15. Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр		
6. Аймаг, сумдын хэмжээнд хэрэгжиж буй орон сууцны төсөл	11. Төслийн онцлог, давуу тал	16. Дэд бүтцийн шийдэл		
17. Танай аймагт Орон сууцны корпораци байдаг эсэх				

БАРУУН БҮС - БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ

СУМ 13, 1 ТОСГОН, ХҮН АМ 109,899

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **4,037**
- Төрийн албан хаагч – **7,605**
- ХХЭ – **1,134**
- Дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **17,484**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **2,454**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **10,188**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл **4,288**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **530**
- **айл 2,512 иргэн**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 5 төсөл 166 орон сууц
- Захиалга авч буй – 0
- Борлуулгадагүй - 0
- **Төлөвлөсөн төсөл – 13**
- **төсөл 349 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
- Түрээс - 0
- Борлуулах - 1.6 - 2.5 сая

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 5 – 9
- Орон сууцны тоо – 5 – 8
- Орон сууцны хэмжээ – 48.5 – 90.5 м2
- Дотоод зохион байгуулалт – 1 – 4 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл
- Тоосгон өрлөг
- Төмөр бетон каркас
- Барилгын гадна фасад – Хөөс
- Төслийн онцлог, давуу тал: Орчны тохижилт бүрэн шийдэгдсэн
- Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээтэй
- Гадна тохижилт – Хийгдсэн
- Төлбөрийн нөхцөл - Бэлэн болон зээлээр
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр - Хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.

БАРУУН БҮС - ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМАГ

СУМ 18, ХҮН АМ 58,257

ЗОРИЛТОТ
БҮЛГИЙН
ИРГЭДИЙН ТОО

ОРОН СУУЦНЫ
ТӨСӨЛ

ОРОН СУУЦНЫ
ХЭМЖЭЭ

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

АЙМАГТ ОСК
БАЙДАГ ЭСЭХ

- Залуу гэр бүл – 7,190
- Төрийн албан хаагч - 963
- ХХЭ – 1,289
- Дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – 2,040
- Өрх толгойлсон эцэг, эх 139
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан 4,725
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл 2,289
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - 0
- Ашиглалтад орсон – 5 төсөл 230 орон сууц
- Захиалга авч буй – 1 төсөл 50 айлын орон сууц
- Борлуулагдаагүй – 1 төсөл 45 орон сууц
- Төлөвлөсөн төсөл – 20 төсөл 2,238 орон сууц
- 18 суманд 120 айлын орон сууцны хороолол /15 айлын 3 давхар 8 блок/ барихаар төлөвлөсөн.
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ - Түрээс - 0
- Борлуулах - 1.0 - 2.2 сая
- Барилгын үндсэн хийцлэл - Цутгамал төмөр бетон - Өрөгт бүтээц
- Барилгын гадна фасад – Хөөс
- Нийтийн үйлчилгээ
- Орон сууцны хотхоны гадна авто зогсоол, явган зам, ногоон байгууламж, тоглоомын талбай, үйлчилгээний төв, сургууль, цэцэрлэг зэргийг барьж, стандартын шаардлага хангасан цогцолбор бүхий 120 айлын орон сууцны хотхон байдлаар төлөвлөсөн.
- Гадна талбайд явган зам, гэрэлтүүлэг, автомашины зогсоол, хүүхдийн тоглоомын талбай төлөвлөсөн.
- Төлбөрийн нөхцөл - Бэлэн болон зээлээр
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр - Хувийн хөрөнгө оруулалт
- "Алтай-Орон сууцны корпораци" ААТҮГ
- 2019 онд баригдсан орон сууцны хүү алдангийг улсын төсөвт тусуулахаар ажиллаж байна.
- Байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах орологыг нэмэгдүүлэх зорилгоор Солонго хорооллын нутаг дэвсгэрт баригдаж буй орон сууцны барилгад захиалагчийн хяналт хийлгэж хяналтын зардлыг тус байгууллагад олгож байгаа.
- Тухайн байгууллагын бүтэц орон, үйлдвэржилт санхүүжилтийн төлөвлөгөөг АИТХ-аар батлуулж, түүнд барилгын, дулаан цахилгааны инженерийн орон тоог батлуулсан.
- 2018 оноос хойш 60 айлын 2, 30 айлын 1, 50 айлын 2 нийт 250 айлын орон сууц ашиглалтад орсон.
- 2024 оны байдлаар 30 айлын 1, 50 айлын 2 нийт 130 айлын орон сууцны барилга угсралтын ажил явагдаж байна.

БАРУУН БҮС - ЗАВХАН АЙМАГ

СУМ 24, ХҮН АМ 73,355

ЗОРИЛТОТ
БҮЛГИЙН
ИРГЭДИЙН ТОО

ОРОН СУУЦНЫ
ТӨСӨЛ

ОРОН СУУЦНЫ
ХЭМЖЭЭ

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

АЙМАГТ ОСК
БАЙДАГ ЭСЭХ

- Залуу гэр бүл – **3,537**
- Төрийн албан хаагч – **5,571**
- ХХЭ – **556**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **1,350**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **2,613**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **8,280**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл **3,479**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **113**
- Ашиглалтад орсон – 4 төсөл 63 орон сууц
- Захиалга авч буй – 7 төсөл 353 орон сууц
- Борлуулагдаагүй – 3 төсөл 36 орон сууц
- **Төлөвлөсөн төсөл – 6 төсөл 921 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ -Түрээс – 0
- Борлуулах - 2.3 – 3.5 сая
- Давхар – 2 - 12
- Орон сууцны тоо – 3 - 14
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 52.2 – 102.2
- Дотоод зохион байгуулалт – 2 – 4 өрөө, амины орон сууц
- Барилгын үндсэн хийцлэл
- Төмөр бетон каркас
- Хөнгөн блок өрөгт бүтээц
- 380мм даацын тоосгон өрлөг
- Барилгын гадна фасад – Хөөс
- Төслийн онцлог, давуу тал - Иргэдийн амьдрах орчин нөхцөл сайжрах
- Нийтийн үйлчилгээ – Үйлчилгээтэй
- Гадна талбайд тохижилт хийсэн
- Төлбөрийн нөхцөл - Бэлэн болон зээлээр
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр - Хувийн хөрөнгө оруулалт
- Тухайн аймагт Орон сууцны байхгүй.
- 47 га газарт иж бүрэн инженерийн шугам сүлжээг 2018-2021 оны Улсын төсвийн 4.5 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтээр хийж, шинэ суурьшлын бүс байгуулсан. 2024 онд 640 хүүхдийн хичээлийн байр, спорт заал, 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилга барих ажлууд Улсын төсвөөр батлагдсан.

БАРУУН БҮС - УВС АЙМАГ

СУМ 19, ХҮН АМ 85,478

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **10,043**
- Төрийн албан хаагч – **1,736**
- ХХЭ – **14,624**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **3,631**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **219**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **8,867**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл **3,553**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд – **2,064**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 2 төсөл 97 орон сууц
- Захиалга авч буй – 6
- Борлуулагдаагүй - 10
- **Төлөвлөсөн төсөл – 10**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
 - Түрээс – 800.0 мянга
 - Борлуулах - 2.5 – 3.8 сая

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 4 - 16
- Орон сууцны тоо – 6 - 9
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 40.0 – 110.0
- Дотоод зохион байгуулалт – 2 – 4 өрөө,

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл
 - Угсармал каркас
 - Барилгын гадна фасад
 - Металл болон хөөсөн фасад
 - Тоосгон барилга
 - Төслийн онцлог, давуу тал: Газар хөдлөлтийн 9 баллд тэсвэртэй, айл бүрд авто машины зогсоол хүрэлцээтэй.
 - Нийтийн үйлчилгээ – Худалдаа үйлчилгээ, нийгмийн дэд бүтэц 150 радиус дотор байрладаг.
 - Гадна тохижилт: Нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламж, зам талбай, авто машины зогсоол хүрэлцээтэй
 - Төлбөрийн нөхцөл - Хувь лизинг, ипотекийн зээл
 - Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр - Хувийн болон улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймагт Орон сууцны байхгүй.
- Ахмад настан, Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан “Түрээсийн орон сууц хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэхээр 1 тэрбум төгрөгийг төсөвлөн аймагын ИТХ-ын 2023.11.30-ны өдрийн 16/04 дугаар тогтоолоор батлуулсан.

БАРУУН БҮС - ХОВД АЙМАГ

СУМ 17, ХҮН АМ 90,671

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **4,566**
- Төрийн албан хаагч – **5,926**
- ХХЭ – **6,097**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **4,544**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **720**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **8,711**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл **3,559**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **171**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 3 төсөл 4,049 орон сууц
- Захиалга авч буй – 1 төсөл 4,008 орон сууц
- Борлуулагдаагүй – 1 төсөл 290 орон сууц
- **Төлөвлөсөн төсөл – 2 төсөл 1,061 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ – Түрээс – 0
- Борлуулах – 1.8 – 2.5 сая

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 1 - 9
- Орон сууцны тоо – 3 - 8
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 35.0 – 95.0
- Дотоод зохион байгуулалт – 1 - 3 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл - Төмөр бетон, тоосго, бүрэн цутгамал
- Барилгын гадна фасад - Хөөс
- Төслийн онцлог, давуу тал - Амьдрах таатай орчин бүрдсэн
- Нийтийн үйлчилгээ – Үйлчилгээтэй
- Гадна талбайн тохижилт – Норм, дүрэм, стандарт хангагдсан
- Төлбөрийн нөхцөл – Хувь лизинг, ипотекийн зээл
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр - Хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймагт Орон сууцны байхгүй
- Засгийн газраас хэрэгжүүлж буй “Төрийн түрээсийн орон сууц” хөтөлбөр Ховд аймагт 2013-2015 онд хэрэгжиж, “ТОСК” ТӨҮГ-ын захиалгаар Жаргалант суманд баригдсан “Бичил хотхон”-д шаардлага хангасан, зорилтот бүлгийн 114 өрхийг түрээсийн орон сууцад хамруулсан.

ХАНГАЙН БҮС - АРХАНГАЙ АЙМАГ

СУМ 19, ХҮН АМ 73,650

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **5,461**
- Төрийн албан хаагч – **3,618**
- ХХЭ - **789**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **1,199**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **1,036**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **9,253**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл **2,899**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **60**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 16 төсөл 553 орон сууц /2021-2023 онд/
- Захиалга авч буй – 4 төсөл 106 орон сууц
- Борлуулагдаагүй - 0
- **Төлөвлөсөн төсөл – 2 төсөл 1030 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ - Түрээс - 0
- Борлуулах – 1.3 - 2.8 сая

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 4 – 9
- Орон сууцны тоо – 3 - 12
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 49.0 – 64.4
- Дотоод зохион байгуулалт –
- 2 – 4 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл - Төмөр бетон каркас
- Өрөгт каркас
- Барилгын гадна фасад – Хөөс
- Төслийн онцлог, давуу тал - Орчин үеийн дэвшилтэт технологи бүхий орон сууц
- Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээтэй
- Гадна тохижилт-Ногоон байгууламж, явган зам, автомашины зогсоол, хүүхдийн тоглоомын талбайг төлөвлөсөн
- Төлбөрийн нөхцөл - Бэлэн болон зээлээр
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр - Хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймгийн 2015 онд Орон сууцны корпораци байгуулагдаж, 2021 он хүртэл үйл ажиллагаа явуулсан.
- 2015 онд Улсын төсвийн 6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтээр “ТОСК”-ийн захиалгаар Архангай аймгийн Эрдэнэбулган сумын 5-р багийн “Булганхангай” хороололд баригдсан 120 айлын орон сууцыг Засгийн газрын шийдвэрээр 120 айлын түрээсийн орон сууцтай болсон.

ХАНГАЙН БҮС - БАЯНХОНГОР АЙМАГ

СУМ 20, ХҮН АМ 90,201

ЗОРИЛТОТ
БҮЛГИЙН
ИРГЭДИЙН ТОО

ОРОН СУУЦНЫ
ТӨСӨЛ

ОРОН СУУЦНЫ
ХЭМЖЭЭ

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

АЙМАГТ ОСК
БАЙДАГ ЭСЭХ

- Залуу гэр бүл – **6,640**
- Төрийн албан хаагч – **8,782**
- ХХЭ – **6,747**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **2,545**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **4,459**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **8,794**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл **3,658**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **15**
- Ашиглалтад орсон – 6 төсөл 646 орон сууц /2020-2023 онд/
- Захиалга авч буй – 9 төсөл 593 орон сууц
- Борлуулагдаагүй – 9 төсөл 355 орон сууц
- **Төлөвлөсөн төсөл – 13 төсөл 1323 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ - Түрээс – 450.0-750.0 /мянга/
- Борлуулах – 2.3 - 2.8 сая
- Давхар – 2 – 9
- Орон сууцны тоо - 11
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 33.0 – 90.0
- Дотоод зохион байгуулалт – 1 – 3 өрөө
- Барилгын үндсэн хийцлэл - Төмөр бетон каркас
- Барилгын гадна фасад – Хөөсөн болон металл
- Төслийн онцлог, давуу тал - Иргэдийн орлогод нийцсэн, шинэ загвар техник, технологи нэвтрүүлсэн, суурьшлын шинэ бүсэд байршилтай
- Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээтэй.
- Гадна тохижилт – Ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбай, авто зогсоолыг ойрын авто замтай холбон төлөвлөсөн.
- Төлбөрийн нөхцөл - Бэлэн болон ипотекийн зээлээр
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр - Хувийн хөрөнгө оруулалт
- Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.
- Түрээсийн орон сууц хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах зорилгоор Аймгийн ИТХ-ын 16 дугаар хуралдаанаар "Орон сууцны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх тухай" тогтоол батлуулсан бөгөөд 2024 оноос хэрэгжүүлж эхэлнэ.

ХАНГАЙН БҮС - БУЛГАН АЙМАГ

СУМ 16, ХҮН АМ 61,717

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **1,610**
- Төрийн албан хаагч – **4,137**
- ХХЭ - **200**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **1,430**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **134**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **8,384**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл **2,400**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **20**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 4 төсөл 47 орон сууц
- Захиалга авч буй – 6 төсөл 216 орон сууц
- Борлуулагдаагүй - 0
- **Төлөвлөсөн төсөл – 11**
төсөл 335 орон сууц
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
- Түрээс – 600.0 /мянга/
- Борлуулах – 1.25 - 2.8 сая

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 1 – 8
- Орон сууцны тоо – 4 - 8
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 40.0 – 110.0
- Дотоод зохион байгуулалт – 2 – 3 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл - Каркас
- Өрөгт бүтээц
- Барилгын гадна фасад – Металл болон хөөс, палк
- Төслийн онцлог, давуу тал - Газар хөдлөлтийн 8 баллд тэсвэртэй, металл фасадтай, айл бүрд авто машины зогсоол хүрэлцээтэй.
- Нийтийн үйлчилгээ - Худалдаа үйлчилгээ, нийгмийн дэд бүтэц ойр байрладаг
- Гадна тохижилт – Нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламж, зам талбайтай
- Төлбөрийн нөхцөл - Хувь лизинг, ипотекийн зээл
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр - Хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймагт Орон сууцны байхгүй.

ХАНГАЙН БУС - ОРХОН АЙМАГ

СУМ 2, ХҮН АМ 109,450

ЗОРИЛТОТ
БҮЛГИЙН
ИРГЭДИЙН ТОО

ОРОН СУУЦНЫ
ТӨСӨЛ

ОРОН СУУЦНЫ
ХЭМЖЭЭ

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

АЙМАГТ ОСК
БАЙДАГ ЭСЭХ

- Залуу гэр бүл – 428
- Төрийн албан хаагч – 5,007
- ХХЭ – 3,078
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – 15,471
- Өрх толгойлсон эцэг, эх 2,882
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан 13,312
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл 4,648
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - 0

- Ашиглалтад орсон –1 төсөл 1,315 орон сууц
- Захиалга авч буй –1 төсөл 1,315 орон сууц
- Борлуулагдаагүй - 0
- Төлөвлөсөн төсөл –2 төсөл 2,910 орон сууц
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ - Түрээс – 4.0 - 8.5
- Борлуулах – 3.155 сая

- Давхар – 3 – 16
- Орон сууцны тоо – 1 – 8
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 55.8 – 78.4
- Дотоод зохион байгуулалт – 1 – 4 өрөө

- Барилгын үндсэн хийцлэл - Бүрэн цутгамал төмөр бетон каркас
- Барилгын гадна фасад – Металл болон хөөс
- Төслийн онцлог, давуу тал - Хотхоноор төлөвлөгдсөн, иргэдийн орлогод нийцсэн.
- Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээтэй
- Гадна тохижилт – Орчин үеийн ногоон байгууламжийг зураг төслийн дагуу хийхээр төлөвлөсөн.
- Төлбөрийн нөхцөл – Бэлэн төлөлт, ипотекийн зээл /Жаргалант сумын ИТХ тогтооно/
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр - Гадаадын болон хувийн хөрөнгө оруулалт, Жаргалант сумын ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалт

- 2020 оноос "Орлогод нийцсэн орон сууц төсөл"-ийг хэрэгжүүлж эхэлсэн ба 2021 оноос "Гэр хорооллын дахин төлөвлөлт"-ийг хэрэгжүүлэн, Орон сууцны нэгж байгуулсан.
- Нэгжийн үйл ажиллагааг аймгийн ЗДТГ-аас бодлого, чиг үүргээр дэмжин ажилладаг.
- Орлогод нийцсэн орон сууц Уртын голын 260 айл төслийг 2021-2024 онд хэрэгжүүлсэн.
- Цаашид "Амины орон сууц төсөл"-ийг 2024-2026, "Орлогод нийцсэн орон сууц", Их залуу багийн 500 айлын төслийг 2026-2027 онд хэрэгжүүлэхээр ажиллаж байна.

ХАНГАЙН БҮС - ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ

СУМ 19, ХҮН АМ 117,089

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **4,643**
- Төрийн албан хаагч – **6,334**
- ХХЭ – **1,554**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **2,233**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **34,448**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **12,517**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – **4,450**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **157**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 7 төсөл 133 орон сууц
- Захиалга авч буй – 9 төсөл 133 орон сууц
- Борлуулагдаагүй – 9 төсөл 133 орон сууц
- **Төлөвлөсөн төсөл – 9 төсөл 133 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
- Түрээс – 0
- Борлуулах – 1.7 – 2.7 сая

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 3 – 10
- Орон сууцны тоо – 3 - 5
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 57.9 – 144.8
- Дотоод зохион байгуулалт – 1 – 3 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл
 - Бүрэн цугтамал
 - Бетон каркас
 - Төмөр каркас
- Барилгын гадна фасад - Металл
- Төслийн онцлог, давуу тал - Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний налуу замтай.
- Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээтэй
- Гадна тохижилт – Хийгдсэн.
- Төлбөрийн нөхцөл – Урьдчилгаа 30%, ипотекийн зээл, бусад
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Банкны зээл, ААНБ-ын зээл, хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймагт орон сууцны байхгүй.

ХАНГАЙН БҮС - ХӨВСГӨЛ АЙМАГ

СҮМ 24, ХҮН АМ 137,969

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **40,972**
- Төрийн албан хаагч – **8,037**
- ХХЭ – **13,185**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **6,326**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **2,210**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **13,830**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – **3,488**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **35**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 53 төсөл 1,878 орон сууц
- Захиалга авч буй – 2 төсөл 72 орон сууц
- Борлуулагдаагүй - 0
- **Төлөвлөсөн төсөл – 5 төсөл 180 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ – Түрээс – 0
- Борлуулах – 2.2 – 2.8 сая

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 5
- Орон сууцны тоо – 5
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 40.5
- Дотоод зохион байгуулалт – 1 – 3 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл
 - Бүрэн цутгамал
 - Төмөр бетон каркас
- Барилгын гадна фасад - Хөөс
- Төслийн онцлог, давуу тал – Их-Уул сум дахь анхны орон сууц
- Нийтийн үйлчилгээ -Мөрөн сум дахь орон сууц нь үйлчилгээтэй
- Гадна тохижилт – Хийгдсэн.
- Төлбөрийн нөхцөл – Бэлэн болон ипотекийн зээл
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймагт сууцны байхгүй.
- Орон корпораци

ТӨВИЙН БҮС - ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ

СУМ 3, ХҮН АМ 18,077

ЗОРИЛТОТ
БҮЛГИЙН
ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – 511
- Төрийн албан хаагч – 87
- ХХЭ – 31
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – 939
- Өрх толгойлсон эцэг, эх 344
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан 1,812
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – 148
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - 1

ОРОН СУУЦНЫ
ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 0
- Захиалга авч буй – 1 төсөл 32 орон сууц
- Борлуулагдаагүй - 0
- **Төлөвлөсөн төсөл – 1 төсөл 32 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
- Түрээс – 0
- Борлуулах – 1.85 – 2.15 сая

ОРОН СУУЦНЫ
ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 6
- Орон сууцны тоо – 2 - 6
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 39.59 – 117.56
- Дотоод зохион байгуулалт – 2 – 4 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл - Төмөр бетон каркас, хөнгөн блок дүүргэлт
- Барилгын гадна фасад – Хөөс болон чулуун өнгөлгөө
- Төслийн онцлог, давуу тал – 1 давхарт худалдаа үйлчилгээ, 2-4 давхарт орон сууц, 5, 6 давхарт пентхаус
- Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээтэй
- Гадна тохижилт – Хийгдсэн.
- Төлбөрийн нөхцөл – Бэлэн болон банкны зээл
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК
БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймагт Орон сууцны байхгүй.

ТӨВИЙН БҮС - ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ

СУМ 4, ХҮН АМ 104,551

ЗОРИЛТОТ
БҮЛГИЙН
ИРГЭДИЙН ТОО

ОРОН СУУЦНЫ
ТӨСӨЛ

ОРОН СУУЦНЫ
ХЭМЖЭЭ

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

АЙМАГТ ОСК
БАЙДАГ ЭСЭХ

- Залуу гэр бүл – **15,087**
- Төрийн албан хаагч – **5,051**
- ХХЭ – **1,380**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **2,716**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **3,979**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **13,556**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – **6,205**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **202**
- Ашиглалтад орсон – 5 төсөл 323 орон сууц
- Захиалга авч буй – 20 төсөл 11,840 орон сууц
- Борлуулагдаагүй - 0
- **Төлөвлөсөн төсөл – 2**
- **төсөл 48 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ – Түрээс – 0
- Борлуулах – 2.1 – 3.6 сая
- Давхар – 3 - 16
- Орон сууцны тоо – 4 – 12
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 30.0 – 220.0
- Дотоод зохион байгуулалт – 2 – 4 өрөө
- Барилгын үндсэн хийцлэл
 - Төмөр бетон каркас
 - Барилгын гадна фасад
 - Полистрол дулаалга, чулуутай шавар
 - Металл фасад
 - Хөөсөн фасад
 - Төслийн онцлог, давуу тал – Хорооллын хэмжээнд төлөвлөсөн.
 - Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээтэй
 - Гадна тохижилт – Ногоон байгууламж, зам талбай, гэрэлтүүлэг, камержуулалт, хүүхдийн тоглоомын талбайтай
 - Төлбөрийн нөхцөл – Бэлэн мөнгө, бартер
 - Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Хувийн болон орон нутгийн хөрөнгө оруулалт
- Тухайн аймагт Орон сууцны байхгүй.
- Дархан сумын 13-р багт баригдах “Залуус-1”, 15-р багт баригдах “Залуус-2” хорооллын инженерийн шугам сүлжээний ажлыг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2023 оноос эхлүүлсэн.
- Мөн Хонгор суманд орон нутгийн хөрөнгөөр “Ахмад настан болон төрийн албан хаагчийн орон сууц” барихаар төлөвлөсөн.

ТӨВИЙН БҮС - ДОРНОГОВЬ АЙМАГ

СУМ 14, ХҮН АМ 71,812

ЗОРИЛТОТ
БҮЛГИЙН
ИРГЭДИЙН ТОО

ОРОН СУУЦНЫ
ТӨСӨЛ

ОРОН СУУЦНЫ
ХЭМЖЭЭ

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

АЙМАГТ ОСК
БАЙДАГ ЭСЭХ

- Залуу гэр бүл – 0
- Төрийн албан хаагч – 4,042
- ХХЭ – 1,673
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – 1,116
- Өрх толгойлсон эцэг, эх 2,197
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан 7,093
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – 3,165
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - 96
- Ашиглалтад орсон – 1
- төсөл 144 орон сууц
- Захиалга авч буй – 0
- Борлуулагдаагүй - 0
- Төлөвлөсөн төсөл – 2
- төсөл 174 орон сууц
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
- Давхар – 6
- Орон сууцны тоо – 12
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 45.04 – 54.39
- Дотоод зохион байгуулалт – 2 өрөө
- Барилгын үндсэн хийцлэл
 - Бүрэн цутгамал
 - Барилгын гадна фасад – чулуун хавтан
 - Төслийн онцлог, давуу тал – Зорилтот бүлгийн иргэдийг орон сууцжуулах хямд өртөгтэй, хүүгүй, 10 жилийн хугацаатай
 - Нийтийн үйлчилгээ - үйлчилгээтэй
 - Гадна тохижилт – Авто зогсоол, хүүхдийн тоглоомын талбайтай
 - Төлбөрийн нөхцөл – Сар бүр тогтмол дүнгээр
 - Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Орон нутгийн төсвөөр
- Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2021.04.23-ны өдрийн хуралдаанаар зорилтот бүлгийн иргэдийг "Түрээсийн орон сууц"-аар хангах ажлыг эрчимжүүлэх зорилгоор аймгийн Засаг даргын дэргэд "Дорноговь орон сууц" ОНӨААТҮГ-ыг байгуулах асуудлаар хэлэлцэн баталсан.
- Журмын дагуу Аймгийн Засаг даргын дэргэдэх зөвлөл байгуулагдаж хүмүүсийн бичиг баримтыг үндэслэж эцсийн шийдвэр гаргана.
- 2023 онд 144 орон сууцыг ашиглалтад оруулсан бол 2024 онд 174 орон сууцыг ашиглалтад оруулахаар ажиллаж байна.

ТӨВИЙН БҮС - ДУНДГОВЬ АЙМАГ

СУМ 15, ХҮН АМ 47,199

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **3,583**
- Төрийн албан хаагч – **1,361**
- ХХЭ – **269**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **786**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **164**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **5,753**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – **1,914**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **37**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 7 төсөл 360 орон сууц
- Захиалга авч буй – 1 төсөл 56 орон сууц
- Борлуулагдаагүй - 0
- **Төлөвлөсөн төсөл – 5 төсөл**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
- Түрээс – 0
- Борлуулах – 2.1 – 2.7 сая

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 2 - 9
- Орон сууцны тоо – 4
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 56.0 – 86.0
- Дотоод зохион байгуулалт – 2 - 4 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл
 - Төмөр бетон каркас
 - Өрөгт
 - Барилгын гадна фасад
 - Тоосго
 - Металл өнгөлгөө
 - Төслийн онцлог, давуу тал – 0
 - Нийтийн үйлчилгээ -
 - Төлөвлөж буй төсөл дээр үйлчилгээтэй
 - Гадна тохижилт – Ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбайтай
 - Төлбөрийн нөхцөл – Урьдчилгаа 30 хувь, банкны зээл
 - Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймагт орон сууцны байхгүй.

ТӨВИЙН БҮС - ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ

СУМ 15, ХҮН АМ 75,458

ЗОРИЛТОТ
БҮЛГИЙН
ИРГЭДИЙН ТОО

ОРОН СУУЦНЫ
ТӨСӨЛ

ОРОН СУУЦНЫ
ХЭМЖЭЭ

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

АЙМАГТ ОСК
БАЙДАГ ЭСЭХ

- Залуу гэр бүл – 35,574
- Төрийн албан хаагч – 4,552
- ХХЭ – 0
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – 0
- Өрх толгойлсон эцэг, эх – 2,013
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан 11,106
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – 2,358
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - 0

- Ашиглалтад орсон – 13 төсөл 3,267 орон сууц
- Захиалга авч буй – 2 төсөл 881 орон сууц
- Борлуулагдаагүй – 10 төсөл 520 орон сууц
- Төлөвлөсөн төсөл – 21 төсөл
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ - Түрээс – 4,500
- Борлуулах – 2.8 – 3.3 сая

- Давхар – 1 - 9
- Орон сууцны тоо – 5 - 8
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 33.73 – 63.0
- Дотоод зохион байгуулалт – 2 өрөө

- Барилгын үндсэн хийцлэл - Даацын тоосгон хана, цутгамал төмөр бетон хучилт
- Барилгын гадна фасад – Өнгөлгөөний тоосго
- Төслийн онцлог, давуу тал – Дэд бүтцэд бүрэн холбогдсон
- Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээ байхгүй
- Гадна тохижилт – Автозогсоол, ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбайтай
- Төлбөрийн нөхцөл – Түрээслэх, өмчлөх журмын дагуу сонгон шалгаруулалтаар
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Төрийн болон хувийн хэвшил, ОНТХО

- Аймгийн Тэргүүлэгчдийн 2019.05.20-ны өдрийн хуралдаанаар "Орлогод нийцсэн орон сууц" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх журам батлах тухай, тус хөтөлбөрийн хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Өмнөговь-орон сууцны корпораци ОНӨААТҮГ байгуулж дүрэм батлах тухай хэлэлцэж, баталсан.
- 8 хүний бүрэлдэхүүнтэй үйл ажиллагаагаа явуулдаг.
- Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төслийн хүрээнд ашиглалтад оруулсан орон сууцыг шилжүүлж, ашиглалт, хамгаалалт, түрээсийн сонгон шалгаруулалт, гэрээ, хэрэгжилтийг хариуцан ажилладаг.
- 2023 онд 3 төсөл хэрэгжүүлсэн.
- 2024 онд 8,118 айлын орон сууцыг ашиглалтад оруулна.

ТӨВИЙН БҮС - СЭЛЭНГЭ АЙМАГ

СУМ 17, ХҮН АМ 108,401

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **12,974**
- Төрийн албан хаагч – **6,915**
- ХХЭ – **734**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **2,107**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **2,353**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **949**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – **6,882**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **18**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 1 төсөл 20 орон сууц
- Захиалга авч буй – 2 төсөл 97 орон сууц
- Борлуулагдаагүй – 1 төсөл 40 орон сууц
- **Төлөвлөсөн төсөл – 5 төсөл 393 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ - Түрээс – 0
- Борлуулах – 2.4 – 2.5 сая

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 5 - 12
- Орон сууцны тоо – 8 - 12
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 30.8 – 283.5
- Дотоод зохион байгуулалт – 2 – 3 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл - Төмөр бетон арагт бүтээц - Цутгамал төмөр бетон арагт бүтээц
- Барилгын гадна фасад – EPS дулаалгын полистрол хавтан 150мм, тортой шавардлага, чулуун эмульс
- Төслийн онцлог, давуу тал – Мандал сумын төвд үйлчилгээний бүх цэгтэй ойрхон. Ажилчдыг хямд орон сууцаар хангах
- Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээтэй
- Гадна тохижилт – Зам талбай, ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбайтай.
- Төлбөрийн нөхцөл – Бэлэн болон банкны зээл, урьдчилгаа 30% төлөөд үлдэгдэл төлбөрийг хуваан төлөх боломжтой.
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Улаанбаатар төмөр зам болон хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Сэлэнгэ аймгийн ИТХ-ын 2018.12.20-ны өдрийн 135 тоот тогтоолоор "ТАХ-ыг орон сууцны зээлд хамруулах журам", "Орон сууц захиалгаар барих зээлийн гэрээ"-г тус тус баталж, "Сэлэнгэ орон сууц" ОНӨААТҮГ-г 2019.01.01-ний өдрөөс хэрэгжүүлж ажиллахыг даалгасан.
- Тухайн байгууллагад аймгийн ЗДТГ-аас дэмжлэг үзүүлэн ажилладаг.
- 2019-2022 онд Төрийн албан хаагчдын 120 айлын орон сууц барих төслийг хэрэгжүүлж, ашиглалтад хүлээлгэж өгсөн.

ТӨВИЙН БҮС - ТӨВ АЙМАГ

СУМ 27, ХҮН АМ 94,250

ЗОРИЛТОТ
БҮЛГИЙН
ИРГЭДИЙН ТОО

ОРОН СУУЦНЫ
ТӨСӨЛ

ОРОН СУУЦНЫ
ХЭМЖЭЭ

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

АЙМАГТ ОСК
БАЙДАГ ЭСЭХ

- Залуу гэр бүл – **8,366**
- Төрийн албан хаагч – **5,844**
- ХХЭ – **868**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **9,538**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **316**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **14,643**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – **497**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **36**

- Ашиглалтад орсон – 35 төсөл 345 орон сууц
- Захиалга авч буй – 1 төсөл 12 орон сууц
- Борлуулагдаагүй – 1 төсөл 12 орон сууц
- **Төлөвлөсөн төсөл – 57 төсөл 340 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
- Түрээс – 0
- Борлуулах – 2.1 – 2.6 сая

- Давхар – 1 - 5
- Орон сууцны тоо – 1 - 6
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 30.0 – 90.0
- Дотоод зохион байгуулалт – 1 – 3 өрөө

- Барилгын үндсэн хийцлэл
- Төмөр бетон каркас
- Тоосго
- Барилгын гадна фасад – Хөөс
- Төслийн онцлог, давуу тал – Суманд хэрэгжиж буй төвийн шугамтай орон сууц
- Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээтэй
- Гадна тохижилт – Хийгдсэн.
- Төлбөрийн нөхцөл – Урьдчилгаа 30 хувь, ипотекийн зээл
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Орон нутгийн болон хувийн хөрөнгө оруулалт

“Төв аймгийн Барилга захиалагч, Орон сууцны Корпораци” ОНӨААТҮГ нь 2017.05.29-ний ИТХ-ын 62 дугаар тогтоолоор анх байгуулагдсан. 2017.10.30-ны өдрийн 121-р тогтоолоор өргөтгөж, дүрмийг баталсан.

Аймгийн орон сууцны бодлогыг хэрэгжүүлэх, зохицуулах, аймгаас зорилтот бүлгийн иргэдийг орон сууцаар хангах ажлыг нэгтгэн зохион байгуулах, улсын болон орон нутгийн төсвийн, хувийн хөрөнгө оруулалт, төрийн оролцоотой хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрийн санхүүжилтээр хийгдэх барилга, байгууламж, автозамын захиалагчийн чиг үүрэг, хяналт хийх, барилга захиалагчийн дүрмийн дагуу аймгийн хэмжээнд хийгдэх барилгын шинэ болон засварын ажлын зураг, төсөв боловсруулах, магадлал хийлгэх, зохиогчийн хяналт гүйцэтгүүлэх зэрэг үйл ажиллагаа явуулж байна. Аймгаас захиалагч байгуулагаар томилж захиалагчийн хяналтын зардал олгосноор энэхүү байгууллагын санхүүжилтийн дэмжлэг болж байгаа юм.

ЗҮҮН БҮС - ДОРНОД АЙМАГ

СУМ 14, ХҮН АМ 84,617

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **3,805**
- Төрийн албан хаагч – **5,343**
- ХХЭ – **7,642**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **12,631**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх – **2,812**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **6,203**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – **4,172**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **0**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 14 төсөл 651 орон сууц
- Захиалга авч буй – 1 төсөл 15 орон сууц
- Борлуулагдаагүй – 1 төсөл 15 орон сууц
- **Төлөвлөсөн төсөл – 16 төсөл орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
- Түрээс – 0
- Борлуулах – 2.45 сая /Гэрээ байгуулан ашиглах замаар/

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 1 - 16
- Орон сууцны тоо – 3 - 6
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 45.4 – 63.2
- Дотоод зохион байгуулалт – 1 - 4 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл - Өрөгт болон цутгамал төмөр бетон арагт
- Барилгын гадна фасад – Хөөсөнцөр дулаалга, өнгөлгөө болон Металл фасад
- Төслийн онцлог, давуу тал – Төрийн өмчийн орон сууцны тоо нэмэгдэж, сумдад төрийн албан хаагч ажиллах, амьдрах орчин бүрдсэн. Хотхон, хороолол хэлбэрээр төлөвлөсөн.
- Нийтийн үйлчилгээ -1 давхар болон зоориин давхарт
- Гадна тохижилт – Ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбай, гадна авто зогсоолтой
- Төлбөрийн нөхцөл – Гэрээ байгуулан ашиглуулах болон банкны зээл
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Орон нутгийн төсөв, хувийн хөрөнгө оруулалт, банкны зээл

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймагт Орон сууцны байхгүй.

ЗҮҮН БҮС - СҮХБААТАР АЙМАГ

СУМ 13, ХҮН АМ 65,871

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **10,145**
- Төрийн албан хаагч – **3,452**
- ХХЭ – **280**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **1,239**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **2,296**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **9,914**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – **2,978**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **0**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – **0**
- Захиалга авч буй – **0**
- Борлуулагдаагүй - **0**
- **Төлөвлөсөн төсөл – 8**
- **төсөл 312 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
- Түрээс – **0**
- Борлуулах – **2.5**

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – **1 - 12**
- Орон сууцны тоо – **3 - 10**
- Орон сууцны м2 хэмжээ – **30.0 – 57.7**
- Дотоод зохион байгуулалт –

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл
 - Төмөр бетон каркас
 - Өрөгт бүтээц
 - Цутгамал төмөр бетон
- Барилгын гадна фасад – Хөөс
- Төслийн онцлог, давуу тал – Бүрэн цутгамал, төлбөрийн уян хатан нөхцөлтэй
- Нийтийн үйлчилгээ - Үйлчилгээ байхгүй
- Гадна тохижилт – Хийгдсэн.
- Төлбөрийн нөхцөл – Бэлэн болон банкны зээлийн нөхцөл
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – Хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Тухайн аймагт орон сууцны байхгүй.

ЗҮҮН БҮС - ХЭНТИЙ АЙМАГ

СУМ 18, ХҮН АМ 79,633

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН ТОО

- Залуу гэр бүл – **6,922**
- Төрийн албан хаагч – **4,282**
- ХХЭ – **2,186**
- 18 хүртэлх насны дөрөв ба түүнээс дээш хүүхэдтэй гэр бүл – **1,613**
- Өрх толгойлсон эцэг, эх **2,175**
- Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон ахмад настан **9,966**
- ХБИ, түүнийг халамжилдаг гэр бүл – **3,741**
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас орон гэргүй болсон иргэд - **0**

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ

- Ашиглалтад орсон – 5 төсөл 480 орон сууц
- Захиалга авч буй – 5 төсөл 272 орон сууц
- Борлуулагдаагүй - 0
- **Төлөвлөсөн төсөл – 9**
- **төсөл 829 орон сууц**
- Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ
- Түрээс – 800.0 мянга
- Борлуулах – 1.2 – 3.3 сая

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

- Давхар – 1 - 10
- Орон сууцны тоо – 1 - 8
- Орон сууцны м2 хэмжээ – 30.0 – 73.9 м2
- Дотоод зохион байгуулалт – 1 – 3 өрөө

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

- Барилгын үндсэн хийцлэл
 - Темер бетон каркас
 - Даацын тоосго
 - Бүрэн цутгамал
- Барилгын гадна фасад – Хөөс болон металл
- Төслийн онцлог, давуу тал – Бүрэн цутгамал, мембрам дээвэр, аюулгүй бүстэй. Төрийн албан хаагчдад зориулсан.
- Нийтийн үйлчилгээ - Төлөвлөсөн.
- Гадна тохижилт – Төлөвлөсөн.
- Төлбөрийн нөхцөл – Ипотекийн зээл
- Төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэр – ОН-ийн болон УБҮ, хувийн хөрөнгө оруулалт

АЙМАГТ ОСК БАЙДАГ ЭСЭХ

- Хэнтий орон сууц ОНӨААТҮГ ажиллагаагаа явуулдаг бөгөөд АЗДТГ-аас газар, дэд бүтэц зэрэг асуудлаар дэмжиж, хамтран ажилладаг.
- Тус байгууллага нь “Шинэ Өндөрхаан” хорооллын 120 айлын орон сууцдаа түрээсийн орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлдэг.
- Цаашид 353 айлын орон сууцны 5 төслийг Батноров, Бор-Өндөр, Биндэр, Норовлин сумдад тус тус хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.

СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН НЭГТГЭЛ

Бүсчлэл	№	Аймгийн нэр	Нийт хүн ам	Залуу гэр бүл	Төрийн албан хаагч	Хувцараа хөдөлмөр эрхлэгч	Олон хүүхэдтэй гэр бүл	Өрх толгойлсон эцэг, эх	Ахмад настан	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн	БГАҮУОГБИ	Нийт	Хувь
Баруун бүс	1	Баян-Өлгий	109,899	4,037	7,605	1134	17,484	2,454	10,188	4,288	2,512	49,702	45.2
	2	Говь-Алтай	58,257	7,190	963	1,289	2,040	139	4,725	2,289	0	18,635	32.0
	3	Завхан	73,355	3,537	5,571	556	1,350	2,613	8,280	3,479	113	25,499	34.8
	4	Увс	85,478	10,043	1,736	14,624	3,631	219	8,867	3,553	2,064	44,737	52.3
	5	Ховд	90,671	4,566	5,926	6,097	4,544	720	8,711	3,559	171	34,294	37.8
Хангайн бүс	6	Архангай	73,650	5,461	3,618	789	1,199	1,036	9,253	2,899	60	24,315	33.0
	7	Баянхонгор	90,201	6,640	8,782	6,747	2,545	4,459	8,794	3,658	15	41,640	46.2
	8	Булган	61,717	1,610	4,137	200	1,430	134	8,384	2,400	20	18,315	29.7
	9	Орхон	109,450	428	5,007	3,078	15,471	2,882	13,312	4,648	0	44,826	41.0
	10	Өвөрхангай	117,089	4,643	6,334	1,554	2,233	34,448	12,517	4,450	157	66,336	56.7
Төвийн бүс	11	Хөвсгөл	137,969	40,972	8,037	13,185	6,326	2,210	13,830	3,488	35	88,083	63.8
	12	Говьсүмбэр	18,077	511	87	31	939	344	1,812	148	1	3,873	21.4
	13	Дархан-Уул	104,551	15,087	5,051	1,380	2,716	3,979	13,556	6,205	202	48,176	46.1
	14	Дорноговь	71,812	3,465	4,042	1,673	1,116	2,197	7,093	3,165	96	19,382	27.0
	15	Дундговь	47,199	3,583	1,361	269	786	164	5,753	1,914	37	13,867	29.4
Зүүн бүс	16	Өмнөговь	75,458	35,574	4,552	0	0	2,013	11,106	2,358	0	55,603	73.7
	17	Сэлэнгэ	108,401	12,974	6,915	734	2,107	2,353	949	6,882	18	32,932	30.4
	18	Төв	94,250	8,366	5,844	868	9538	316	14,643	497	36	40,108	42.6
	19	Дорнод	84,617	3,805	5,343	7,642	12,631	2,812	6,203	4,172	0	42,608	50.4
	20	Сүхбаатар	65,871	10,145	3,452	280	1,239	2,296	9,914	2,978	0	30,304	46.0
Нийт дүн		Хэнтий	79,633	6,922	4,282	2,186	1,613	2,175	9,966	3,741	0	30,885	38.8
			1,757,605	153,985	94,093	64,316	90,938	67,950	176,750	68,413	5,537	774,120	44.0

СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

Гамшигт нэрвэгдэн орон гэрээ алдсан

Хамгийн олон – Баян-Өлгий – 2,512
Хамгийн цөөн – 6 аймаг - 0

Залуу гэр бүл

Хамгийн олон – Хөвсгөл – 40,972
Хамгийн цөөн – Орхон - 428

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн

Хамгийн олон – Сэлэнгэ – 6,882
Хамгийн цөөн – Говьсүмбэр - 148

Төрийн албан хаагч

Хамгийн олон – Баянхонгор – 8,782
Хамгийн цөөн – Говьсүмбэр - 87

Ахмад настан

Хамгийн олон – Төв – 14,643
Хамгийн цөөн – Сэлэнгэ - 949

Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч

Хамгийн олон – Увс – 14,624
Хамгийн цөөн – Өмнөговь - 0

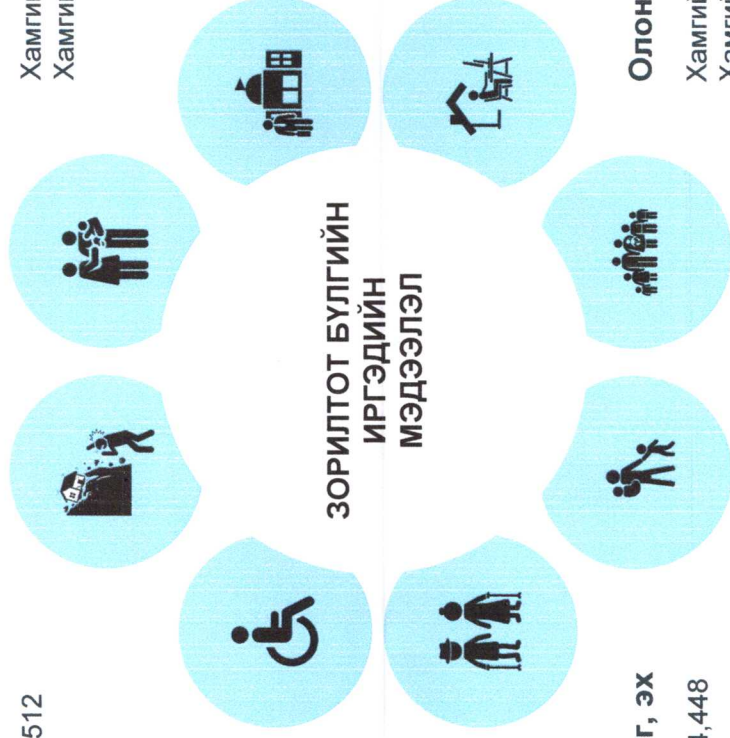
Өрх толгойлсон эцэг, эх

Хамгийн олон – Өвөрхангай – 34,448
Хамгийн цөөн – Булган - 134

Олон хүүхэдтэй гэр бүл

Хамгийн олон – Баян-Өлгий – 17,484
Хамгийн цөөн – Өмнөговь - 0

ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Судалгаанд нийт 21 аймаг 331 сумын мэдээллийг хамруулсан бөгөөд аймаг тус бүрийн нийт хүн амын хэмжээнд эзлэх зорилтот бүлгийн иргэний тоогоороо Хөвсгөл аймаг 88,083 хамгийн их буюу 63.8, Говьсүмбэр аймаг 3,873 хамгийн бага буюу 21.4 хувьтай байна.

СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

ОРОН СУУЦНЫ ТӨСӨЛ																
Бүсчлэл	№	Аймгийн нэр	Ашиглалтад орсон		Захиалга авч буй		Борлуулагдаагүй		Төлөвлөсөн		Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнэ			Сум дахь орон сууцны мэдээлэл		
			Төсөл	Орон сууц	Төсөл	Орон сууц	Төсөл	Орон сууц	Төсөл	Орон сууц	Түрээс /мян төг/	Борлуулах /сая төг/	Нийт сум	Орон сууцтай сум	Орон сууцгүй сум	
Баруун бүс	1	Баян-Өлгий	5	166	1	20	0	0	13	349	0	1.6 - 2.5	13	1	12	
	2	Говь-Алтай	5	230	1	50	1	45	20	2,238	0	1.0 - 2.2	18	10	8	
	3	Завхан	4	63	7	353	3	36	6	921	0	2.3 - 3.5	24	4	20	
	4	Увс	2	97	6		10		10		800,0	2.5 - 3.8	19	2	17	
	5	Ховд	3	4,049	1	4,008	1	290	2	1,061	0	1.8 - 2.5	17	3	14	
Хангайн бүс	6	Архангай	16	553	4	106	0	0	2	1,030	0	1.3 - 2.8	19	1	18	
	7	Баянхонгор	6	646	9	593	9	355	13	1,323	450.0 - 750.0	2.3 - 2.8	20	7	13	
	8	Булган	4	47	6	216	0	0	11	335	600,0	1.25 - 2.8	16	3	13	
	9	Орхон	1	1,315	1	1,315	0	0	2	2,910	4.0 - 15.0	3.155	2	2	0	
	10	Өвөрхангай	7	133	9	133	9	133	9	133	0	1.7 - 2.7	19	3	16	
Төвийн бүс	11	Хөвсгөл	53	1,878	2	72	0	0	5	180	0	2.2 - 2.8	24	2	22	
	12	Говьсүмбэр	0	0	1	32	0	0	1	32	0	1.85 - 2.15	3	3	0	
	13	Дархан-Уул	5	323	20	11,840	0	0	2	48	0	2.1 - 3.6	4	2	2	
	14	Дорноговь	1	144	0	0	0	0	2	174	1.9	2.2	14	1	13	
	15	Дундговь	7	360	1	56	0	0	5	1,000	0	2.1 - 2.7	15	2	13	
Зүүн бүс	16	Өмнөговь	13	3,267	2	881	10	520	21	1,264	4,500	2.8 - 3.3	15	15	0	
	17	Сэлэнгэ	1	20	2	97	1	40	5	393	0	2.4 - 2.5	17	12	5	
	18	Төв	35	345	1	12	1	12	57	340	0	2.1 - 2.6	27	17	10	
	19	Дорнод	14	651	1	15	1	15	16	265	0	2.45	14	6	8	
	20	Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	8	312	0	2.5	13	4	9	
	21	Хэнтий	5	480	5	272	0	0	9	829	800,0	1.2 - 3.3	18	10	8	
Нийт дүн			174	11,500	69	19,134	36	926	185	12,608			331	110	221	

Орон сууцны төсөл гэсэн хоёрдугаар хэсгийн хувьд 21 аймаг, 331 сумын хэмжээнд ашиглалтад орсон 11,500, төлөвлөсөн 12,608 орон сууц байгаа талаар мэдээлэл ирүүлсэн бөгөөд хамгийн олон орон сууц ашиглалтад орсон нь Ховд 4,049, төлөвлөсөн төслөөс хамгийн олон нь Орхон 2,910 байна. Аймгуудын хувьд нийт 185 төслийн хүрээнд 12,608 орон сууцыг ашиглалтад оруулахаар төлөвлөжээ. Судалгаанд хамрагдсан нийт 21 аймаг 331 сумын мэдээллээр орон сууцтай 110 сум байгаа бол орон сууцгүй 221 сум байна.

СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

Нийт 21 аймгийн 331 сумыг хамруулан судалгааг авсан бөгөөд мэдээлэл ирүүлсэн аймгуудын харьцуулсан дүнг хүснэгтэд нэгтгэсэн.

Орон сууцны 1м2 талбайн борлуулах үнийн хувьд:

Түрээс: 21 аймгаас 6 нь түрээсийн хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг бөгөөд мөнгөн дүн нь 450.0 мянгаас 1.9 сая төгрөгийн хооронд хэлбэлзэж байна.

Борлуулах үнэ: Хамгийн хямд үнэтэй буюу 1.0-2.2 сая төгрөг хэмээн Говь-Алтай аймаг ирүүлсэн бол хамгийн өндөр үнэ болох 3 саяас дээш үнийг Завхан, Увс, Орхон, Өмнөговь, Дархан-Уул зэрэг 5 аймаг ирүүлсэн.

№	АЙМГИЙН НЭР	ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ				БАРИЛГЫН ҮНДСЭН ХИЙЦЭЛ	БАРИЛГЫН ГАДНА ФАСАД	ТӨСЛИЙН ОНЦЛОГ ДАВУУ ТАЛ	НИЙТИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	ГАДНА ТОХИЖИЛТ	ТӨЛӨВРИЙН НӨХЦӨЛ	ТӨСЛИЙН САХХУУЖИЛТИЙН ЭХ ҮҮСВЭР
		ДАВХАР	ОРОН СУУЦНЫ ТОО	ОРОН СУУЦНЫ М2 ХЭМЖЭЭ	ДОТООД ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ							
1	Баян-Өлгий	5 - 9 давхар	5-8 айл	48.5 - 90.5	1 - 4 өрөө	Төмөр бетон каркас, тоосгон өрлөг	Хөөс	Орчны тохижилт бүрэн шийдэгдсэн	Үйлчилгээтэй	Хийгдсэн	Бэлэн болон зээлээр	Хувийн хөрөнгө оруулалт
2	Говь-Алтай	2 - 5 давхар	5-10 айл	38.14 - 197.86	2 - 3 өрөө	Цутгамал төмөр бетон, өрөгт бүтээц	Хөөс	Хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу баригдсан. Орон сууцны хорооллын гадна инженерийн шугам сүлжээ, дэд бүтцийг бүрэн шийдсэн, хэрэглээний халуун устай.	Орон сууцны хотхоны гадна авто зогсоол, явган зам, ногоон байгуулж, тоглоомын талбай, үйлчилгээний төв, сургууль, цэцэрлэг зэргийг барьж, стандартын шаардлага хангасан цогцолбор бүхий 120 айлын орон сууцны хотхон байдлаар төлөвлөсөн.	Явган зам, гэрэлтүүлэг, автомашины зогсоол, хүүхдийн тоглоомын талбайг төлөвлөсөн.	Бэлэн болон зээлээр	Хувийн хөрөнгө оруулалт
3	Завхан	2 - 12 давхар	3-14 айл	52.2 - 102.2	2 - 4 өрөө аминь орон сууц	Төмөр бетон каркас, хөнгөн блок өрөгт бүтээц	Хөөс	Иргэдийн амьдрах орчин нөхцөл сайжрах	Үйлчилгээтэй	Гадна талбайд тохижилт хийсэн	Банкны зээл, Ипотекийн зээл, Бэлэн мөнгө	Хувийн хөрөнгө оруулалт
4	Увс	4 - 16 давхар	6-9 айл	40.0 - 110.0	2 - 4 өрөө	Угсармал каркас	Металл болон хөөсөн фасад, тоосгон барилга	Газар хөдлөлтийн 9 баллд тэсвэртэй, металл фасадтай, айл бүрд авто машины зогсоол хүрэлцээтэй.	Худалдаа үйлчилгээ, нийгмийн дэд бүтэц 150 радиус дотор байрладаг.	Нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламж, зам талбай, авто машины зогсоол хүрэлцээтэй	Хувь лизинг, ипотекийн зээл	Хувийн болон улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт
5	Ховд	1 - 9 давхар	3-8 айл	35.0 - 95.0	1 - 3 өрөө	Төмөр бетон, тоосго, бүрэн цутгамал	Хөөс	Амьдрах таатай орчин бүрдсэн	Үйлчилгээтэй	Норм, дүрэм, стандарт хангагдсан	Хувь лизинг, ипотекийн зээл	Хувийн хөрөнгө оруулалт
6	Архангай	4 - 9 давхар	3-12 айл	49.0 - 64.4	2 - 4 өрөө	Төмөр бетон каркас, өрөгт бүтээц	Хөөс	Орчин үеийн дэвшилтэт технологи бүхий орон сууц	Үйлчилгээтэй	Ногоон байгууламж, явган зам, автомашины зогсоол, хүүхдийн тоглоомын талбайг төлөвлөсөн	Бэлэн болон зээлээр	Хувийн хөрөнгө оруулалт
7	Баянхонгор	2 - 9 давхар	11	33.0 - 90.0	1 - 3 өрөө	Төмөр бетон каркас	Хөөсөн болон металл	Иргэдийн орлогод нийцсэн, шинэ загвар техник, технологи нэвтрүүлсэн, суурьшлын шинэ бүсэд байршилтай	Үйлчилгээтэй	Ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбай, авто зогсоолыг ойрын авто замтай холбон төлөвлөсөн.	Бэлэн болон ипотекийн зээлээр	Хувийн хөрөнгө оруулалт
8	Булган	1 - 8 давхар	4-8 айл	40.0 - 110.0	2 - 3 өрөө	Өрөгт бүтээц	Металл болон хөөс, палк	Газар хөдлөлтийн 8 баллд тэсвэртэй, металл фасадтай, айл бүрд авто машины зогсоол хүрэлцээтэй	Худалдаа үйлчилгээ, нийгмийн дэд бүтэц ойр байрладаг	Нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламж, зам талбайтай	Хувь лизинг, ипотекийн зээл	Хувийн хөрөнгө оруулалт
9	Орхон	3 - 16 давхар	1-8 айл	55.8 - 78.4	1 - 4 өрөө	Бүрэн цутгамал төмөр бетон каркас	Металл болон хөөс	Хотхоноор төлөвлөгдсөн, иргэдийн орлогод нийцсэн	Үйлчилгээтэй	Орчин үеийн ногоон байгууламжийг зураг төслийн дагуу хийхээр төлөвлөсөн.	Бэлэн төлөлт, ипотекийн зээл /Жаргалант сумын ИТХ тогтооно/	Гадаадын болон хувийн хөрөнгө оруулалт, Жаргалант сумын ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалт
10	Өвөрхангай	3 - 10 давхар	3-5 айл	57.9 - 144.8	1-3 өрөө	Бүрэн цутгамал, бетон, төмөр каркас	Металл	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний налуу замтай	Үйлчилгээтэй	Хийгдсэн	Урьдчилгаа 30%, ипотекийн зээл	Банкны зээл, ААНБ-ын зээл, хувийн хөрөнгө оруулалт
11	Хөвсгөл	5 давхар	5 айл	40.5	1 - 3 өрөө	Бүрэн цутгамал төмөр бетон каркас	Хөөс	Их-Уул сум дахь анхны орон сууц	Үйлчилгээтэй	Хийгдсэн	Бэлэн болон ипотекийн зээлээр	Хувийн хөрөнгө оруулалт

Баруун бүс

Хангайн бүс

БҮСЧЛЭЛ	№	АЙМГИЙН НЭР	Орон сууцны хэмжээ				БҮСАД МЭДЭЭЛЭЛ							ТӨСЛИЙН САНХҮҮЖИЛТИЙН ЭХ ҮҮСВЭР
			ДАВХАР	Орон сууцны тоо	Орон сууцны м2 хэмжээ	ДОТООД ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ	БАРИЛГЫН ҮНДСЭН ХИЙЦЛЭЛ	БАРИЛГЫН ГАДНА ФАСАД	ТӨСЛИЙН ОНЦЛОГ ДАВУУ ТАЛ	НИЙТИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	ГАДНА ТОХИЖИЛТ	ТӨЛБӨРИЙН НӨХЦӨЛ		
Төвийн бүс	12	Товьсүмбэр	6 давхар	2-6 айл	39.59 - 117.56	2 - 4 өрөө	Төмөр бетон каркас, хөнгөн блок дүүргэлт	Хөөс болон чулуун өнгөлгөө	1 давхарт худалдаа үйлчилгээ, 2-4 давхарт орон сууц, 5, 6 давхарт пентхаус	Үйлчилгээтэй	Хийгдсэн	Бэлэн болон банкны зээл	Хувийн хөрөнгө оруулалт	
	13	Дархан-Уул	3 - 16 давхар	4 - 12 айл	30.0 - 220.0	2 - 4 өрөө	Төмөр бетон каркас	Полистрол дулаалга, чулуутай шавар, Металл болон хөөсөн фасад	Хорооллын хэмжээнд төлөвлөсөн.	Үйлчилгээтэй	Ногоон байгууламж, зам талбай, гэрэлтүүлэг, камержуулалт, хүүхдийн тоглоомын талбайтай	Бэлэн мөнгө бартер	Хувийн болон орон нутгийн хөрөнгө оруулалт	
	14	Дорноговь	6 давхар	12 айл	45.04 - 54.39	2 өрөө	Бүрэн цутгамал	Чулуун хавтан	Зорилтот бүлгийн иргэдийг орон сууцжуулах хямд өртөгтэй, хүүгүй, 10 жилийн хугацаатай	Үйлчилгээтэй	Авто зогсоол, хүүхдийн тоглоомын талбайтай	Сар бүр тогтмол дүнгээр	Орон нутгийн төсвөөр	
	15	Дундговь	2 - 9 давхар	4 айл	56.0 – 86.0	2 - 4 өрөө	Төмөр бетон, өрөгт каркас	Тоосгон болон металл	-	Төлөвлөж буй төсөл дээр үйлчилгээтэй	Ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбайтай	Урьдчилгаа 30 хувь, банкны зээл	Хувийн хөрөнгө оруулалт	
	16	Өмнөговь	1 – 9 давхар	5 – 8 айл	33.73 – 63.0	2 өрөө	Даацын тоосгон хана, цутгамал төмөр бетон хучилт	Өнгөлгөөний тоосго	Дэд бүтцэд бүрэн холбогдсон	Үйлчилгээ байхгүй	Автозогсоол, ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбайтай	Түрээслэх, өмчлөх журмын дагуу сонгон шалгаруулалтаар	Төрийн болон хувийн хэвшил, ОНТХО	
	17	Сэлэнгэ	5 - 12 давхар	8 - 12 айл	30.8 - 283.5	2 - 3 өрөө	Төмөр бетон, цутгамал төмөр бетон каркас	EPS дулаалгын полистрол хавтан 150мм, тортой шавардлага, чулуун эмүлс	Мандал сумын төвд үйлчилгээний бүх цэгтэй ойрхон. Ажилчдыг хямд орон сууцаар хангах	Үйлчилгээтэй	Зам талбай, ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбайтай	Бэлэн болон банкны зээл, урьдчилгаа 30% төлөөд үлдэгдэл төлбөрийг хуваан төлөх боломжтой	Улаанбаатар төмөр зам болон хувийн хөрөнгө оруулалт	
Зүүн бүс	18	Төв	1 - 5 давхар	1-6 айл	30.0 - 90.0	1 - 3 өрөө	Төмөр бетон каркас, тоосгон өрлөг	Хөөс	Суманд хэрэгжиж буй төвийн шугамтай орон сууц	Үйлчилгээтэй	Хийгдсэн	Урьдчилгаа 30 хувь, ипотекийн зээл	Орон нутгийн болон хувийн хөрөнгө оруулалт	
	19	Дорнод	1 - 16 давхар	3 - 6 айл	45.4 - 63.2	1 - 4 өрөө	Цутгамал, төмөр бетон каркас	Хөөсөнцөр дулаалга, өнгөлгөө болон Металл фасад	Төрийн өмчийн орон сууцны тоо нэмэгдэж, сумдад төрийн албан хаагч ажиллах, амьдрах орчин бүрдсэн. Хотхон, хороолол хэлбэрээр төлөвлөсөн.	1 давхар болон зоориин давхарт үйлчилгээтэй	Ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбай, гадна авто зогсоолтой	Гэрээ байгуулан ашиглуулах болон банкны зээл	Орон нутгийн төсөв, хувийн хөрөнгө оруулалт, банкны зээл	
	20	Сүхбаатар	1 - 12 давхар	3 - 10 айл	30.0 - 57.7	1 - 2 өрөө	Төмөр бетон, тоосгон өрлөг, цутгамал төмөр бетон каркас	Хөөс	Бүрэн цутгамал, төлбөрийн уян хатан нөхцөлтэй	Үйлчилгээ байхгүй	Хийгдсэн	Бэлэн болон банкны зээл	Хувийн хөрөнгө оруулалт	
	21	Хэнтий	1 - 10 давхар	1 - 8 айл	30.0 - 73.9	1 - 3 өрөө	Төмөр бетон каркас, даацын тоосго, бүрэн цутгамал	Хөөс болон металл	Бүрэн цутгамал, мембран дээвэр, аюулгүй бүстэй. Төрийн албан хаагчдад зориулсан.	Төлөвлөсөн	Төлөвлөсөн	Ипотекийн зээл	ОН-ийн болон УБҮ, хувийн хөрөнгө оруулалт	

СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ

ДАВХАР	1-5	44.3%
	1-9	30.2%
	1-12	19.4%
	1-16	6.1%
	30.0-40.0	14.0%
ОРОН СУУЦНЫ ХЭМЖЭЭ	41.0-50.0	20.0%
	51.0-60.0	35.0%
	61.0-ээс дээш	31.0%
ДОТООД ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ	1 өрөө	18.4%
	2 өрөө	36.0%
	3 өрөө	33.3%
	4 өрөө	12.3%
ТӨСЛИЙН САНХҮҮЖИЛТИЙН ЭХ ҮҮСВЭР	ХХО	61.0%
	Гадаад болон ХХО, ОНХС-ийн ХО	24.3%
	УБТЗ болон ХХО	3.2%
	Орон нутаг болон ХХО	3.2%
	Орон нутаг болон УБҮ, ХХО	6.9%
	Орон нутгийн төсвөөр	1.4%

БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

БАРИЛГЫН ҮНДСЭН ХИЙЦЛЭЛ	Төмөр бетон	61.9%
	Бүрэн цутгамал	23.8%
	Тоосго	9.5%
	Угсармал	4.8%
БАРИЛГЫН ГАДНА ФАСАД	Хөөс болон металл	33.3%
	Хөөс	42.9%
	Металл	4.8%
	Чулуун хавтан	19.0%
ТӨСЛИЙН ОНЦЛОГ ДАВУУ ТАЛ	Орлогод нийцсэн хямд орон сууц	
	Суурьшлын бүсэд байршилтай	
	Дэд бүтэцтэй	
	ХБИ-д ээлтэй	
	Суманд баригдсан анхны орон сууц	
	Хотхон, хорооллоор төлөвлөсөн	
	ТАХ-д зориулсан орон сууц	
	Төлбөрийн уян хатан нөхцөл	
НИЙТИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	ЗБИ-д зориулсан орон сууц	
	Үйлчилгээтэй	80.9%
ГАДНА ТОХИЖИЛТ	Үйлчилгээгүй	19.1%
	Ногоон байгууламж, авто зогсоол, тоглоомын талбай	
ТӨЛБӨРИЙН НӨХЦӨЛ	Бэлэн, банкны зээл	47.6%
	30%, ИЗээл	19.0%
	Бэлэн, бартер	4.8%
	Хувь лизинг	23.8%
	Сар бүр тогтмол	4.8%

СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

		ТУХАЙН АЙМАГТ ОРОН СУУЦНЫ КОРПОРАЦИ БАЙДАГ ЭСЭХ					НЭМЭЛТ МЭДЭЭЛЭЛ				
БҮСЧЛЭЛ	АЙМГИЙН НЭР	ТҮРЭЭСИЙН ОРОН СУУЦ ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛДЭГ ЭСЭХ ЛАЙЛБАР/	ТУХАЙН БАЙГУУЛЛАГАД АЙМГААС ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛДЭГ ЭСЭХ ЛАЙЛБАР/	БҮТЭЦ, ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН ТӨСӨЛ, ХӨТӨЛБӨР /ОГНОО/	ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ, ХӨТӨЛБӨР /ОГНОО/	ЗУРАГ ТӨСӨЛ НЬ БЭЛЭН БОЛСОН ТӨСЛҮҮД	БАРИЛГА УГСРАЛТЫН АЖИЛД ШААРДЛАГАТАЙ САНХҮҮЖИЛТ /САЯ ТӨГ/	ГАДНА ИНЖЕНЕРИЙН ШУГАМ СҮЛЖЭЭНД ШААРДЛАГАТАЙ САНХҮҮЖИЛТ /САЯ ТӨГ/	НИЙТ /САЯ ТӨГ/	
Баруун бүс	1	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	-	900 айлын хорооллын орон сууц төслийн дэд болон гадна шугам сүлжээний ажил хийгдэж байна.	Барилга угсралтын ажилд шаардагдах санхүүжилт 5,031.7 сая төгрөг	Гадна инженерийн шугам сүлжээнд шаардагдах санхүүжилт 2,988 сая төгрөг	Нийт шаардагдах санхүүжилт 8,019.7 сая төгрөг	
	2	"Алтай-Орон сууцны корпораци" ААТҮГ 2019 онд баригдсан орон сууцны хүү, алданийг улсын төсөвт тусгуулахаар ажиллаж байна.	Байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах орологыг нэмэгдүүлэх зорилгоор Солонго хорооллын нутаг дэвсгэрт баригдаж буй орон сууцны барилгад захиалагчийн хяналт хийлгэж хяналтын зардлыг тус байгууллагад олгож байгаа.	Тухайн байгууллагын бүтэц орон, үйлдвэржилт санхүүжилтийн төлөвлөгөөг АИТХ-аар батлуулж, түүнд барилгын, дулаан цахилгааны инженерийн орон тоог батлуулсан.	2018 оноос хойш 60 айлын 2, 30 айлын 1, 50 айлын 2 нийт 250 айлын орон сууц ашиглалтад орсон.	2024 оны байдлаар 30 айлын 1, 50 айлын 2 нийт 130 айлын орон сууцны барилга угсралтын ажил явагдаж байна.	Нийт 18 суманд нэг маягийн зураг төсөлтэй 20 төсөл хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн. Үүнээс 17 суманд 120 айлын орон сууцны хороолол /15 айлын 8 блок/, 1 суманд 30 айлын 1, 50 айлын 1, 118 айлын амины орон сууц 1, нийт 3 төслийг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн.	Төлөвлөсөн төслүүдээ хувийн хөрөнгө оруулалтаар барих бөгөөд 17 суманд баригдах нэг маягийн зураг төсөлтэй барилгын ажилд 3,580.0, 30 айлын барилгад 5,871.0, 50 айлын барилгад 6,240.0, 118 айлын барилгад 29,500.0, нийт 102,471.0 тэрбум төгрөг төсөвлөжээ.	Гадна инженерийн шугам сүлжээнд 15 суманд баригдах нэг маягийн зураг төсөлтэй барилгын ажилд 495.0-678.0, 118 айлын барилгад 7,913.9, нийт 16,812.9 тэрбум төгрөг төсөвлөжээ.	Барилга угсралтын ажилд нийт 102,471.0, гадна инженерийн шугам сүлжээнд нийт 16,812.9, нийт 119,283.9 тэрбум төгрөг төсөвлөжээ.	
	3	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	4	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	5	Ховд	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	Засгийн газраас хэрэгжүүлж буй "Төрийн түрээсийн орон сууц" хөтөлбөр Ховд аймагт 2013-2015 онд хэрэгжиж, "ТОСК" ТӨҮГ-ын захиалгаар Жаргалант суманд баригдсан "Бичил хотхон"-д шаардлага хангасан, зорилтот бүлгийн 114 өрхийг түрээсийн орон сууцад хамруулсан.	Ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан "Түрээсийн орон сууц хөтөлбөр"-ийг хэрэгжүүлэхээр 1 тэрбум төгрөгийг төсөвлөн аймгийн ИТХ-ын 2023.11.30-ны өдрийн 16/04 дугаар тогтоолоор батлуулсан.	-	-	-	-

СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

БҮС-ЧЛЭЛ	АЙМГИЙН НЭР	ТУХАЙН АЙМАГТ ОРОН СУУЦНЫ КОРПОРАЦИ БАЙДАГ ЭСЭХ					НЭМЭЛТ МЭДЭЭЛЭЛ			
		ТҮРЭЭСЭЙН ОРОН СУУЦ ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛДЭГ ЭСЭХ /ТАЙЛБАР/	ТУХАЙН БАЙГУУЛЛАГАД АЙМГААС ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛДЭГ ЭСЭХ /ТАЙЛБАР/	БҮТЭЦ, ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН ТӨСӨЛ, ХӨТӨЛБӨР /ОГНОО/	ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ, ХӨТӨЛБӨР /ОГНОО/	ЗУРАГ ТӨСӨЛ НЬ БЭЛЭН БОЛСОН ТӨСЛҮҮД	БАРИЛГА УГСРАЛТЫН АЖИЛД ШААРДЛАГАТАЙ САНХҮҮЖИЛТ /САЯ ТӨГ/	ГАДНА ИНЖЕНЕРИЙН ШУГАМ СУЛЖЭЭНД ШААРДЛАГАТАЙ САНХҮҮЖИЛТ /САЯ ТӨГ/	НИЙТ /САЯ ТӨГ/
Хангайн бүс	6 Архангай	Тухайн аймгийн 2015 онд Орон сууцны корпораци байгуулагдаж, 2021 он хүртэл үйл ажиллагаа явуулсан	-	-	2015 онд Улсын төсвийн 6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтээр "ТОСК"-ийн захирал А.Архангай аймгийн Эрдэнэбулган сумын 5-р багийн "Булганхангай" хороололд баригдсан 120 айлын орон сууцны барилгын төслийг цааш үргэлжлүүлж, 2021 онд 120 айлын түрээсийн орон сууцтай болсон.	-	Эрдэнэбулган сум дахь 4 байршилн 1.69 га талбайд байх 1970 оны 87 айлын орон сууцныг буулгаж, 286 айлын орон сууцныг дэвшилтэт төхөөрөнг бүхий орон сууцныг шинээр барих. Буулганхангай хорооноос ороулаагаар баригдана.	-	-	-
	7 Банкхонгор	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	Түрээсийн орон сууц хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах зорилгоор Аймгийн ИТХ-ын 16 дугаар хуралдаанаар "Орон сууцны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх тухай хууль" орол батлуулсан бөгөөд 2021 онд хэрэгжүүлж эхэлнэ.	Төлөвлөсөн ажлуудын зураг төслүүдийг магадлалаар оруулан батлуулсан. Хувийн хөрөнгө оруулалтаар баригдаж байгаа тул санхүүжилт гацсан зүйлгүй болно.	-	-	-
	8 Булган	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	-	Булган суманд баригдах "Төрийн албан хаагчдын 50 айлын орон сууц", 2 блок, "42 айлын орон сууц"-ыг тус бүрхээр зураг төсөл бэлэн болсон.	"Төрийн албан хаагчдын 50 айлын орон сууц" 2 блок 10,000,000,000, "42 айлын орон сууц" 5,216,656,562	-	Нийт 15,216,656,562 төгрөг
	9 Орхон	2020 оноос "Орлогдод нийцсэн орон сууц төсөл"-ийг хэрэгжүүлж эхэлсэн ба 2021 оноос "Гэр хорооллын дахин төлөвлөлт"-ийг хэрэгжүүлэн, Орон сууцны нэгж байгуулсан.	Нэгжийн үйл ажиллагааг аймгийн ЗДТГ-аас бодлого, чиг үүргээр дэмжин ажилладаг.	"Хот байгуулалт барилга замзалагчийн алба" ОНБААТГ-ын Хот дахин хөгжүүлэх, орон сууцны хэсэг, 5 хүний орон тоотой, Хэсгийн дарга, ахлах мэргэжилтэн, Барилгын инженер-төсөвчин, тооцооны инженер, архитектор	Орлогдод нийцсэн орон сууц Урлын голын 260 айл төслийг 2021-2024 онд хэрэгжүүлсэн.	Цаашинд "Аминь орон сууц төсөл"-ийг 2024-2026, "Орлогдод нийцсэн орон сууц", Их залуу багийн 500 айлын төслийг 2026-2027 онд хэрэгжүүлэхээр ажиллаж байна.	-	-	-	-
	10 Өвөрхангай	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	-	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Өвөрхангай аймагт нийлэйн болон түрээсийн орон сууц баригдаагүй. Хувийн хөрөнгийн хөрөнгө оруулалтаар баригдаж буй нийтийн орон сууцнуудын барилгын ажил хүйтний улирлаас хамааралтай түр зогссон байдалтай байна.	-	-	-
	11 Хөвсгөл	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	-	Хөвсгөл аймгийн Дулааны станцын өргөтгөл баригдаагүй тул төслийн нөхцөл өгөгтүй байгаа.	-	-	-

СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

		ТУХАЙН АЙМАГТ ОРОН СУУЦНЫ КОРПОРАЦИ БАЙДАГ ЭСЭХ					НЭМЭЛТ МЭДЭЭЛЭЛ				
БҮСЧЛЭЛ	№	АЙМГИЙН НЭР	ТҮРЭЭСЭЙН ОРОН СУУЦ ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛДЭГ ЭСЭХ /ТАЙЛБАР/	ТУХАЙН БАЙГУУЛЛАГАД АЙМГААС ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛДЭГ ЭСЭХ /ТАЙЛБАР/	БҮТЭЦ, ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН ТӨСӨЛ, ХӨТӨЛБӨР /ОГНОО/	ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ, ХӨТӨЛБӨР /ОГНОО/	ЗУРАГ ТӨСӨЛ НЬ БЭЛЭН БОЛСОН ТӨСЛҮҮД	БАРИЛГА УГСРАЛТЫН АЖИЛД ШААРДЛАГАТАЙ САНХҮҮЖИЛТ /САЯ ТӨГ/	ГАДНА ИНЖЕНЕРИЙН ШУГАМ СУЛЖЭЭНД ШААРДЛАГАТАЙ САНХҮҮЖИЛТ /САЯ ТӨГ/	НИЙТ /САЯ ТӨГ/
Төвийн бүс									Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн дан байрнуудыг цэвэр бохир, усны шугамд холбох ажилд 1,463.0, орон сууцны шинэ хорооллын инженерийн шугам сулжээний ажилд 5,443.6, нийт 6,906.6 тэрбум төгрөг шаардлагатай. Мөн Говьсүмбэр аймаг, Чойр хотын гадна дулаан хангамжийн сулжээг засварлах томсгосон төсөв магадлал хийлгэх шаардлагатай.		
	12	Говьсүмбэр	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	-	Сүмбэр суманд баригдах хаус хороолол, 315 айлын орон сууц, 36 айлын 6 давхар орон сууц нийт 3 төсөл	Хаус хорооллын төсөвт 2,252.2 тэрбум төгрөг шаардлагатай. Бусад төслийн зураг бэлэн болоогүй.	Хаус хорооллын төсөвт 2,252.2 тэрбум, инженерийн шугам сулжээний ажилд 6,906.6 тэрбум, нийт 9,158.8 тэрбум төгрөг шаардлагатай.	
	13	Дархан-Уул	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	Дархан сумын 13-р багт баригдах “Залуус-1”, 15-р багт баригдах “Залуус-2” хорооллын инженерийн шугам сулжээний ажлыг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2023 оноос эхлүүлсэн.	Хонгор суманд орон нутгийн хөрөнгөөр “Ахмад настан болон төрийн албан хаагчийн орон сууц” барихаар төлөвлөсөн.	Дархан сумын 13-р баг 29-р хороолол “Залуус-1” хороолол 102 га газарт 8000 айлын нийтийн орон сууц, Дархан сумын 15-р багт Залуус-2 хорооллын 25 га газарт 2000 айлын орон сууц	Тухайн 2 байршилд төвлөрсөн инженерийн шугам сулжээ татах ажлыг 77.0 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар 2022-2025 онд хэрэгжүүлнэ.	-	
	14	Дорноговь	Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2021.04.23-ны өдрийн хуралдаанаар зорилтот бүлгийн иргэдийг “Түрээсийн орон сууц”-аар хангах ажлыг эрчимжүүлэх зорилгоор аймгийн Засаг даргын дэргэд “Дорноговь орон сууц” ОНБААТГ-ыг байгуулах асуудлаар хэлэлцэн баталсан.	Журмын дагуу Аймгийн Засаг даргын дэргэдэх зөвлөл байгуулагдаж хүмүүсийн бичиг баримтыг үндэслэж эцсийн шийдвэр гаргана.	Захирал, менежер, ерөнхий нягтлан бодогч, нярав, үйлчлэгч зэрэг үндсэн 4, гэрээт 3, нийт 7 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажиллаж байна.	2023 онд 144 орон сууцыг ашиглалтад оруулсан	2024 онд 174 орон сууцыг ашиглалтад оруулахаар ажиллаж байна.	Сайншанд сумын нутагт дэвсгэрт 30 айлын орон сууцыг Энержи парагон ХХК орон нутгийн төсвийн 3.2 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар хийж гүйцэтгэхээр болсон.	Замын-Үүд сумын нутаг дэвсгэрт 144 айлын орон сууцыг Гантулга трейд ХХК өөрийн хөрөнгөөр барьж ашиглалтад орсны дараагаар орон нутгийн төсвийн 16 тэрбум төгрөгийн хөрөнгөөр худалдан авалт хийхээр төлөвлөж байна.	Нийт 19.2 тэрбум төгрөг	
	15	Дундговь	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	-	Түмний хороолол, хаус хорооллын ерөнхий төлөвлөгөө хийлгэсэн. Хувийн хэвшлийн 2 төслийн зураг төсөл бэлэн болсон.	-	10,000.0 төгрөг төсөвлөсөн.	10,000.0 төгрөг төсөвлөсөн.

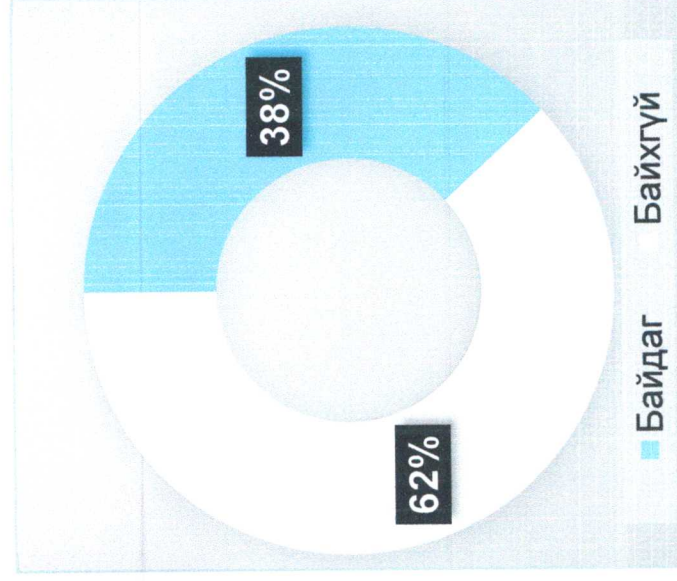
СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

Бүсчлэл	Аймгийн нэр	Тухайн аймагт орон сууцны корпораци байдаг эсэх						Нэмэлт мэдээлэл		
		Түрээсийн орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлдэг эсэх /тайлбар/	Тухайн байгууллагад аймгаас дэмжлэг үзүүлдэг эсэх /тайлбар/	Бүтэц, орон тооны мэдээлэл	Хэрэгжүүлсэн төсөл, хөтөлбөр /огноо/	Хэрэгжүүлэх төсөл, хөтөлбөр /огноо/	Зураг төсөл нь бэлэн болсон төслүүд	Барилга угсралтын ажилд шаардлагатай санхүүжилт /сая төг/	Гадна инженерийн шугам сүлжээнд шаардлагатай санхүүжилт /сая төг/	Нийт /сая төг/
Төвийн бүс	16 Өмнөговь	Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2019.05.20-ны өдрийн хуралдаанаар "Орлогд нийцсэн орон сууц" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх журам батлах тухай, тус хөтөлбөрийн хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Өмнөговь-орон сууцны корпораци ОНӨААТҮГ байгуулж дүрэм батлах тухай хэлэлцэж, баталсан. Сэлэнгэ аймгийн ИТХ-ын 2018.12.20-ны өдрийн 135 тоот тогтоолоор "ТАХ-ыг орон сууцны зээлд хамруулах журам", "Орон сууц захиалгаар барих зээлийн гэрээ"-г тус тус баталж, "Сэлэнгэ орон сууц" ОНӨААТҮГ-т 2019.01.01-ний өдрөөс хэрэгжүүлж ажиллахыг даалгасан.	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төслийн хүрээнд ашиглалтад оруулсан орон сууцыг шилжүүлж, ашиглалт, хамгаалалт, түрээсийн сонгон шалгаруулалт, гэрээ, хэрэгжилтийг хариуцан ажилладаг.	8 хүний бүрэлдэхүүнтэй үйл ажиллагаагаа явуулдаг.	2023 онд 3 төсөл хэрэгжүүлсэн.	2024 онд 8,118 айлын орон сууцыг ашиглалтад оруулна.	Орон нутгийн төсвөөр хэрэгжүүлэх 15 төслийн 463 орон сууцны төсөл	29,496.0 сая төгрөг /БУА, дэд бүтцийн хамт/	29,496.0 сая төгрөг /БУА, дэд бүтцийн хамт/	29,496.0 сая төгрөг /БУА, дэд бүтцийн хамт/
	17 Сэлэнгэ		Тухайн байгууллагад аймгийн ЗДТГ-аас дэмжлэг үзүүлэн ажилладаг.		2019-2022 онд Төрийн албан хаагчдын 120 айлын орон сууц барих төслийг хэрэгжүүлж, ашиглалтад хүлээлгэж өгсөн.		Шинэ төсөл байхгүй. Хуучин байрны дулаалга хийх шаардлагатай.	-	-	Сүхбаатар сумын 4 орцтой 16 байрны гадна фасадыг 15 см хөөсөөр дулаалахад 4.8 тэрбум төгрөгийн өртөгтэй
	18 Төв	"Төв аймгийн Барилга захиалагч, Орон сууцны Корпораци" ОНӨААТҮГ нь 2017.05.29-ний ИТХ-ын 62 дугаар тогтоолоор анх байгуулагдсан. 2017.10.30-ны өдрийн 121-р тогтоолоор өргөтгөж, дүрмийг баталсан. Аймгийн ИТХТ-ийн хурлын 2019 оны 5 дугаар тогтоолоор Түрээсийн орон сууцны сан бүрдүүлж, зорилтот бүлгийн иргэдийг орон сууцанд хамруулах журмыг батлуулан 2 эх үүсвэрээр бүрдүүлж байна.	Аймгаас захиалагч байгууллагаар томилж захиалагчийн хяналтын зардал олгосноор энэхүү байгууллагын санхүүжилтийн дэмжлэг болж байгаа юм	Захирал, Ерөнхий инженер, Орон сууцны инженер, барилгын хяналтын инженер, замын хяналтын инженер, Цахилгааны хяналтын инженер, барилгын материалын инженер, Нягтлан бодогч, нярав, бичиг хэргийн ажилтан, нийт 10 орон тоотой ажиллаж байна.	Орон сууцны чиглэлээр 1000 айлын орон сууцны хороололд 270 айлын 7 орон сууцны барилга, бусад байршилд 267 айлын 6 орон сууц тус тус ашиглалтад орууллаа.	Сум, орон нутгийн онцлогт тохирсон орон сууцны хөтөлбөрийг үе шаттай хэрэгжүүлж, орон сууцны хангамжийг Зуунмод сумын хэмжээнд 46.3, аймгийн хэмжээнд 20 хувьд хүргэнэ. Мөн цаашид хэрэгжих хөрөнгө оруулалтын ажлуудад захиалагчийн хяналтыг гүйцэтгэнэ.	Эхний ээлжийн Манзушир өргөө 1000 айлын орон сууцны хороолол, 2 дахь ээлжийн 2000 айлын орон сууцны хороолол, 3 дахь ээлжийн 1500 айлын орон сууцны хорооллын хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулж, бүтээн байгуулалтын ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж байна.	Шинэ суурьшлын бүсийн 3 дахь ээлжийн 1500 айлын орон сууцны хороолол байгуулахаар улсын төсөвт БХБ-ын сайдын багцаас 9.3 тэрбум төгрөг төлөвлөгдөн И Өү Жи ХХК шалгарч, 2023 онд ЦТБ суурь 3ш, ус дулаан дамжуулах төвийн барилгын суурь 1ш, 400м гадна дулаан цэвэр ус, хэрэглээний халуун усны 5 шугам, 1.4км гадна ариутгах татуургын шугам хийсэн.	-	-

СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

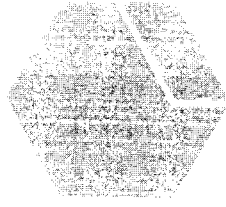
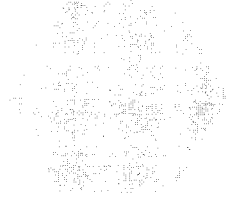
Бүсчлэл	№	Аймгийн нэр	Тухайн аймагт орон сууцны корпораци байдаг эсэх					Нэмэлт мэдээлэл			
			Түрээсийн орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлдэг эсэх /тайлбар/	Тухайн байгууллагад аймгаас дэмжлэг үзүүлдэг эсэх /тайлбар/	Бүтэц, орон тооны мэдээлэл	Хэрэгжүүлсэн төсөл, хөтөлбөр /огноо/	Хэрэгжүүлэх төсөл, хөтөлбөр /огноо/	Зураг төсөл нь бэлэн болсон төслүүд	Барилга угсралтын ажилд шаардлагатай санхүүжилт /сая төг/	Гадна инженерийн шугам сүлжээнд шаардлагатай санхүүжилт /сая төг/	Нийт /сая төг/
Зүүн бүс	19	Дорнод	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	-	Хэрлэн сумын 3-р багт 1800 айлын орон сууцны хороолол	Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтад дулаан, цахилгааны шугам сүлжээний санхүүжилт тусгагдсан /25,084.9/	25,084.9
	20	Сүхбаатар	Тухайн аймагт Орон сууцны корпораци байхгүй.	-	-	-	-	Наран суманд шинээр 8 айлын орон сууц баригдахаар зураг төсөв хийгдэж байна	600,000,000	Бие даасан	600,000,000
	21	Хэнтий	Хэнтий орон сууц ОНӨААТҮГ үйл ажиллагаагаа явуулдаг	АЗДТГ-аас газар, дэд бүтэц зэрэг асуудлаар дэмжиж, хамтран ажилладаг.	-	Тус байгууллага нь "Шинэ Өндөрхаан" хорооллын 120 айлын орон сууцдаа түрээсийн орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлдэг.	Цаашид 353 айлын орон сууцны 5 төслийг: Батноров, Бор-Өндөр, Биндэр, Норовлин сумдад тус тус хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.	Хэрлэн сумын 3, 4-р багт баригдах 1288 айлын орон сууцны хорооллын гадна инженерийн шугам сүлжээний ажил (гадна дулаан хангамж, ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, гадна цахилгаан, гадна холбооны шугам)	-	-	Энэ ажилд 3,976,810,137.0 төгрөгийн санхүүжилт шаардлагатай

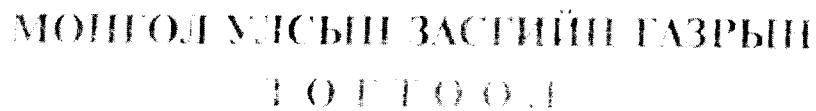
СУДАЛГААНЫ НЭГТГЭЛ

- ❖ Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулдаг Орон сууцны корпораци буюу ААТҮГ нийт 8 аймаг /Архангай, Говь-Алтай, Орхон, Сэлэнгэ, Төв, Хэнтий, Дорноговь, Өмнөговь/-т үйл ажиллагаа явуулдаг бөгөөд Архангай аймгийн ОСК 2021 оноос хойш ажиллаагүй байна.
- ❖ Төлөвлөсөн нийт 185 төслийн хүрээнд 12,608 орон сууц баригдахаас 9,275 нь орон нутагт үйл ажиллагаа явуулдаг Орон сууцны корпораци буюу ААТҮГ-ын захиалгаар баригдахаар байна.

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА

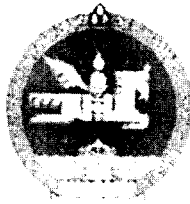
[illegible][illegible]

2) Төрийн эрх зүйн "корпораци" хэл нийт дээр сууцны санхүүжилтийн 60 хүнийг үндсэ олон түмэн 70 хүнийг удирддагтай холонд - санхүү-суулгах нигдэр баримтаар ажиглауыг баагийн хэл байгууллагад өгч, 1) Корпорацийн нийт санхүүжилтийн 80%-игоо төрөө удирддаггүй.

Энэ үйлдлийг дараах үйлдлийг эргүүлж тусгаж, хөрөнгийг үндсэндээ хуулийн төсөвт шаардлагад хөрөнгийг тухай Өмч үндсэн төсөвт тусган дийлвэрлэж байхыг Өдийн засгийн хөгжлийн сайд Н.Батбаярт даалгасгүй.

НАЛТАНХУЯГ

Н. БАТБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

Дугаар 262

САНХҮҮЖИЛТИЙГ ЗОХИЦУУЛАХ ТУХАЙ

Засгийн газрын тухай хуулийн 30.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

“Санхүүжилтийн тухай” Засгийн газрын 2013 оны 263 дугаар тогтоолын 2 дугаар зүйлийг үндэслэн Засгийн газраас хөдөө орон нутаг, Улаанбаатар хотод хэрэгжүүлж байгаа орон сууцны төсөл, хөтөлбөр хооронд ажлын гүйцэтгэлийн явц, хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээтэй уялдуулсан санхүүжилтийн зохицуулалтыг үр ашигтай, шуурхай зохион байгуулж ажиллахыг “Төрийн орон сууцны корпораци” төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын ерөнхий захирал А.Гантулгад даалгаж, Хөгжлийн банкны Төлөөлөн удирдах зөвлөл (Б.Шинэбаатар)-д зөвшөөрсүгэй.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

Н.АЛТАНХУЯГ

Эдийн засгийн хөгжлийн сайд

Н.БАТБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2016 оны 1 дүгээр
сарын 11-ний өдөр

Дугаар 38

Улаанбаатар
хот

"Түрээсийн орон сууц" хөтөлбөрийг
хэрэгжүүлэх зарим арга
хэмжээний тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 3-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. "Төрийн орон сууцны корпораци" төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын захиалгаар Улаанбаатар хот болон орон нутагт барьж ашиглалтад оруулсан 929 айлын орон сууцыг хавсралтад заасны дагуу төрийн өмчийн түрээсийн орон сууцны санд шилжүүлсүгэй.

2. Төрийн өмчийн түрээсийн орон сууцны санд шилжүүлсэн 929 айлын орон сууцны барилгыг барихад зарцуулсан зээлийн төлбөрт шаардагдах 52,058,944,500.00 (тавин хоёр тэрбум тавин найман сая есөн зуун дөчин дөрвөн мянга таван зуун) төгрөгийг хянаж тодотгосны үндсэн дээр 2017, 2018, 2019 оны улсын төсвийн төсөлд үе шаттайгаар тусган шийдвэрлэхийг Сангийн сайд Б.Болор, Барилга, хот байгуулалтын сайд З.Баянсэлэнгэ нарт даалгасугай.

3. Энэ тогтоолын 2 дугаар зүйлд заасан зээлийн төлбөрийг бүрэн төлж барагдуулах хүртэлх хугацаанд зээлийн хүүгийн төлбөрийг төрийн өмчийн түрээсийн орон сууцны санд шилжүүлсэн 929 айлын орон сууцны түрээсийн төлбөрөөс бүрдүүлэхийг Сангийн сайд Б.Болор, "Төрийн орон сууцны корпораци" төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын ерөнхий захирал А.Гантулга нарт зөвшөөрсүгэй.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

Ч САЙХАНБИЛЭГ

Барилга, хот байгуулалтын сайд

З БАЯНСЭЛЭНГЭ

Засгийн газрын 2016 оны 38 дугаар
тогтоолын хавсралт

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН ТҮРЭЭСИЙН ОРОН СУУЦНЫ САНД ШИЛЖҮҮЛЭХ
"ТӨРИЙН ОРОН СУУЦНЫ КОРПОРАЦИ" ТӨҮГ-ЫН ЗАХИАЛГААР
БАРЬЖ, АШИГЛАЛТАД ОРУУЛСАН
ОРОН СУУЦНЫ ЖАГСААЛТ

№	Байршил	Нийц орон сууцны тоо	Түрээсийн орон сууцны санд шилжүүлэх орон сууцны тоо	Түрээсийн орон сууцны санд шилжүүлэх талбайн хэмжээ м²	1 м² талбайн худалдан борлуулах үнэ мян.төг	Нийт үнэ мян.төг
1	Архангай	120	120	5,581.80	1,190.00	6,642,342.00
2	Увс	105	84	3,801.00	1,250.00	4,751,250.00
3	Дархан-Уул	189	83	3,681.00	1,280.00	4,711,680.00
4	Сэлэнгэ, Зүүнхараа	126	90	3,897.45	1,250.00	4,871,812.50
5	Хэнтий	120	96	3,964.32	1,250.00	4,955,400.00
6	Ховд	120	96	3,964.32	1,250.00	4,955,400.00
7	Хэнтий, Бор-Өндөр	20	10	513.90	1,150.00	590,985.00
8	Орон нутгийн дүн	800	579	25,403.79		31,478,869.50
9	Буянт-Ухаа 2	1620	350	15,244.50	1,350.00	20,580,075.00
	Нийт дүн	2420	929	40,648.29		52,058,944.50

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2016 оны 11 дүгээр
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 169

Улаанбаатар
хот

“Түрээсийн орон сууц” хөтөлбөрийг
хэрэгжүүлэх зарим арга
хэмжээний тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 3-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Засгийн газрын 2015 оны 248 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан “Түрээсийн орон сууц” хөтөлбөрийн 3.1.2 дахь заалтын “30-50м² хүртэлх” гэснийг “70м² хүртэлх” гэж өөрчилсүгэй.

2. “Төрийн орон сууцны корпораци” төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын захиалгаар Улаанбаатар хот болон орон нутагт барьж ашиглалтад оруулсан 360 айлын орон сууцыг хавсралтад заасны дагуу төрийн өмчийн түрээсийн орон сууцны санд шилжүүлсүгэй.

3. Энэ тогтоолын 2 дугаар зүйлд заасан орон сууцны барилгыг барихад зарцуулсан зээлийн төлбөрт шаардагдах 30.286.0 (гучин тэрбум хоёр зуун наян зургаан) сая төгрөгийг хянан тооцсоны үндсэн дээр улсын төсвийн төсөлд үе шаттайгаар тусган шийдвэрлэж, зээлийн хүүгийн төлбөрийг орон сууцны түрээсийн төлбөрөөс бүрдүүлэх арга хэмжээ авахыг Сангийн сайд Б.Чойжилсүрэн, Барилга, хот байгуулалтын сайд Г.Мөнхбаяр нарт даалгасугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

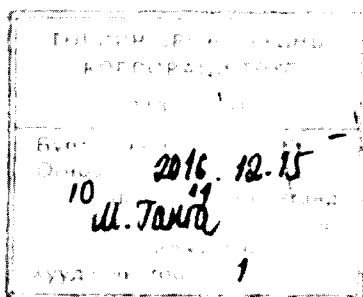
Ж.ЭРДЭНЭБАТ

Барилга, хот байгуулалтын сайд

Г.МӨНХБАЯР

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН ТҮРЭЭСИЙН ОРОН СУУЦНЫ САНД
ШИЛЖҮҮЛЭХ ОРОН СУУЦНЫ ЖАГСААЛТ

№	Байршил	Түрээсийн орон сууцны санд шилжүүлэх		1м ² талбайн худалдан борлуулах үнэ (мян. төг)	Нийт үнэ (сая. төг)
		орон сууцны тоо	талбайн хэмжээ (м ²)		
1	Дархан-Уул	69	3,251.36	1,280.0	4,161.7
2	Сэлэнгэ	12	640.57	1,250.0	800.7
3	Ховд	20	1,336.60	1,250.0	1,670.8
4	Увс	21	1,465.80	1,250.0	1,832.3
5	Хэнтий	24	1,603.92	1,250.0	2,004.9
6	Улаанбаатар	214	14,678.26	1,350.0	19,815.7
	Нийт дүн	360	22,976.51		30,286.0

ЗӨВЛӨМЖ

“ТӨРИЙН ОРОН СУУЦНЫ КОРПОРАЦИ” ТӨХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.ЭРДЭНЭБУЛГАН ТАНАА

2025 оны 01 дугаар сарын 31-ний өдөр

Улаанбаатар хот

“Төрийн орон сууцны корпораци” ТӨХХК-ийн Гүйцэтгэх захирлын 2024 оны 02 сарын 22-ний өдрийн А/19 тушаалын дагуу Сэлэнгэ аймгийн Мандал суманд байрлах 1,566м², Хэнтий аймгийн Хэрлэн суманд байрлах 433м², Сүхбаатар аймгийн Баруун-Урт суманд байрлах 600м² тус тус дуусаагүй барилгатай газрууд дээр хэрэгжүүлэх орон сууцны төсөлд хөрөнгө оруулж хамтран ажиллах аж ахуй нэгжийг сонгон шалгаруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдсан.

Тус ажлын хэсэг 2024 онд 2 удаагийн сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулж, сонгон шалгаруулалтын урилгыг “Зууны мэдээ” сонин, байгууллагын гэрээт сайт болон өөрийн цахим хуудас www.tosk.gov.mn-д тус тус тавьсан.

Дуусаагүй барилгатай газрууд дээр хэрэгжүүлэх орон сууцны төсөлд сонгон шалгаруулалт зарлахад хамтран ажиллах компани материалаа ирүүлээгүй, мөн ажлын хэсгийн дарга Б.Гүндсамбуу 2024 оны 02 сарын 03-наас ажлаас чөлөөлөгдөж байгаа, ажлын хэсгийн гишүүн О.Ууганбаяр, Б.Мөнхцэцэг нарын АЗ сертификатын хугацаа дууссан, хөндлөнгийн гишүүн ороогүй тул тус ажлын хэсгийг хаах зөвлөмжийг хүргүүлж байна.

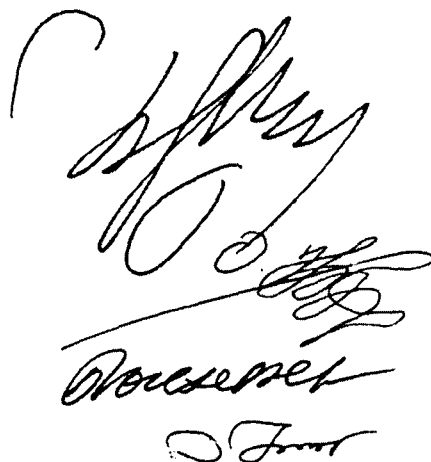
Хурлын тэмдэглэлийг хавсаргав.

БАТАЛГААЖУУЛСАН:
ЗАХИАЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛӨХ
ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД:

ХЯНАСАН:
Ажлын хэсгийн дарга

ГИШҮҮН:

БОЛОВСРУУЛСАН:
Нарийн бичиг

Б.ЭРДЭНЭБУЛГАН

Б.ГҮНДСАМБУУ

О.УУГАНБАЯР

Б.МӨНХЦЭЦЭГ

Д.УНДРАЛ

Г.ОТГОНДАРЬ

Г.ОТГОНДАРЬ

ЗӨВЛӨМЖ

“ТӨРИЙН ОРОН СУУЦНЫ КОРПОРАЦИ” ТӨХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.ЭРДЭНЭБУЛГАН ТАНАА

2024 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдөр

Улаанбаатар хот

“ТОСК” ТӨХХК-ийн Гүйцэтгэх захирлын 2023 оны 09 сарын 11-ний өдрийн А/52 тушаалын дагуу Хөвсгөл аймгийн Мөрөн суманд хэрэгжүүлэх 480 айлын “Зүүн Мөрөн” орон сууцны төсөлд хөрөнгө оруулж хамтран ажиллах аж ахуй нэгжийг сонгон шалгаруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдсан.

Тус ажлын хэсэг 2023 онд 2 удаа, 2024 онд 3 удаа нийт 5 удаагийн сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулж, сонгон шалгаруулалтын урилгыг “Зууны мэдээ” сонин, байгууллагын гэрээт сайт болон өөрийн цахим хуудас www.tosk.gov.mn-д тус тус тавьсан.

“Зүүн Мөрөн” орон сууцны хороолол барих төсөл дээр сонгон шалгаруулалт зарлахад хамтран ажиллах компани материалаа ирүүлээгүй, мөн ажлын хэсгийн дарга О.Ууганбаяр болон ажлын хэсгийн гишүүн Б.Батцогт нарын АЗ сертификатын хугацаа дууссан тул тус ажлын хэсгийг хаах зөвлөмжийг хүргүүлж байна.

Хурлын тэмдэглэлийг хавсаргав.

БАТАЛГААЖУУЛСАН:
ЗАХИАЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛӨХ
ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД:

ХЯНАСАН:
Ажлын хэсгийн дарга

ГИШҮҮН:

БОЛОВСРУУЛСАН:
Нарийн бичиг

Б.ЭРДЭНЭБУЛГАН

О.УУГАНБАЯР

Г.АЛТАНЦЭЦЭГ

Б.БАТЦОГТ

Г.ОТГОНДАРЬ

Г.Отгондарь

БАТЛАВ

Хот байгуулалт, барилга, орон
сууцжуулалтын яамны Төрийн
нарийн бичгийн даргын албан
үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч

С.ТӨМӨР

БАТЛАВ

"Төрийн орон сууцны корпораци"
ТӨХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал

Б.ДЭНЭБУЛГАН

ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ГЭРЭЭ

Энэхүү "Барилгын ажилд захиалагчийн техникийн хяналт хэрэгжүүлэх гэрээ" /цаашид "Гэрээ" гэх/-г Иргэний хуулийн 476 дүгээр зүйл, Барилгын тухай хууль, "Барилгын захиалагчийн дүрэм батлах тухай" Засгийн газрын 2017 оны 170 дугаар тогтоол, Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын сайдын 2024 оны 62, 80, 116 дугаар тушаал болон тэдгээрийн холбогдох зүйл заалтуудыг удирдлага болгон:

Нэг талаас: "ХОТ БАЙГУУЛАЛТ, БАРИЛГА, ОРОН СУУЦЖУУЛАЛТЫН ЯАМ" /цаашид "Захиалагч" гэх/ Нөгөө талаас: "ТӨРИЙН ОРОН СУУЦНЫ КОРПОРАЦИ" ТӨХХК /цаашид "Захиалагчийн төлөөлж төсөл хэрэгжүүлэгч", хамтад нь "Талууд" гэх/ нар дор дурдсан нөхцөлүүдийг харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1. Энэхүү гэрээгээр Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын сайдын 2024 оны 80 дугаар тушаалын хавсралтаар баталсан энэ гэрээний хавсралтад заасан төсөл, арга хэмжээнүүдэд хяналт тавих, дамжуулан санхүүжүүлэх, үр дүнг тайлагнахтай холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулна.

1.1.1. Захиалагч нь энэхүү гэрээний 1.1-д заасан төслүүдийн санхүүжилтийг энэ гэрээ баталгаажсан өдрөөс хойш 5 хоногийн дотор захиалагийг төлөөлж төсөл, хэрэгжүүлэгчийн дансанд шилжүүлэх ба захиалагчийг төлөөлөн төсөл хэрэгжүүлэгч нь захиалагч, захиалагчийг төлөөлөн төсөл, хэрэгжүүлэгч, төслийн гүйцэтгэгчийн хамтарч байгуулсан төсөл хэрэгжүүлэх гэрээний дагуу хэрэгжилтийг хангаж, гүйцэтгэлээр санхүүжүүлж ажиллана.

1.2. Захиалагчийн төлөөлж төсөл хэрэгжүүлэгч нь гэрээт ажлын хүрээнд хийж гүйцэтгэсэн ажлын мэдээ, тайланг гэрээнд заасан хугацаанд гаргах ба тухайн хугацааны дотор захиалагчид хүргүүлнэ.

1.3. Захиалагчийн төлөөлж төсөл хэрэгжүүлэгч нь гэрээт ажлыг хийж гүйцэтгэхдээ барилга угсралтын чиглэлээр өөрийн хамаарах хэсэгт хяналт тавих холбогдох инженер, техникийн ажилчдыг ажиллуулна.

1.4. Талууд гэрээг хэрэгжүүлэх явцад үүссэн төрийн болон албаны нууцтай холбоотой асуудлыг чандлан нууцалж, энэ талаарх холбогдох хууль, тогтоомжийг мөрдлөг болгон ажиллана.

Хоёр. Гэрээний хугацаа, Санхүүжилт

2.1. Гэрээний хугацаа нь энэ гэрээ баталгаажсан өдрөөс эхэлж, төслийн ажлууд ашиглалтад орсоны дараа гэрээг дүгнэсэний дараа дуусгавар болно.

Гурав. Захиалагчийн эрх, үүрэг

3.1 Захиалагчийг төлөөлөн төсөл хэрэгжүүлэгчээс гэрээт ажлыг холбогдох

4.11 Чанаргүй, дутуу, зөрчил доголдолтой гүйцэтгэлийн талаар дүгнэлт гаргаж, тогтоосон хугацаанд Төслийн гүйцэтгэгчийн зардлаар засуулах, учирсан хохирлыг эсрэгүүлэх арга хэмжээ авч, шаадлага тавих. Төслийн гүйцэтгэгч тухайн шаардлагыг биелүүлээгүй тохиолдолд санхүүжилтийг зогсоох гэрээний хариуцлага талдхууль бичигдэгд албан ёсоор хүргүүлэх эрхтэй.

4.12 Захиалганаас хууль болон гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зохих ёсоор биелүүлж, хариуцаж эрхтэй.

4.13 Төслийн гүйцэтгэгчид нь хуулийг биелүүлэх шаардлагын зөвшөөрлийн үйлчилгээг үйлдэнэ.

4.14 Төслийн гүйцэтгэгчид нь хууль болон гэрээг биелүүлэх шаардлагын зөвшөөрлийн үйлчилгээг үйлдэнэ. Захиалагчид тавьж шийдвэрлүүлэх эрхтэй.

Тав. Хариуцлага

5.1 Талууд талууд болон тэр тусмаа даатгал, зогсоох, хууль бичиг буюу эдийн засгийн хандлагын үйлдэл, үйлдэхүйн улмаас нөгөө талаар хохирол учруулсан тохиолдолд буруутай тал өөрийн зардлаар хариуцан ажиллана.

5.2 Талууд гэрээний үүргээ биелүүлээгүй гэж гэрээний нэг тал үзвэл аль нэг талаас гэрээг цуцлах санал гаргах эрхтэй. Бөгөөд үүнийг Иргэний хуулиар шийдвэрлэнэ.

5.3 Талууд гэрээний хариуцлага хүлээсэн нь зохих гэрээний бусад үүргээс чөлөөлөгдөх үндэслэл болохгүй.

Зургаа. Давагдашгүй хүчин зүйл

6.1 Талууд гэрээ байгуулснаас хойш гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй онцгой нөхцөл байдал цаг агаарын гэнэтийн нөхцөлөөр үер, гал, түмэр, газар хөдлөлт, бүх нийтийг хамарсан өмчлөлтөөс болон бусад аюул, өмчийн болон өмч бичиг, харилцаа, хэл хэллэг тооцогдсон цахилгаан булааны хэрэгсэл, даатгал, зогсоох, хууль бичиг, үйлдэл, үйлдэхүйн улмаас талуудын аль нэг нь гэрээний үүргээ бүрэн бүхэл хэрэгсэл, зогсоох, хууль бичиг, үйлдэл, үйлдэхүйн тохиолдолд хариуцлага хүлээхгүй.

6.2 Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй онцгой нөхцөл байдал бий болсныг зохих мэргэжлийн байгууллагын мэдэгдлээр баталгаажсан тохиолдолд талууд аливаа хариуцлага хүлээхгүй.

6.3 Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас талуудын аль нэг нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн буюу зохих ёсоор биелүүлэх боломжгүй тохиолдолд гэрээг хэрхэх талаар талууд харилцан зөвшилцөж шийднэ.

Долоо. Бусад

7.1 Гэрээгээр зохицуулагдаагүй аливаа харилцаа нь Монгол Улсын Иргэний хууль болон холбогдох бусад хууль, тогтоомж түүнд нийцүүлэн гаргасан эрх зүйн актын дагуу зохицуулагдана.

7.2 Гэрээнээс үүдэн гарах аливаа санал зөрөлдөөн маргааныг талууд эвийн журмаар буюу харилцан тохиролцох замаар шийдвэрлэх ба шийдвэрт хүрч чадаагүй тохиолдолд Монгол Улсын шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

7.3 Талууд харилцан тохиролцож гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах эрхтэй ба тус өөрчлөлт нь талууд гарын үсэг зурж тамга дарснаар хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.

7.4 Энэхүү гэрээний хавсралт, нэмэлт өөрчлөлт зэрэг нь гэрээний салшгүй хэсэг ба үндсэн гэрээний хамт хүчинтэй.

7.5. Гэрээнд холбогдох асуудлаар талууд албан бичгээр болон цахилгаан шуудангаар харилцана.

7.6 Энэхүү гэрээг 2 хувь үйлдэж, талууд гарын үсэг зурж тамга тэмдэг дарснаар хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.

7.7. Талууд хамтын ажиллагааны хүрээнд журам боловсруулж, хэрэгжүүлэн ажиллаж болно.

Гэрээ байгуулсан

Захиалагчийг төлөөлж:

Захиалагчийн техникийн хяналт
хэрэгжүүлэгчийг төлөөлж:

Хот байгуулалт, барилга, орон
сууцжуулалтын яамны Нийтийн аж
ахуйн бодлого зохицуулалт-н газрын
дарга

О.МӨНХБАЯР

[Гарын үсэг]

Хот байгуулалт, барилга, орон
сууцжуулалтын яамны Санхүү,
хөрөнгө оруулалтын газрын даргын
албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч

Ц.АРИУНСАНАА

[Гарын үсэг]

Хот байгуулалт, барилга, орон
сууцжуулалтын яамны Санхүү,
хөрөнгө оруулалт газрын Санхүү,
төрийн сангийн хэлтсийн даргын
албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч

Т.МӨНГӨНЦЭЦЭГ

[Гарын үсэг]

Хот байгуулалт, барилга, орон
сууцжуулалтын яамны Төрийн
захиргааны удирдлагын газрын
Хуулийн хэлтсийн даргын
албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч

Б.СҮХБАТ

[Гарын үсэг]

"ТОСК" ТӨХХК-ийн Санхүү, хөрөнгө
оруулалтын газрын дарга

Б.БАТЗАЯА

[Гарын үсэг]

"ТОСК" ТӨХХК-ийн Төслийн
хэрэгжилт газрын дарга

Б.ГҮНДСАМБУУ

[Гарын үсэг]

"ТОСК" ТӨХХК-ийн Хууль, эрх зүй,
дотоод хяналтын газрын дарга

М.ОТГОННЯМ

[Гарын үсэг]

"ТОСК" ТӨХХК-ийн Ерөнхий нягтлан
бодогч

О.МӨНХТУЯА

[Гарын үсэг]

Хот байгуулалт, барилга, орон
сууцжуулалтын хамны Санх.ү,
хөрөнгө оруулалтын газрын шинжээч

[Гарын үсэг]

О.ОРХОНБАЯР

Байршил, утас

Хаяг: Монгол Улс, Улаанбаатар хот,
Чингэлтэй дүүрэг, 4 дүгээр хороо,
Барилгачдын талбай-3, 3Г-ын 12-р
байр

Утас: 976-76003333

И-Мэйл: info@mudch.gov.mn

Байршил, утас

Хаяг: Монгол Улс, Улаанбаатар хот,
Чингэлтэй дүүрэг, 6 дугаар хороо, Их
тойруу 53-3, "ТОСК" ТӨХХК-ийн байр

Утас: 976-72887788

И-Мэйл: info@tosk.gov.mn